103

'BA, ET IPHIGENIA IN

le, Euripidis tragœdiæ, in latinum tra-

[illegible] Roterodamo interprete.

MEDEA

ìusdem, Georgio Buchanano Scoto

interprete.

PARISIIS

ficina Michaëlis Vascosani, in uia quæ est

d diuum Iacobum, sub Fontis insigni,

M. D. XLIIII.

15.

GVILII

Cantu

Ri

uatā!)pro u
ſtatim iuxta
κράμμαν pe
illotis (ut a
prius pericu
in utriuſque
difficillima q
riter & nego
duceret, & ſ
ſcripturarū in
retur. Itaque
& Iphigeniā
ſus, ſiquis fort
aſpiraret. Den
timen non diſp
tiſſimis (quos p
liceat modò ue
genere doctrin
gnos) intra pau

2-165

ILIELMO ARCHIEPISCOPO Cantuarienſi, Angliæ primati, Eraſmus Roterodamus S.

V M in animo ſtatuiſſem, Præſul ampliſsime, uertendis Græcis auctoribus rem theologicam (deum immortalem quàm indignè ſophiſticis nugis depra pro uirili mea uel reſtituere, uel adiuuare, ne iuxta Græcorum adagionem, ἐν τῷ πιθῷ τὴν κ periclitari uiderer, & ad tantum munus ut aiunt) pedibus irrumpere, uiſum eſt mihi ericulum facere, quàm non luſiſſem operam ſque linguæ ſtudium inſumptam, idque in re lima quidem illa, ſed tamen profana, quò pa- ⁊ negocij difficultas ad meditationem con- , & ſiquid eſſet peccatum, citra ſacrarum rarū iniuriam ſolius ingenij periculo pecca- taque duas Euripidis tragœdias, Hecubam, igeniā in Aulide, latinas facere ſum aggreſ- uis fortè deus cœptis tam audacibus dexter et. Deinde cum uiderem operis inſtituti ſpe- ion diſplicere uiris utriuſque linguæ callen- (quos profectò iam aliquot habet Anglia, nodò uerum citra inuidiam fateri, quouis in doctrinæ uel Italiæ totius admiratione di- itra pauculos menſeis, Muſis bene iuuātibus,

ad umbilicum perduxi: quãto cũm sudore, id ij demum experientur, quicunque in eandem palæstram descenderint. Etenim cum illud ipsum ex bonis græcis bona latina facere, sit eiusmodi, ut singularẽ aliquem requirat artificẽ, neq; solùm sermonis utriusque copiosa paratáque supellectile ditißimum, uerùm etiam oculatißimum, uigilantißimúmque, adeò ut seculis iam aliquot nullus extiterit, qui in hoc munere omnibus eruditorum calculis probaretur, facilis nimirum est coniectura, quantum fuerit negocij, carmen carmini reddere, præsertim tam uarium & inusitatum, idq; ex authore nõ modò tam antiquo, eoque tragico, uerùm etiam mirum in modum presso, subtili, excusso, in quo nihil ociosum, nihil quod uel adimere uel mutare citra flagitium queas: præterea qui in tractandis locis rhetoricis tam creber sit, tam acutus, ut paßim declamare uideatur. Adde nunc choros, nescio quanã affectione, adeò obscuros, ut Oedipo quopiam aut Delio sit opus magis, quàm interprete. Accedit ad hæc codicũ depravatio, exemplarium inopia, nulli interpretes, ad quos confugiamus. Quo minus admiror, si ne hoc quidem felicißimo seculo quisquam Italorum ausus fuit hoc muneris aggredi, ut tragœdiam aliquam aut comœdiam uerteret, cum plures Homero manus sint admoliti, inter quos etiam Politianus ipse sibi nõ satisfecit.

fecit.

:. Quidam Hesiodum tentarit, neque id satis fe-
er. alius Theocritum sit aggressus, sed multo
m infelicius. Denique cum Fran. Philelphus (id
d post institutam interpretationem cognouimus)
iam Hecubæ scenam in oratione quadam fune-
raduxerit, sed ita, ut nobis alioqui putidulis, uir
us animi non parum addiderit. Ego porrò neque
is exemplis, neque tam multis operis difficulta-
s deterritus magis, quàm poetæ huius suauilo-
itia plusquam mellita (quam illi tribuunt etiam
ici) allectus, rem hactenus intentatam non sum
us aggredi, futurum sperans, ut etiam si parum
litissem, tamen candidi lectores uel hunc meum
tum laude aliqua dignum ducerent: porrò ma-
ores saltem ueniam darent operis tam ardui no
terpreti, maximè quòd ad cæteras difficultates
prudens non mediocre pondus adiecerim, mea
rtendo religione, dum conor, quoad licet, græ-
i poematis figuras quasiq; filum repræsentare,
uersum uersui, dum uerbum penè uerbo red-
nitor, dum ubiq; sententiæ uim ac pondus sum-
um fide latinis auribus appendere studeo: siue
l mihi non perinde probatur illa in uertendis
oribus libertas, quam Marcus Tullius ut alijs
iittit, ita ipse, penè dixerim, immodicè usurpa-
siue quòd nouus interpres in hanc malui pec-

care partem, ut superstitiosior uiderer alicui potius, quàm licentior, id est ut littoralibus in arenis nonnunquam hærere uiderer potius, quàm fracta naue medijs natare fluctibus: maluique committere ut eruditi candorem & concinnitatem carminis in me forsitan desiderarent, quàm fidem. Deniq; nolui, Paraphrasten professus, eam mihi latebram parare, qua multi suam prætexũt inscitiam, ac loliginis in morem, ne deprehendantur, suis se tenebris inuoluunt. Iam uerò quòd Latinæ Tragœdiæ grandiloquentiã, ampullas, & sesquipedalia (ut Flaccus ait) uerba hic nusquam audient, mihi non debent imputare, si interpretis officio fungens, eius quem uerti, pressam sanitatem elegantiamque referre malui, quàm alienum tumorem, qui me nec aliàs magnopere delectat. Porrò certissimã in spem uocor, fore ut hic labor meus cum aduersus iniquorum calumnias sit egregiè tutus, tum cãdidis & æquis gratissimus exeat, excellẽtissime pater, si tuo quoq; calculo fuerit comprobatus: quem equidem in tanto ornatissimorum principum numero facilè mihi delegi, cui meas has uigilias consecrarem: ut quem unum perspexerim præter summum fortunæ splendorem, literis, eloquẽtia, prudentia, pietate, modestia, integritate, postremò singulari quadã erga bonarum literarum cultores benignitate, sic præditum, ornatum, cumulatũ,

cumulatũ,

ımulatū, ut iſtud Primatis uocabulum in neminem ıagis cōpetat, quàm in te, qui non ſolùm officij di- ıitate, uerùm multo magis omnium uirtutum ge- ·re primas teneas, idem & regiæ aulæ præcipuum namentū, & eccleſiaſticæ dignitatis unicum faſti- ım. Quòd ſi mihi cōtigerit ut hoc meum ſtudium obetur à uiro tam probato, profectò nec hactenus hauſti laboris me pœnitebit, neque grauabor in ſterum maiore conatu rem theologicā adiuuare. ·ale, & Eraſmum in eorum numero adſcribito, i tuæ paternitati toto pectore ſunt addicti. Londi- I X. Calendas Februarij.

AD EVNDEM

CARMEN IAMBICVM

TRIMETRVM.

Citè poetas doctus appellat Maro
Cycnos, Guielme præſulum eximiū decus.
Res mira dictu, ut cuncta conſenſu nouo
:ti atque olori congruant diuinitus.
ueus utrique candor: alter lacteis
ımis, amico candet alter pectore.
ſis uterque gratus, ac Phœbo ſacer.
lympidis uterque gaudet amnibus,
ɒis adæquè uterque gaudet herbidis.

P *ariter canorus uterque, tum potißimùm,*
V *icina seram mors senectam cum premit.*
S *ed qui tenent arcana naturæ, negant*
A *udiri olorem, ni sonent* Fauonij.
N *il ergo mirum, barbaro hoc si seculo*
C *anorus olim obmutuit uatum chorus,*
C *um tot procaces undique obstrepant* Noti
B *oreæque tristes inuidorum & pinguium,*
N *ulli fauentum prouocent* Fauonij.
Q *uòd si bonis clementer ingenijs tuæ*
B *enignitatis blandus aspiret fauor,*
I *ta ut facit, tota statim* Britannia
V *ates uidebis exoriri candidos,*
A *deò canoros, atque uocaleis, uti*
I *n alta fundant astra* Cycnorum *melos,*
Q *uod ipsa & ætas posterorum exaudiat.*

AD LECTOREM.

DE *carminũ generibus ut paucis obiter admonitus sis lector optime, prima* Hecubæ *scena constat iambico trimetro, secunda anapæstico dimetro, nonnunquam intermistis eiusdem formæ monometris.* Quanquã *hoc metrum & dactylum recipit, aliquoties & proceleusmaticum. nonnunquam & meris conficitur spondeis.* Chorus, *cui initium,* Aura, *pótica aura. rur-*

ura. rursum qui incipit, Mihi ærumnam Atropos. :erum alius cui initium, Patria heu dolor. Præterea olymestoris oratio, quæ sic incipit, Heu quò ferar, x uarijs metrorum constat generibus, ac ferme ijsem quibus usus est Euripides. Polymestoris oratio ti principiū est, Heu ohe ferocis, duobus duntaxat :neribus alternat, dimetro iambico catalecto, & dē acatalecto. cætera cōstant aut iambicis trimeis, aut anapæsticis, de quibus modò meminimus.

Iphigeniæ prima scena constat ijsdem anapæstiusq; ad chorum, Modo profecta, qui mistus est ex :aico cōposito ex iambica penthemimeri, ac duo- s dactylis, iambico dimetro hypercatalectico da- ylico è dactylis duobus, ac totidem trochæis. cho- mbico dimetro & eodē hypercatalectico dacty-) trimetro. glyconio dactylico dimetro asclepia-). iambico monometro hypercatalecto. dactylico ıetro hypercatalectico. iambico dimetro catale- .pherecratio iambico dimetro acatalecto. iambi- limetro acephalo. iambico trimetro catalectico. pæstico trimetro hypercatalecto. adonio dimetro haico monometro hypercatalectico. deinde se- ntur iambica trimetra. paulo pòst à uersu, Cate ı Menelae, incipiunt trochaica tetrametra hy- :atalecta. chorus, Felices quibus, constat glyco- deinde iambico dimetro catalectico. Alter pro-

ximus Anapæstico, quo & prima scena. Chorus, Ilicet sacrum Simoentis, carmine Sapphico, intermisso Adonio dimetro. Chorus, Festus ut ille, cōstat dactylicis trimetris hypercatalecticis & anapæsticis. Vale.

ARGVMENTVM HECVBAE.

POST euersam Troiam Græci soluētes in Cherronesum, quæ est è regione Thraciæ, appulerunt, ubi monumētum extabat Achillis in Troia sepulti. Illic cū rerum ordinandarū gratia dies aliquot egissent, iamq; iterare nauigationē apparարent, Achillis umbra super tumulum uisa, Græcos ne soluerēt prohibuit, postulās, ut antè sibi Polyxena Priami filia mactaretur, quam pater aliquādo uiuo despōdisset, cuiusq; gratia à Paride ac Deiphobo iaculo confossus interisset, id tēporis, cū Priamus puellam desponsam traditurus uideretur. Itaque Græci memores q̄ ille rē bellicam adiuuisset, statuētesq; uiri uirtutem decorare, suffragijs decreuerunt, uti Polyxena in eius tumulo mactaretur. Datū est autē negocium Vlyssi ut uirginē deduceret, simulq; uafritie facūdiæ suæ, qua præditus erat, Hecubæ matri persuaderet ne id factum ferret impotētius. Quò cū peruenisset Vlysses, reperit puellam ad necem paratam, spontaneamque,

atq; ultro matri suadent ẽ sibi optabilius esse
emori liberã, quàm fœdè uiuere in seruitute.
: dum occiditur filia, Hecuba famulã quam-
:d littus mittit, ut lauãdo Polyxenæ cadaueri
ı apportaret. Ea dum haurire parat, Polydori
offendit in littore iacens. Nam Polymestor
um tyrannus simul atq; Troiæ cognouit ex-
, trucidatum puerum in mare abiecerat, quò
:m auro potiretur quod unà cũ filio Priamus
:m miserat clanculum, cũ iam periculum im-
e uideret ne caperetur Ilium. Erat autẽ ingens
is, satisq; idonea qua Priami genus restitue-
Hunc igitur Polydorũ nacta famula uestibus
tum defert ad Hecubam. Hæc Polyxenam esse
ita donec corpus retectum inspiceret, ubi Po-
ım esse cognouit, miserè discruciatur, secumq;
uærit qua poßit Polymestorem ulcisci. Ac re
:um Agamemnone cõmunicata, ancillam suam
ad Polymestorem, quæ eum unà cum liberis
l se iubeat accedere: esse enim quiddã maxi-
mẽti, de quo uelit cũ illo colloqui. At ille igna
lydori cadauer in littore fuisse repertum, unà
eris suis ad Hecubam accedit. Ea simulat sese
n causam accersiuisse hominem, ut illi thesau-
osdam antiquos in Ilio defossos indicaret. De-
ısso secedere satellitio, solum cũ filijs in tento-

rium deducit, tanquã illi traditura quicquid pecuniarum è Troia secum extulisset. Erat autem illic abdita maxima mulierũ turba: quibus adiuta, Polymestorem introgressum exoculat, ac liberos occidit. Agamemnon audita utriusq; causa, contra Polymestorem pronũtiat, qui uideretur nõ iuuandi Græcos studio, sed auri cupiditate puerum interemisse.

Actio fabulæ constituitur in Cherroneso, è regione Thraciæ. Chorus constat ex mulieribus Troianis captiuis Hecubæ auxiliaturis.

PERSONAE FABVLAE.

Polydori occisi umbra.
Hecuba regina Troianorum.
Chorus mulierum Troianarum.
Polyxena filia Hecubæ.
Vlysses.
Talthybius præco.
Famula Hecubæ.
Agamemnon rex.
Polymestor Thracum tyrannus.

HECVBA

HE

EVRIPIDIS T

TINA FACTA

INT

POLYD

Dsum
Nocl
Ab
Poly
Priamoque patre
Ne marte Graio P
Me furtim alendun
Ad hospitam Polym
Qui Cherronesi fe
Armis ferocem Ma
Multumque mecum
Aurum, urbis ut si
Ne uictu egerent li
Eramque natu Pri
Atque hac foras po
Submisit, ut cui nec
Et ad arma nondum
Sed usque donec re
Nondum iacebant

HECVBA

.VRIPIDIS TRAGICI POETAE LA-
'INA FACTA ERASMO ROTERO.
INTERPRETE.

POLYDORI VMBRA.

Dsum profectus è profundis manibus,
Noctisq; portis, cæca quà silentium
Ab arce porrò cœlitũ sita est domus,
Polydorus Hecuba natus è Cisseide,
riamoque patre : quem simul cepit timor,
e marte Graio Phrygia caderent mœnia,
e furtim alendum Troico emisit solo
d hospitam Polymestoris Thracis domum,
ui Cherronesi fertilem glebam colens,
rmis ferocem Martijs gentem regit.
ultumque mecum clanculum misit pater
urum, urbis ut si concidissent mœnia,
e uictu egerent liberi superstites.
·amque natu Priamidûm nouißimus:
·que hac foras potißimùm me gratia
ibmisit, ut cui nec ferundæ lanceæ,
ad arma nondum tenera sufficeret manus.
d usque donec recta stabant Pergama, &
ondum iacebant Ilij turres soli,

Hectorque frater Marte florebat meus,
Bene apud tyrannum Thraca, patrium hospitem,
Crescens alebar, plantulæ in modum, miser.
At ubi interiuit Troia, simul & Hectoris
Vita, ac penates concidere patrij,
Deûmque ad aras ipse procubuit sacras,
Mactante Achillis prole sanguinaria,
Mox me paternus amicus auri gratia
Miserum trucidat, ac trucidatum salo
Exponit, aurum ut ipse posiideat sibi.
Nunc super arena littoris iaceo, hactenus
Aestu per æquor huc & huc uectus uago,
Infletus, insepultus: at iam promico
Charam ob parentem, corpore relicto meo.
Mihi supernis deuaganti sedibus,
Superaque in aura, Sol agitur hic tertius:
Itidemque misera tertium mater diem
Extorris amplis Ilij pomœrijs,
In hac adest tellure Cherronesia:
Cunctique Danai littore hoc in Thracio
Classem tenentes ociosi desident.
Nanque è sepulchro uisus Aeacides suo
Argiuûm Achilles tenuit omnem exercitum,
Remum ad penates dirigentem ponticum.
Meam is sororem postulat Polyxenam,
Tumulo cupitum honorem, & inferias suo

Dari

ari.ac feret.neque enim hoc ſinent fruſtrarier
onore amici.Deinde decretum iubet
atale,cædi hac luce germanam meam.
eminæque prolis gemina mater funera
ernet,meúmque,& lachrymandæ uirginis.
am quò ſepulchri munus aſſequar mihi,
ıcillæ in undis memet offeram ad pedes,
enia impetrata dijs ab inferis,uti
umulo potiar,in matris incidens manus:
íque (quod ad me) quicquid optaui,aſſequar.
anu à parente paululum abſcedam.hæc quidem
m regis è tentorio profert pedem
ramemnonis, pauefacta de ſpectro mei.
nater,huc proh uiua perueniſti,uti
ognata cum ſis regijs è ſtemmatis,
ligna ferres ſeruitutis pondera?
m afflicta nunc & miſera,quàm florens eras
ondam,ac beata. Te aliquis extinxit deus,
icitatis priſtinæ inuertens uices,
ıáque anteacta paribus exæquans malis.
cite anum hancce foras ô famulæ,
ite ſuſtentantes,uobis
ıc conſeruam Iliades,uerùm
lum dominam, prendite,ferte,
tate, mei corporis artus
lite, anılem corripite manum.

Ipsa ego torto nixa bacillo,
Annis tardum celerabo pedem, &
Alternos promouero passus.
O fulgur Iouis, ô nox picea,
Vt quid ita sub nocte silenti
Terriculis uisisque exagitor?
O sacra tellus,
Gignens atris somnia pennis,
Sit precor irrita noctis imago,
Quam de prole mea
Quæ seruatur Thraces oris,
Dulcique Polyxena sobole,
Alto uidi mersa sopore.
Nam terrificum uidi uisum,
Didici, sensi.
O terrestria numina, gnatum
Seruate meum, qui iam solus
Generis superest ancora nostri,
Thraces habitans arua niualis,
Patrio commendatus amico.
Aderit iamiam quodcunque malum,
Luctumque nouum luctibus addet.
Haud sic unquam mens mea certo
Timuit, tremuit, tacta pauore.
Vbinam diuina Helenum mente,
Vbi Cassandram Iliades uideam,

uibi cæca insomnia pandat?
siquidem ceruam uariam
miserum)
ro è gremio ui direptam,
n laniat lupus ore cruento.
ebar & hinc, summum in tumulum
a ferocis uenit Achillis,
am è miseris sibi Troadibus
ia poscens.
! à nostra, procul hæc, quæso,
pellite somnia, gnata.
celeri præcurri Hecuba
entoria herilia linquens,
serua ego tradita sorte,
roianæ è mœnibus urbis,
abigor bellica præda.
quidem ullum porto leuamen
ıæ præsentis, at ingens
& graue defero pondus
iuatim ô mulier, sæui ac
uiens nuntia luctus.
ferunt decernere Graios
cœtu, tua uti gnata
s occidatur Achillis.
imem scandens tumulum,
is cum apparuit armis,

Naues detinuit pontigradas,
Nixáque torto uela rudente,
Hæc uociferans, Quò iam Danai
Fugitis, nostros
Cineres deserturi inhonoros?
At lis multo est orta tumultu,
Ac uariat sententia duplex
Bellaces Graiugenûm turmas,
Dum pars dandam tumulo inferias,
Pars mactari censet iniquum.
Atque inde tuæ studuit parti
Rex Agamemnon, id fatidicæ
Thalamis elargitus honoris.
Atque uicissim dixere duo
Thesidæ, hos genuistis Athenæ:
Vna erat hæc sententia utrique,
Vti Pelidæ decorent tenero
Busta cruore.
Nec placet, uti Cassandræ thalamos
Armis habeant pluris Achilli.
Et studijs fermè hactenus æquis
Decertatum est, donec uarius
Et suauiloquens suasor, Achiuûm
Populo non ingratus Vlysses
Omnem dictis flexit cœtum,
Ne pro captæ cæde puellæ,

gleĉtum pateretur Achillem,
ium è Danais longè primum,
u quis apud Persephonen, ex ijs
i bello cecidere, referret
àm malè gratus miles Achiuûm
nais Danaûm causa cæsis,
Iliacis cesserit aruis.
iam nunc hic aderit Vlysses,
uti uellat ab ubere gnatam,
e manu, ui tollat, anili.
n templa adeas, adeas aras.
de Atridæ genibus supplex,
e sollicita, quicquid olympus,
quid claudit terra deorum.
idem aut places numina uotis,
iseranda orbere puella,
pectent tua lumina oportet
imulum procumbere sparsam
uine gnatam, déque aurifera
ice atrum undare cruorem.
ne miseram, quid uociferer?
iam ululatu, quónam fletu
n miseræ misera senectæ
portandum
ij, haud tolerabile pondus?
ne me, quis opem mihi uindex

Tulerit? quænam natio? quænam urbs?
Perijt senior. gnati extincti.
Huccine, an illuc flectam gressum?
Quò me uertam?
Vbi, quis deus, aut dæmon præsens
Erat auxilium?
Proh Iliades sæua ferentes,
Eheu sæua ferentes fata,
Extinxistis me, extinxistis,
Nec mihi posthac
Grata est supero in lumine uita.
Defer anum hanc, ô pes infelix,
Hanc me infelix ducito ad aulam.
Eheu gnata, heu supra cunctas
Miseræ matris filia, prodi,
Prodi tectis, percipe matris
Filia uocem.
Vti cognoscas, qualis qualis
Fama tua de uita fertur.

Polyx Ehem mater, mater,
Quid clamas? quid subitum apportans,
Sic me ueluti uolucrem tectis
Cogis trepidam prouolitare?

He. Eheu me gnata.

Polyx Cur sermonum exordia mecum
Diro sumis ab omine mater?

Ah gnata

gnata, tuæ metuo uitæ.
quitor, neque cælato diu.
eo, miserè paueo mater.
so quid ingemis?
ta, ah miseræ gnata parentis.
istud ais?
gnatus contendit Achillis,
muni decreto Argiuûm,
elidæ gnata sepulchro
ctata cadas.
genitrix, ut mala nobis
ensa refers!
i sodes, aperi mater.
orem adfero filia dirum.
ede tui
m populus sanxit Achiuus.
afflictam! proh ter miseram!
lè faustæ genitrix sortis!
n tibi tristem rursus luctum,
dumque & acerbum mouit
on aliquis!
iam gnata hæc, non tibi posthac,
ce senecta infelix
ruiero. nanque perinde ac
leum, seu montibus hirtis
n uitulam, miseram misera

M ox de manibus uelli aspicies,
A c sub humum, ceruice recisa,
O bscuro demittier orco.
I llic inter lumine cassos Degam infelix.
S ed te miseram luctu omnigeno
D efleo mater. nam me, fata,
S ortémque grauem non lamentor,
C um mihi casus sit & optãdus cedere uita.
Ch. S ed ecce Vlysses huc citus mouet gradum,
H ecube, tibi aliquem nuntium ferens nouum.
Vlys. T e scire mulier credo placita exercitus
E t quæ inter omneis uicerit sententia,
H aud te latere puto: sed exponam tamen.
V isum est Pelasgis, tua uti gnata Polyxena
C adat ad sepulchri Achillis excelsum aggerem.
A t uirginis nos esse solenneis duces
S tatuêre, Pyrrhus Aeacidæ proles, huic
P ræfectus auctor ac sacrificus hostiæ.
S cin' ergo quid ages? néue ui retraxeris,
M ecúmue manibus ne uelis contendere.
A gnosce uires Danaidûm qui hæc imperant,
S imulque quantis obruare nunc malis.
» S citum est profectò quiddam, & in medijs malis
» E a quenque secum sapere, quæ sapere est opus.
He. V æh uæh, adest discrimen (ut uideo) graue,
G emitúque plenum, & non inane lachrymis.
N eq; enim ipsa dudum uitam acerbã & asperam

I llic reliqui, quo m
N eque me interem
T ristissimus uti tr
P roh misera. Sed i
M olestia, nec quæ n
H eris, rogeris opo
A tque ut uicissim
Vlys. L icet. roga. neque
He. S cin' illum explo
P annosus atque
S tillæ obsidebant
Vl. M emini. haud en
He. T en' agnitum un
Vl. M eminimus, in di
He. S upplexque factus
Vl. S ic, manus ut istis
He. D edin' ergo uitam
Vl. I ta, ut hoc profecto
He. Q uid tum locutus, e
Vl. Q uò me necis subd
O mneis uafer tum
C unctásque pariter
He. L ege igitur istac gr
C um tuleris à me, q
A t nil iuues nos, sed
I ncommodes, benefa

eliqui,quo mori decuit loco.
e me interemit Iuppiter, sed in hoc alit,
ßimis uti tristiora conspicer.
misera.Sed iam si licet captis,neque
ta,nec quæ mordeant animum,loqui
,rogeris oportet & paucis mihi,
ut uicißim nos rogantes audias.
roga.neque enim hoc tibi inuideo moræ.
lium explorator ut subiueris
sus atque squallidus?genas tuas
obsidebant mortis,oculis excitæ?
ni.haud enim hæc res summa strinxit pectoris.
agnitum uni prodidit Helene mihi?
nimus, in discrimen adducti graue.
exque factus genua tangebas mea?
anus ut istis instupesceret peplis.
' ergo uitam, & Ilio emisi solo?
hoc profectò solis aspiciam iubar.
tum locutus,cum mihi in manu fores?
ne necis subducerem periculo,
is uafer tum comminiscebar dolos,
tásque pariter persuadendi uias.
igitur istac gratiam refers malam,
uleris à me,quæ tulisse non negas,
iuues nos,sed magis pro uiribus
mmodes,benefacta compensans malis.

Vestrum genus mortalium ingratißimum,
Quicunque plebis concionibus leues
Captatis auras: cognitum heu mihi plus satis,
Quà damnum amicis ferre non facitis pili,
Modò differatis grata multitudini.
At iure quónam, aut quid secuti, uirginem
In hanc, cedo, decreta sanxerunt necis?
Ipsúmne decus hoc suasit, homines cædere
Tumulis, ubi bos uictima addecet magis?
An porrò Achilles mortis auctores suæ
Punire quærens, iure in hanc refert necem?
Atqui hæc in illum sceleris admisit nihil:
Helenam sepulchris hostiam par est peti.
Illa hunc peremit, illa traxit ad Ilium.
Quòd siqua uultu legitur ex captis neci,
Formaque præstans cæteris, non nostrum id est:
Quippe ore multo Tyndaris decentior,
Eademque quàm nos, non minus dedit mali.
Atque hæc pro æquo dixerim quidem, ac bono.
At nunc mihi quæ te reposcenti inuicem
Reponere æquum est, accipe æquis auribus.
Meam (quod ipse non negas) humilis manum, ac
Supplex anilem hanc contigisti tum genam,
Nunc hæc uicißim prona contingo tui,
Beneficiumque tunc datum, reflagito,
Itemque supplex obsecro, ne filiam

Mihi

ihi puellam manibus abripias meis,
ue perimatis: quippe funerum satis.
lecto in hac me, sortis oblita grauis.
amen hæc est una pro multis mihi,
s, atque nutrix, scipio, rectrix gradus.
ua uictis imperare non decet,
is sors dedit rerum potiri, ac uincere,
ue queis secundæ res, oportet fidere
m futuras semper ex sententia.
im ipsa quondam quæ fui, non sum amplius,
s sed omneis unicus rapuit dies.
amica barba paululum me respice,
esce, & adiens rursum Achiuûm exercitum,
to, quàm sit sæuum atrox que, fœminas
are, quas non interemistis prius
is ab aris (sed pepercistis) sacris.
qua porro uos apud, de sanguine,
que liberisque capitibus stata est.
malè hæc auctoritas dicat tua,
, quòd à leuibus profecta oratio,
obatis, non idem ualet eadem.
igida nusquam est ulla mens mortalium
, quam non ista comploratio
jue luctus cogat edere lachrymas.
cuba, néue mente percita, uirum
ta dicat, maleuolum fingas tibi.

Ego quidem uitam tuerier tuam,
Per quam ipse uiuo, cupio, nec dicam dolo,
At quæ palam suasi, ea haud negauerim.
Nempe urbe capta, exercitus primario
Gnatam immolandam (quandò postulat) tuam.
» *Hinc nanque plures defluunt respublicæ,*
» *Dum strenuum qui præbet ac fortem uirum,*
» *Non plus honoris quàm uir ignauus capit.*
Nos contrà, Achillem dignum honore ducimus,
Vt qui pro Achiuis ceciderit promptissime.
» *Quàm turpe, si quem uiuum amicum sensimus,*
» *Huic desinamus esse amici mortuo?*
Age quid futurum, siqua rursum appareat
Acies coacta, & hostium certamina,
Vtrum manus iam conseremus, an magis
Vitæ ac saluti consulemus? quippe qui
Fraudari honore cernimus, quisquis cadit.
Ac mihi profectò, luce donec hac fruar,
Quantumlibet pusilla, sufficiant tamen:
Porrò sepulchrum conspici exoptem meum
Insigne, quandò durat in longum hic honos.
At misera patior, inquis. audi contrà ad hæc,
Sunt & Pelasgis neutiquam miseræ minus,
Anusque, & annis te priores fœminæ,
Sponsæque sponsis orphanæ præstantibus,
Hic ossa quorum puluis Idæus tegit.

Fer ista.

ſta.Nos ſi perperam decernimus
rare fortem præmio merito uirum,
tiæ ipſi obnoxij tenebimur.
rbari,neque hos amicos ducitis
ūnt amici:neque decorè qui oppetunt,
citis.hinc & noſtra floret Græcia:
ontrà habetis inſtituto congrua.
eruitus ut ſemper eſt miſerrima,
ſta ui fert præter æquum plurima.
iata, in auras irrita hæc oratio
a mihi iactata de tui nece.
amplius quid quàm ualet mater,uales,
re,omneis ad modum luſciniæ
a uoces,uita ne pereat tibi.
ida Vlyßis accide huius ad genu,
moue,argumentum habes,ipſi quoque
beri,quò fata miſeretur tua.
e Vlyſſe dexteram ſub pallio
occulentem,& ora uertentem retro,
ße malam ne mihi ſit fas tuam.
bono ſis iubeo,meque nuntia,
od ad me pertinebit,te fore
& effugiſſe(ſiquis ſupplices
uens,æquusque reſpicit)Iouem.
equar,uel quia trahat neceßitas,
l mori expetam ipſa.ſin uelim minus,

Vitæ auida mulier uidear, ac timida omnibus.
Quæ nanque uitæ causa iam superest mihi?
Vt cui pater rex omnium fuerit Phrygum,
(Etenim rudis mihi lucis hoc initium)
Dein spes ad amplas educabar, regibus
Nuptura, multis æmulantibus procis,
Quis me ad penates duceret uictor suos.
Regina ego proh misera fœminis eram
Troadibus, inter uirgines insignis, ac
Dijs æqua, solum hoc siquis excipiat, mori.
At serua nunc sum, protinus uocabulum hoc
Minimè aßüetum, facit ut expetam mori.
Dein forsitan continget immitis mihi
Herus, ære me quicunque commercabitur,
Et Hectoris quondam sororem, & plurium:
Adigensque ui me pinsere in tectis, solum
Verrisse coget, staminique insistere,
Vitam exigentem duram & illætabilem.
Thalamosque nostros seruus emptus undeuis
Fœdabit, antè destinatos regibus.
Absit. relinquam lucem ego istam libera,
Orco inferisque hoc corpus exponens meum.
Iam ducito me Vlysses, ac ductam immola.
Neque enim penes nos uel spei fiduciam
Vel opinionis uideo, cur mi debeam
Posthac benigna fata pollicerier.

At tu

genitrix, nequid obsistas mihi
bóue, factóue: incita magis mori
libeat antè, quàm quid indignum accidat.
qui malis haud assüerit, fert quidem,
tamen, cum colla supponit iugo.
ortuus quàm uiuus hic felicior
haud decorè uiuere est ingens labor.
n homine mira & euidens nota
satum esse. generis illustrat decus,
uis celebribus dignus est natalibus.
i honestè gnata, uerùm isti dolor
honesto. cæterùm si Pelei
re gratum filio, simul & probrum
re ultis, hanc Vlysses omittite,
tam Achillis immoletis ad pyram.
cite, inquam. nam Parin produxi ego,
thide natum petijt arcu, ac perdidit.
umbra Achillis poscit Argiuos, anus
olere, sed hanc poposcit uirginem.
tmen cum filia me occidite,
que tellus sparsa sanguinis bibet,
manes, ista qui poscit sibi.
mors, cæde cædem non decet
re, & ô si ne hæc quidem pendenda sit.
t necesse utcunque commori meæ.
ndò dominos esse non noui mihi.

He. Vt hedera quercu,sic ego huic inhæsero.
Vl. Haud feceris,si obtemperabis ijs quibus
Et mentis & prudentiæ plus quàm tibi est.
He. Non hanc ego uolens omittam uirginem.
Vl. At ego hinc relicta non abibo uirgine.
Polyx Mihi mater audi,tuque Laërtæ genus
Parentibus concede meritò concitis.
Tu misera cum uictore ne pugnaueris.
Sterni solo uis,ac trahi corpus tuum
Anile,per uim pulsa? uin' iuuenis manu
Fœdis modis reuulsa dedecorarier?
Isthæc ut accidant tibi,absit.haud enim decet.
Quin age manum da iam mihi dulcissimam
Dilecta genitrix,ac genam applicem genæ.
Posthac enim haud unquam,sed extremum iubar
Orbemque Phœbi hodie quidem conspexero.
Finem ergo nostri fac age alloquij cape,
Ac dicta mecum conserito nouissima.
O mater,ô parens,abeo iam ad inferos.
He. Heu gnata, nos in lumine hoc seruibimus.
Polyx Frustrata sponso,ac debitis mihi nuptijs.
He. Miseranda gnata es,mulier infelix ego.
Polyx Illic iacebo in tartaro tete procul.
He. Hei misera,quid agam?uitã ego hãc quoad trahã?
Polyx Ancilla moriar,patre nata libero.
He. At ego orba quinquies decem iam liberis.

Quid

ori ex te nuntio, aut seni uiro?
rum me omnium miserrimam.
& queis alita blandè sum ubera.
empus fati acerbi filia.
ens. Cassandra iam mihi uale.
nt, istud haud matri est datum.
fer. es Polydore frater Thracia.
lem ille uiuit: atqui non puto:
quaque prorsus infelix ego.
ietque mortuæ tibi lumina.
ite mortem præ malis sum mortua.
ysses flammeo obuoluens caput.
us quàm macter, exanimor meæ
entis, & hanc neco ploratibus.
nam nomen affari tuum,
t posthac copia dabitur tui
ndi, nisi quod interest mora
eunti hinc, atque Achillis ad pyram.
artus hei mihi, ac mens deficit.
atrem prende. porge dexteram.
nquas orbam. Amica, concidi.
cænam sic sororem castoris
uiderem, quæ decentibus oculis
remit indecenter Ilium.
tica aura,
ontigradas per undam

R ateis celeres agis marinam,
Q uò loci miseram uehes me?
A ddicta cui sub ædes
A ncilla deferar?
A d littora Dorica, án ne
A d Pthiada, quo loco aiunt pa-
trem eximij laticis
C urrere Apidanum, sataque rigare: an
S also misera remo
I llam appellar in insulam, pro-
ductura domi dies acerbos,
P rimitiua ubi palma frondet,
L aurusque sacros in altum
L atona tibi edit
G ratißima ramos,
P artus monumenta dij,
A c cum Deliacis puel-
lis, Artemidisque deæ
S picula arcusque canam, auream que uittam?
A n Palladis urbe, quam
C urrus nitidi uehunt,
P eplis in croceis equos
S ub iuga splendida mittam?
P ingens uaria, crocoque
S indone florulenta?
A n Titanum ad sobolem,

Quam

nius igniuomo rex
o?
meis,
s,ac solo,
concidit,
ptum,& exustum
ut ipsa in
ibor externa,
fugiens
ulantem:
te faces thalami.
n regina quæ dudum fuit,
iellæ Troades,conuenero?
procul te,tergo humi strato cubat,
ræco,circumoperta linteis.
uid dicam? utrum mortalia
? ánne opinione fallier,
es esse diuorum genus,
neis res agi mortalium?
dô regina ditium Phrygum?
ista nonne locupletißimi?
uidem eius funditus bello iacet,
que,& serua,& orba liberis
ita puluere infaustum caput.
sum,sed tamen mori prius,
s ullus accidat casus, uelim.

Exurge misera, tolle subductum latus,
Quodque omne canis albicat pilis caput.

He. Ehem, quis hic, qui corpus haud sinit meum
Iacere? quid me, quisquis afflictam moues?

Tal. Talthybius adsum Achiui, mulier, agminis
Minister, accersente te hinc Agamemnone.

He. O uir mihi charissime, an quòd me quoque
Visum est Pelasgis ad sepulchrum occidier,
Ob id uenis, ut grata perferres mihi?
Properemus, acceleremus. age duc me senex.

Tal. Gnatæ ut cadauer sepelias, te mulier hinc
Ducturus adsum. me quidem legant ad id
Geminique Atridæ, exercitusque Achaicus.

He. Miseræ hei mihi, quid ais? ergo non adisti, uti
Moriamur & nos, uerùm acerba nuntians?
Gnata interisti matris auulsa è sinu.
Ego orba posthac liberis. miseræ hei mihi.
Sed illam ut occidistis? an reuerentius?
An sic ut hostis diriter leto est data?
Dic hæc senex, haud læta dicturus licet.

Tal. Duplices mihi uis me parare lachrymas,
Miseratione filiæ mulier tuæ.
Et hic enim tam sæua commemorans, genam hanc
Fletu rigaro, maduit & lachrymis mihi
Modò ad sepulchrum, cæsa dum ferro occidit.
Turba aderat uniuersa Achiui exercitus

pulchro, filiæ ad cædem tuæ.
autem Pyrrhus apprensa manu,
ulchro statuit, atqui pone ego,
uenes ex Achiuis inclyti,
ncæ ut prohibeant manibus tuæ,
ıc plenam tenens pateram, undique
em gnatus Aeacide manu
ti mortuo libamina.
, præconio silentium.
mni Achiuûm multitudini:
r omneis medius adstans, hæc loquor:
ıi, Pax sit omni cœtui,
es. statui quietum exercitum.
O mi nate Peleo pater,
propitius cape has meas,
itorum manium euocamina.
des, quò purpurantem combibas
sanguinem, quem tibi damus
populus: iamque nobis sis fauens,
entem, & nauium retinacula,
bis, sospites ab Ilio
ersos patriam reuisere.
omnis populus apprecatus est.
hæc mox aureis pictum notis
n: iuuenibus Graio agmine
am ut prenderent, manu innuit.

Vbi sensit illa, hos ore prodidit sonos:
O qui excidistis oppidum Argiui meum,
Cupidè obeo, nequis corpus attingat meum.
Intrepida siquidem colla porrigam, ac uolens,
Quò ingenua moriar: liberam me per deos
Sinite immolantes: quippe apud manes quoque,
Regina cum sim, dicier seruam pudet.
Turba adfremebat. rex & ipse iuuenibus
Mox imperat quò uirginem remitterent.
Hi simul ut audiere uocem regiam,
Summamq́; omittũt. nã hũc penes ius primũ erat.
Vbi illa sensit iussa principum, illico
Summo prehensos pectore, scidit manu
Ad umbilicum, uentris ac medium, peplos,
Sinumque monstrat, & uelut statuæ admodum
Mammas decentes, dehinc humi figens genu,
Verba ore fudit omnium miserrima:
En iuuenis, hoc si pectus ense mauoles
Promptum ferire, ferito. sin ceruicem, adest
Exprompta ceruix. Tum misertus uirginis
Pyrrhus, uolensq́;, & non uolens, atque hæsitans,
Animæ meatus ense librato secat.
Fluxere uenæ. at illa iam moriens, tamen
Sollicita mirè est, condecenter ut cadat,
Celetque, quæ celare decet oclos uirûm.
Letalis ast ubi uitam ademerat mucro,

Labor

chiuis idem habebat neminem.
n frondibus consternere,
um sedulò apparant rogum,
tes pineas. qui nil tulit,
at à ferente, hunc in modum:
s, nec puellæ amiculum,
llum munus adferens manu?
us uirgini promptissima,
summo? de perempta filia
ebant, liberorum at te quidem
imorum, uerùm eandem ex omnium
inarum conspicor miserrimam.
dam Priamidas clades premit,
nostram. fata sunt isthæc deûm.
lorum, gnata, cum adsint plurima,
reo. siquod attingam, illico
rursum alia me molestia
malisque succedunt mala.
rba fata ne plorem tua,
profectò temperare pectori.
ipsum, nempe ne gemam admodum,
acerbè, sustulisti, strenua
ata. Non nouum ergo, si mala
lo terra fert segetem bonam:
tuta quibus opus fuerat, malum
dit. At mortalium quisquis malus,

» *Nil possit aliud esse, quàm semper malus:*
» *Frugi, usque frugi. Sors nec ingenium uiri*
» *Aduersa uitiat, sed probus semper manet.*
Utrum id parentum, an educantium magis?
» *Recte educari scilicet nonnullam habet*
» *Doctrinam honesti: quod quidem quisquis probè*
» *Tenet, idem honesti ad regulam nouit scelus.*
Sed inaniter iam mens mihi hæc effutijt.
Tu porrò Achiuis *uade & ista nuntia,*
Ne filiæ quis applicet manum meæ,
» *Vetentque populum. nam frequenti in agmine*
» *Indomita turba est, ac tumultus militum*
» *Siquando nullo cohibeatur principe,*
» *Vincit furens incendium. quisquis mali*
» *Nihil hic patrarit, ille demum erit malus.*
At tu uetus ministra sumito situlam,
Atque huc reporta pontico impletam salo,
Uti supremis te lauacris filia,
Innupta nupta, uirgo non uirgo, lauem:
Et ut tibi exhibeam quibus digna es. sed id
Qui? aut unde? nequaquam potero, ueruntamen
Sic ut licebit. nanque quid aliud agam?
Mundúmque captis colligens à fœminis
Quæ mecum in ijsdem desident tentorijs,
Siqua ex penatibus aliquod suis habet
Furtum, inscijs quos nacta nuper est heris.

Tecta

cora, proh beatæ olim domus,
ibusque florentissime
usque ego illa liberûm parens,
exuti superbia, ad nihil
& post ista adhuc tumescimus,
s nostrum hic quidem penatibus,
c quòd dignitate ciuibus.
ania mentis hæc sunt somnia,
fastus. Ille felicissimus
l contigerit in uita mali.
nam Atropos,
n dei parabant,
primùm abiegnam in Ida
incidit,
da rate transiturus audax
thalamos, iubar quam
am auricomi in
Phœbi.
en nos, malisque uallant
Fata.
ntia ciuitati
blicum Iliacæ
ab alijs profecta clades.
ue lis in Ida est,
cælicolûm puellas
licauit ad

B ellaque,stragemque,&
M eæ exitium domus.
G emitque fortè quæpiam ad
V ndosum Eurotam
L acæna lachrymosa puella in ædibus.
C apiti quoque mater albo,
O rbata gnatis,iniȷcit
M anum,& unguem in ora cruentum
I nfigit auida,dilaniatque malas.

Fa. V bi Hecuba multo,fœminæ,miserrima?
Q uæ superat omne uirûm,ac simul nostrum genus,
M alis, nec ullus palmam ei præceperit?

Ch. V t misera nunquam dormiunt uocis tuæ
M alè ominosæ tristia præconia!

Fa. » H ecubæ dolorem hunc adfero.porrò in malis
» H aud est facile bene ominata dicere.

Ch. A c fortè tectis prodiens uidelicet
V erba inter ipsa commodè apparet tua.

Fa. O misera prorsus,& magis quàm proloquor,
H era, occidisti,uiua non es amplius,
O rba urbe,gnatis,ac marito,perdita.

He. A is nouum nil,ac scientibus opprobras.
S ed quid cadauer hoc Polyxenæ uenis
P ortans,sepulchrum cuius Argiuûm manu
M odò nuntiatum est omnium properarier?

Fa. N ihil ista nouit,sed Polyxenam mihi

Deflct

arum cladium attingit nihil.
,uatis nunquid huc adfers mihi
furore Caſſandræ caput?
uta es,mortuum hunc nihil gemis?
tum iam cadauer inſpice:
inſperata ſe offeret tibi.
heu cernitur gnatus mihi
à me Thraci creditus uiro.
erij, nulla ſum poſthac.ohe
eu,ohe.cantionem Mænadum
hæc noua ab hoſte reſciſcens mala.
nati fata cognoſcis tui?
ira,noua,noua aſpicio.malis
b alijs,alia contingunt mala,
bſque lachrymis unquam dies,
e me relinquet triſtibus.
dira,dira perpetimur mala:
gnate matris infauſtiſſimæ,
e mortis occidiſti?quo iaces
nit te quis è mortalibus?
t hunc in littore offendi maris.
b undis,an trucidatum manu?
enoſum
lum fluctus æſtu eiecerat.
uæh, uæh:
i nocturna uiſa inſomnia:

Non me fefellit furua imago, quæ mihi est
Conspecta de te gnate, quòd non amplius
Superstes aura uescerere cœlica.

Ch. Scis qui peremit, somnij prudens? cedo.

He. Bellator hospes ille Threicius meus,
Vbi senior illum collocarat clàm pater.

Ch. Heu quid ais? auro quò potiretur, tuum,
Ita ut uidetur, interemit filium.

He. Infanda, abominanda, plusquam mira, nec
Pia, nec ferenda. ubi hospitum ius ac fides?
O he uir execrate, ut ense ferreo
Puerile corpus conscidisti? nec ferum
Commouit ætas pectus, ubi discerperes?

Ch. Vt misera te mortalium infaustissimam
Statuit, deorum quisquis infensus tibi est!
Ipsum sed ecce conspicor Agamemnonem
Regem: loqui iam desinamus obsecro.

Aga. Gnatam sepultum quin uenis Hecube tuam?
Nam sic uti Talthybius attulerat mihi,
Ne quisquam Achiuûm filiam attingat tuam,
Sinimus quidem illam nos, manu nec tangimus.
At ipsa cessas. proinde miror ego. Sed huc
Vt te illò mittam, uenio. quippe illinc bene
Peracta res est, si quid est in his bene.
Hem, quem uirum hîc intueor in tentorijs
Phryga interemptum? nanque corpus ambiens

Non esse

anaum nuntiat amictus mihi.
emet enim loquor, quum te loquor
id ago? num nam huius accido ad genu
nis? an hoc tacita perfero malum?
um quid mihi obuertens tuum
s? quid acciderit, taces? isthic quis est?
e putans hostem & ancillam esse me,
e pellet, & auxero molestiam.
ud sum: nec nisi audiero, queam
um nosse cogitatuum.
nimum quur ut hosticum magis
nur, cum sit hostis haud tamen?
nil scire me uoles rei,
is: neque enim cupio cognoscere.
e, ferre liberis opem meis
is sim. sed quid hæc uerso? necesse
u impetro, siue & impetro nihil.
on, en per genua supplico tibi,
malam, & auspicatam dexteram.
ptans? nunquid hoc, ut libera
igas? id facile continget tibi.
ed ulta maleficos ac perfidos,
liqui quicquid est æui uelim.
rgo mulier ad quid imploras opem?
rorsus, quale tu rex autumas.
auer hocce, quod ego lachrymo?

Aga. Video.futurum quid ſit,haud etiam ſcio.
He. Peperi hunc ego olim,ac uentre geſtaui meo.
Aga. Eſt hic tuorum miſera quiſquam liberûm?
He. At non eorum qui iacent ſub Ilio.
Aga. Num præter illos edidiſti quempiam?
He. Inutiliter,ut re liquet:nam hunc quem uides.
Aga. Vrbs cum periret,hic ubi tum fortè erat?
He. Emiſerat,quò ſoſpes eſſet,hunc pater.
Aga. Quò ſemouens a cæteris unum omnibus?
He. Tellurem in hanc,in qua repertus mortuus.
Aga. Ad hunc, tenet qui ſceptra Polymeſtor loci?
He. Seruator auri miſſus huc triſtiſſimi.
Aga. Quis interemit? quóue fato extinctus eſt?
He. Quis alius? hoſpes hunc peremit Thracius.
Aga. Miſer heu,potiri cupidus auri ſcilicet.
He. Sic habet,ubi iam fata cognouit Phrygum.
Aga. Hunc nacta alicubi es mortuum,aut quis attulit?
He. Hæc,in marino fortè nacta littore.
Aga. Vtrúmne quærens hunc, an aliud quiddam agens?
He. Ierat lauacra ferret ut Polyxenæ.
Aga. Eiecit,ut uidetur,hoſpes hunc necans.
He. Ponto uehendum,membra ſic ſic diſſecans.
Aga. Miſeranda mulier,obruta immenſis malis.
He. Perij,nec ullum reſtat Agamemnon malum.
Aga. Heu quæ perinde infauſta mulier extitit?
He. Nulla eſt,niſi ipſum dicis infortunium.

Quæpropter

pte r autem genibus aduoluor tuis,
aequa si tibi uidear pati,
qu erelas: sin minus, te uindicem
nih i hospitis omnium impijßimi,
su pera nec infera uerens numina,
re git facinus immaniβimum,
ece ptus saepe communi mihi,
que amicos inter obtinens locum,
a ssequutus quicquid aequum erat, dolis
tatis filium occidit meum.
pu lchro, quandò decreuit necem,
s est, sed aequori abiecit fero.
ecelles forsan & captae sumus,
lentes, lexque diuis imperans.
el ipsos lege censemus deos.
que iniqua hac finientes uiuimus.
dem ad te pertinens pereat, neque
ant ij qui trucidant hospites,
ant qui sacra diuis tollere,
i erit mortalibus prorsum nihil.
e foedum si putas, me respice,
ostri: pictor & ueluti procul
intuere, quanta perpetiar mala,
dum, ancilla nunc quidem tua.
ta gnatis, orba nunc, anus simul
exul, infima in mortalibus.

Hei misera, quónam clàm mihi abducis pedem?
Sum actura, quantum apparet, infœlix nihil.
» Quid disciplinis (dignum ut est) in cæteris
» Sudamus, atque singulas inquirimus,
» Ac non magis suadela, quæ mortalibus
» Regina sola est, examussim exquiritur
» Datóque precio discitur, quò quæ uelit,
» Ea quisque persuadere possit & assequi?
Quis itaque posthac læta promittat sibi?
Gnati tot illi, non mihi adsunt amplius:
Abducor ipsa capta, & indigna patiens.
Vrbisque fumum en subuolantem conspicor.
Ast illud, etsi forsan importunius
Hunc admonere ueneris, eloquar tamen.
Mea gnata Phœbas ad latus cubat tuum,
Quam multitudo Phrygia Cassandram uocat.
Vbi quæso nocteis rex suaueis iam refers,
Dulcissimorum aut in toro complexuum
Quam gnata gratiam feret, & ex illa ego?
» Siquidem tenebræ & noctis oscula scilicet
» Summam inter homines beneuolentiam serunt.
Nunc igitur audi: hunc mortuum coràm uides.
Hunc si iuuabis, cum sit affinis tibi,
Facies probè. unius parum est oratio
Membri, nec una lingua nobis est satis.
Vtinam quidem fiant mihi uocalia

Brachia,

anusque, comæque, & extremi pedes,
i arte, siue quopiam deo,
pariter genua contingant tua,
, & omnis generis emittant sonos.
ô lux summa Achiuûm, flectere,
que opiferam porge supplici rei
ut sit, attamen uiri est probi
e quo, iusta, quod potest, iuuans:
maleficos semper afficiat malis.
profectò, ut incidant mortalibus
ertis cuncta fati legibus:
Fuere nuper inimicissimi,
amicos: rursus & qui beneuoli
os odijs acerbant mutuis.
gnatumque, Hecuba, fortunas tuas
iserans, supplicem simul manum:
& deorum & æquitatis gratia,
istas hospitem impium dare,
ebis posse confieri modo
bique commodetur, nec tamen
udo fauore Cassandræ sciat
uc tyranno Thracio molirier.
ud animum turbat iniecto meum,
n amicum copiæ ducunt uirum.
istum qui peremptus est, suum
utumant. is siquidem est charus tibi,

Priuatim id est,nec pertinet ad exercitum:
At ista specta,nam uolentem me quidem
Habes,ut adsim rebus adiutor tuis,
Opemque ferre promptum & accinctum tibi.
Contrà pigrum, si offendo multitudinem.
He. Heu,
» Vt nemo quisquam liber est mortalium:aut
» Fortuna seruum reddit,aut pecunia:
» Aut scripta lex,aut multitudo ciuium
» Vetat suopte uiuere ex arbitrio.
Sed quia paues,nimiumque multitudini
Tribuis,ego isto te leuauero metu.
Sis conscius modò si quid intendam mali
Huic qui peremit,cæterùm adiutes nihil.
Tantùm hoc ferente quæ feret, si qui interim
Existet aut tumultus,aut succursio,
Compesce tu, studere dissimulans mihi.
Porrò alia(fide) cuncta conficiam probé.
Aga. Quî?quæso.quid ages? num manu,quum sis anus,
Ferro prehenso barbarum interimes uirum?
An mage uenenis? siue quali tandem ope?
Tibi unde amicos? quæ tibi assistet manus?
He. Hæc ipsa claudunt tecta Troadum gregem.
Aga. Prædam Pelasgûm forte captiuas ais?
He. Per has quidem sum ultura carnificem meum.
Aga. Et quî uirile robur aderit fœminis?

Res

es ualida multitudo, nec superabilis,
rmata qu ndo est clancularijs dolis.
es ualida sed muliebre non probo genus.
uid? nônn iuuenes nuper Aegypto satos
inneis ferr el fœminea confecit manus?
aresque Lemno sustulere fœminæ?
d qua gerendum sit uia negocium,
am mihi relinque sollicitudinem.
ein fœminam hanc per copias duci iube
irô: hospiti sed tu per astum Thracio
: Aduocat regina te dudum Ilij
cube, tuapte gratia haud minus, ac sua,
atosque refert scire & hos, quæ mox tibi
rrabit illa. sed recentem uictimam
amemnon inter hæc ueta sepelirier,
manus unà ut cum sorore, uno rogo
ninus dolor parenti, humo condi queant.
fiet: at si nauigare copijs
uisset, hoc tibi haud queam largirier.
quia ferenteis nunc negat uentos deus,
endum & opperiendum erit nobis quoad
r secundus cursus atque commodus.
è uertat autem, quippe pariter omnium
ublicitus, & singulorum propriè
ert, malis malè euenire, bonis bene.
ia, heu dolor, Ilium, haud

Vrbs inexpugnata uocabere posthac.
Tam densa circum Danaûm tegere nube.
Domita, heu domita hosti es,
Spoliataque turrium corona.
Fumi uapore flagranti
Pingeris miserabili nigrore.
Non te rursus obambulabo.
Noctis medio interibam,
Quum iam à cœna somnus suauis
In oclos spargitur.
Solennibus ac sacris choreis
Cantibusque peractis,
Iacet in thalamo maritus,
Suffixaque lancea
Paxillo hæret in alto.
Nec iam nautica cernit usquam in
Campis agmina dira Troiæ.
Ast inter hæc mihi reuinctis
Mitris uaga lege, & orbe
Certo coma componitur
Aurei rotundum
Spectanti speculi æquor, atque
Lecto proxima stabam,
Subituraque mox eram cubile.
En oppidum occupat tumultus,
Phrygumque talis urbe clamor
Sonat: quando Achiui, quando, agedum

pulati u[illegible]lidam Phrygum arcem,
ſtras do[illegible]os repeteris?
dulceis t[illegible]alamos ego ſimplici
linquo [illegible]eſte, ſic uti
ent pue[illegible]læ Dorides.
profui[illegible] mihi quòd ſupplex
umberem Artemidi infelix.
r auterm, oculis uirum interemptum
ens, pelagi per undas,
mque reſpectans, ubi
pedem reducem carina
eret undiuagum per æquor,
e ſolo abduceret Iliaco,
e concidi, ger-
am Dioſcurorum Helenam execrans,
ïque paſtorem,
rum Paridem, quòd è parente
e me exigeret,
pellerent domo nuptiæ non nuptiæ,
læmonis Malè amici
alamitas quæpiam. at
eque maria tumida reuehant, neque
ias peruenerit ædeis.
e pectori uir omnium meo
me unus, atque item chariſsima
illachrymo te contuens, urbem ac tuam,

Iſtamq́ue, quæ modò eſt perempta, filiam.
Heu
» Vt ſtabile nil eſt, nec licet confidere,
» Confidere, inquam, non licet, ſucceſsibus
» Vt qui ſecundis floret, haud in poſterum hic
» Rebus repentè fiat aduerſis miſer.
» Verùm excitato ſusq́ue deq́ue numina
» Miſcent tumultu cuncta. Proinde inſcitia
» Veneramur illa. Flere at hæc quorſum attinet,
» Quum nil medelæ ad priſtina adferant mala?
Abſentiam at tu ſi quid incuſas meam,
Ignoſce: nam fortè intimis aberam procul
Thraces in oris, hunc ubi appuleras locum.
Verùm ut reuerti, famula protinus domo
Pedem efferenti commodùm occurrit tua,
Verbis tuis mihi nuncians, quæ ſimul ego
Vt audij, è ueſtigio huc me contuli.
He. Ore intueri te quidem aduerſo pudet
Polymeſtor, iſtiuſmodi ſitam in malis.
Nam cui beata uiſa ſim, huic me pudor habet
In hoc ſtatu, in quo nunc ago, reperirier.
Neque te queam rectis tueri pupulis.
Sed ne putaris iſtud eſſe odio tui
Polymeſtor, atqui eſt quippiam in cauſa rei,
Vel lex recepta moribus mortalium,
» Aduerſa ne qua fœmina ſpectet uiros.

eque m iror equidem. me ſed ad quid eſt opus?
uiúsque gratia moueo domo pedem?
rcana es eſt, quam tibi ac gnatis tuis
upio re ferre. proin ſatellites mihi
rocul h is iubeto abſiſtere à tentorijs.
bite. tu ta hæc ſolitudo. tu quidem es
eneuola nobis, beneuolus mihi hic item
xercitus. ſed indicare iam tuum eſt
quo beatum deceat afflictis opem
fferre amicis. promptus admodum ſum ego.
c hoc prius, quem creditum domi tenes
tris è manu, meaque, Polydorus meus
ítne? deinceps reliqua percontabimur.
it. profectò. hac parte res bene habent tuæ.
optime, ut probè loqueris, ac digna te!
hæc quid ex me concupiſcis diſcere?
m parentis nunquid eſt memor mei?
clanculum ad te ſtuduit huc accurrere.
aluum id aurum eſt, Ilio quod attulit?
tum iſtud in ædibus ſaluum meis.
re perge, nec appetas res hoſpitum.
mulier. his quæ mihi adſunt, perfruar.
ego quæ tibi prologui ac gnatis uelim?
uerbis indicabis hoc tuis.
ut tu nunc amatus es mihi.
ut tu nunc mecum liberos?
id uolebas ſcire mecum liberos?

He. Gazæ Priamidôn abditæ ueteres humo.
Polym Isthuc referri filio cupis tuo?
He. Prorsum, & quidem per te, uir es etenim pius.
Polym Quid igitur hos adesse oportet liberos?
He. Moriare si tu, scire & hos satius erat.
Polym Probè elocuta es, & hoc modo consultius.
He. Scin' Iliæ delubra ubi sint Palladis?
Polym Thesaurus illic scilicet? signi at quid est?
He. Tellure summa prominens ater lapis.
Polym At nunquid hinc quod ad hæc loqui uelis mihi?
He. Serues uelim has quas extuli pecunias.
Polym Vbi nempe? an intra amictum? an abditas habes?
He. Spoliorum aceruo his delitent tentorijs.
Polym Vbi? nam hic Pelasgûm nautica tabernacula.
He. Sunt propria captis fœminis tentoria.
Polym Tutan' satis sunt intus, atque absunt uiri?
He. Intus Pelasgûm nemo, nos solæ sumus.
Sed intrò propera, quippe Graij ab Ilio
Cursum ad penateis flectere cupiunt suos.
Vti cuncta ubi peregeris, quæ te quidem
Peragere par est, tum tuis cum liberis
Eò queas reuertier uidelicet,
Vbi meum ipse collocasti filium.
Semi- Nondum dedisti, at forsitan pœnas dabis,
chor. Portu ut procul quis turbidis uasti maris
Errans procellis, mox suaui orbabere

Animæ;

A nima,atque uitam deferes. Siquidem dolus
N ec æquitati,nec deis ſat congruit.
eſtifera,peſtifera mala.
I eu mentietur iſtius tibi ſpes uiæ,
etifera quæ te adduxerit ſub Tartara.
ho miſer, ſternêris imbelli manu.
culûm orbor eheu luce, & aſpectu miſer.
iri eiulatum Thracis audiſtis precor?
eu rurſus,eheu,liberos necant meos.
tus peracta genera ſupplicij noua.
unquam tamen quantumlibet pernicibus
e pedibus effugeritis,immo protinus
uatiens & ipſa tecta funditus eruam.
bratur ecce dextera telum graui.
ltiſne ut irruamus intrò? locus enim
ubæque & iſtis ferre ſuppetias monet.
ringe (ne quid parſeris) uellens fores.
los enim haud reſarcies unquam,neque
s uidebis quos necaui liberos.
a Thracij uictrix potiris hoſpitis?
ſtin' hæc cuiuſmodi narras hera?
hunc uidebis prodeuntem ex ædibus
m,atque cæcis lubricantem paſsibus,
er duorum liberûm cadauera,
ipſa cum fortiſsimis Iliadibus
peremi. Iamque perſoluit mihi

P œnas. sed (ut uides) foras mouet pedem.
V erùm hinc procul concessero, ac uitauero
I ra æstuantem Thraca, & indomitum uirum,
Polym H eu quò ferar? quò intendam? quò torquebo
Q uadrupedem gradum, montigenæ feræ
P ressa manu uestigia tentans? quónam,
H uc, ánne illuc deflectam cursum,
V t uiricidis quæ me perdunt,
T roadibus inijciam manum?
S celestæ scelestæ Phrygum nurus,
P roh execratæ,
Q uò me pauitantes,
S e abdunt latebris?
O utinam meis sanguineis oculis
M edeare, medeare, mihi lumina
C æca adimens Phœbe.
A tat sile, occultum gradum sentio harũ mulierum.
Q uò cieo pedem, carne atque oßibus
M e expleturus, bestijs è noxijs
E pulo parato, quo mihi sumam
P œnam iniuriæ meæ? Io miser,
Q uò, quò rapior? sola tartareis
B acchis relinquo secanda pignora, &
C ædem canibus cruentam,
I mpias dapes, montanamque prædam.
Q uò tendo? quò me uerto?

Vt sa-

t sali nauis in fluctibus
urgida uela distendens
unestam in hanc me recipiens latebram
ustos meorum liberûm.
heu miser, quàm grauia perpeteris mala?
ed quum patraris fœda, pœnas asperas
umpsit Deorum quisquis infensus tibi.
heu, ohe ferocis
ens Martialis Thraciæ,
asta ualens, equisque.
he Pelasgûm copiæ,
ho duces Atridæ.
oco, uoco, rursum uoco:
enite, adeste cursu,
mnes rogati per Deos.
udit aliquis uocantem?
n nemo nobis feret opem?
uæ uos moræ retardant?
e perdidere fœminæ,
e perdidere captæ.
cerba, acerba pertuli.
eu dira nostra clades.
uò uertor, aut quorsum feror?
trùm ne subuolabo
ublimem ad ætheris domum?
bi minax Orion,

V bi Sirius oculis suis
R adios iacit micanteis,
F lammus micantes igneis?
A n Tartari nigrantis
T ristem petam portum miser?
Ch » V bi quis malorum pondere atque sarcina,
» Q uam ut ferre poßit, acerbiore premitur, huic
» S it uenia uitam calamitosam linquere.
Aga. M e exciuit huc audita uox, neque enim silens
R upis profundæ filia, per exercitum
R eboauit Echo, concitans strepitum. at nisi
E uersa constet Marte Graio Pergama,
M etum hic dedisset strepitus haudquaquã leuem.
Polym A gamemnon animo rex meo charißime,
N am uocem ut audij, illico agnoui tuam,
E n ipse nobis hoc quod accidit, uides.
Aga. P olymestor, ehem te quis euertit miser?
Q uis ademit oculos, sanguine infectis genis?
A tque hos peremit liberos? is quisquis est,
I n teque gnatosque odia sæua gesserat.
Polym A diuta captiuis Hecuba me fœminis
E xtinxit: haud extinxit, immo & amplius.
Aga. Q uid ais? patrastin' facinus hoc quod hic ait?
T un' ausa es Hecube tam stupendam audaciam?
Polym H em quid ais? illa nuncubi hic adest prope?
A ge indica. dic ubi sit, ut raptam manu

Laniem,

anjem,ac cruentem corpus omne sanguine.
em tu quid ais?
oc per deos te deprecor,
sti furentem,me sine,inijciam manum.
ibi tempera,istam mente barbariem exuens,
it,ut ubi teque & hanc uicissim audiuero,
uapropter hæc patiare,rectè iudicem.
icam ergo.Quidam Priamidûm minimus fuit
olydorus Hecuba natus.hunc Priamus mihi
omi educandum misit abs Troia pater,
xcidia iam tum prætimens urbis suæ.
um peremi.Cur eum peremerim,
udi,ut bene ac sapiente prouidentia
etui,relictus ne tibi hostis hic puer
roiam aggregans,hoc rursus incoleret solum:
orrò ubi Pelasgi Priamidûm rescisceret
uperesse quendam,rursus huc appellerent.
um deinde Thraces hosce populantes agros
currerent,nocente uicino Ilio,
uo nunc & ipso rex laboramus malo.
t Hecuba simul ac filij necem sui
ognouerat,me hac arte duxit,abditos
Ilio monstrare thesauros mihi
omittit auri Priamidûm.cum liberis
tecta solum inducit,ut nequis alius
ortalium ualeret hæc cognoscere.

S pondaque media sedeo curuato genu,
S tatim frequentes hinc & hinc cingunt manus,
A c uelut amicum me Iliæ circunsident
I uxta puellæ, textaque Edonicæ manus
T ractant tenentes, lucidam uidelicet
A d auram amictus hosce spectantes probant.
A liæque Camaca dum intuentur Thraciam,
I am me renudant duplici stolismate.
A t quæ pepererant, hæ stupentes, pignora
L ibrant in ulnis, ac uicissim per manus
T radunt, ut à parente summoueant procul.
D ehinc post susurros inter ipsas mutuos,
T acitásque post mussationes, ærea,
Q uibus ô dei modis! repentè è uestibus
L aciniosis proferentes spicula,
F odiunt puellos: rursus hæ more hostico
M anus prehendunt atque continent meas,
P edesque. gnatis ferre concupiens opem,
S i forsan ora gestiebam attollere,
C oma tenebant: siue motabam manus,
D enso undique imminente mulierum agmine
A tque opprimente, proficio miser nihil.
P orrò supremum iam malum, plusquam malum
M irè patrarunt: quippe correptis manu
A cubus, mihi orbes luminum miserrimos
F odiunt, cruentant. deinde mox circum domum

Fugitant,

gitant.at ipse nempe prosilio foras
fera cruentas persequens cursu canes:
mnemque lustro parietem,uenantis in
orem modumque,concutioque & dissipo.
que hæc quidem sum passus Agamemnon,tibi
m facere gratum studeo,sustollens tuum
stem.sed ut ne uerba longius traham,
fœminis si dixit antehac quis malè,
odié ue dicit,siue pòst dicturus est,
ncta hæc ego compendio dicam semel.
eque terra simile,nec fretum gignit genus.
que illud ipsa discit experientia
mper,cui cum illis negotium incidit.
anta caueto utare confidentia,
cue ex tuis ipsius æstimans malis,
uliebre sic uel omne uituperes genus.
eræque nostrum aliæ quidem laudabiles,
iæ malarum de grege ac numero sumus.
amemnon,haud decet hominem lingua magis
llo ualere tempore,ac factis ualet:
d seu proba egit,oportet & probè loqui:
u praua,rursum dicta & esse putida:
ec iniqua quæ sunt,posse disserere bene.
tti quidem sunt, ista qui callent probé,
non quierunt esse ad extremum cati,
erùm malis periere cuncti cladibus,

N ec ullus horum exitia suffugit sua.
E t hoc quidem ad te sit mihi procemij,
A d hunc reuertar, ac locis respondero.
Q uid ais? Achiuos ut labore duplici
L euare posses, gratiaque Agamemnonis
M ucrone gnatum tuo peremisti meum?
A tqui scelestè, primùm Achiuûm cuipiam
H audquaquam amicum barbarum fuerit genus,
N eque possit esse. deinde quanam gratia
P rodesse properas? num quòd affinis cui aut
C ognatus esses? aut quid argumenti habens?
A n ne reuecti carperent segetem tuæ
T elluris? horum cui putas facies fidem?
A urum (fateri uera si modò uoles)
E t tua cupiditas filium extinxit meum.
E tenim doce illud, donec incolumis fuit
T roia, urbsque adhuc munita turribus stetit,
V ixitque Priamus Marte florens Hectoris,
Q uin tum, mereri de hocce si libuit bene,
C um gnatum haberes nutriendum in ædibus,
A ut enecasti, aut uiuum in Argiuûm manus
D uctum dedisti? at nos ut occidimus, simul
E t ab hoste captam sumus urbem prodidit,
I ugulasti amicum, & ad lares profugum tuos.
A usculta ad hæc nunc, unde sceleratus magis
V ideare. si beneuolus Argiuis eras,

Aurum,

Aurum,quod esse tu fateris haud tuum,
Adferre decuit,ac dare ijs,quibus erat opus,
Annosque multos patria degunt procul.
At tu manu ne nunc quidem euelli tua
Patere,at potiris possidens in ædibus.
Quòd si educare filium ut te dignum erat,
Sic educasses,atque seruasses meum
Laudem profectò comparasses inclytam.
Siquidem in malis qui sint potissimùm boni
Patent amici,læta amicos passim habent.
am si fuisset opus tibi pecunia,
ncolumis & modò ille uixisset,tibi
Thesaurus ingens filius fuerat meus.
At nunc nec istum amicum habes tibi uirum,
urique lucrum perijt,ac gnati tui
uque ipse ad istum scilicet agitis modum.
orrò illud Agamemnon tibi iam dicam ego.
unc si iuuabis,uir uidebere improbus.
am nec pio,nec fido in hos in quos decet,
on æquo amico,non bono,facies bene:
uin te malis gaudere dicemus,quia
is talis ipse.heris sed haud conuicior.
es mira,ut homini materiam semper probam
rationis,facta suppeditant proba.
liena nobis iudicare graue est mala,
amen necesse est.nam pudor sit,in manus,

R eijcere causam, cum semel receperis.
M ihi, ut sciens sis, neque meapte gratia,
S ed neque Pelasgûm, hominem uideris hospitem
N ecasse, uerùm ut aurum haberes in domo.
N unc in malis, quæ conferunt tibi, loqueris.
I ugulare forsan hospitem, uobis leue est,
N obis Achiuis istud oppido est graue.
Q uinam probrum ergo fugio, si pronuntiem
T e iam innocentem? non profectò ullà queam:
» Q uin potius, ubi quæ non licent, haud ueritus es
» P atrare, tolera quæ uicissim non libent.
Polym P roh, ut uidetur, uictus à muliercula
C apta, dabo supplicia deterioribus.
Aga. M eritoque, quandò tute patrasti mala.
Polym H eu liberos, oculosque fleo miser meos.
He. D oles? dolere filium haud credis mihi?
Polym M alefica gaudes, me quòd afficias malis?
He. Q uid enim? ulta te, non gaudeam iure optimo?
Polym A t non item fortassis ubi te uis freti.
He. N unquid uehet Pelasgici ad plagas soli?
Polym I mmo supremis lapsam ab antennis teget.
He. S altus ad hos quis adiget inuitam? cedo.
Polym M alum ipsa celeri nauis ascendes pede.
He. A latán' humeris? uel quibus tandem modis?
Polym F ies canis, oclos igne lucenteis gerens.
He. Q uî nota formæ uersio tibi est meæ?

Threicius

T hreicius augur Bacchus ista prodidit.
A t ex tuis nil ille præcinuit malis?
S ic neutiquam me fraude cepisses tua.
D efunctan' illic, ánne uiua finiar?
D efuncta. tumulo nomen indetur tuum.
S umptum à figura? aut quod aliud dicis meum?
C anis sepulchrum, nauitis signum uagis.
N ihil laboro, postea quàm te ulta sum.
Q uin filiam necesse Cassandram mori.
quidem hæc abominor, in caput reprecans tuum.
oniunx at illam interimet huius aspera.
e sic mihi unquam gnata Tyndari furat.
uin ipsum & hunc, bipenne librata in caput.
tan' furis tu, qui malum accersas tibi?
eca, at lauacra mortifera te Argis manent.
on hunc ministri ui trahetis hinc procul?
udire graue?
on ora continebitis?
pprimite. dictum est.
uàm potest ocyßime,
on huncce solas deferetis in insulas,
deò procaci quandò lingua abutitur?
t Hecuba tu proh misera. funera gemina
bi atque sepeli. uos oportet herilia
dire quanque Troades tentoria.
enim hos secundos uideo uentos, patriam

V ersus. bene autem nauigemus, atque item
L iceat domi res prosperas offendere,
T andem expeditos hisce iam laboribus.

Cho. I te ad portus agite, & Graiûm
A d tentoria tendite saua,
E xperturæ posthac sortis
A erumnas seruilis acerbas.
N am sic urget nescia flecti, &
C ogit dura necessitas.

GVLIELMO ARCHIEPISCOPO CANTVARIENSI DES. ERASMVS ROT. S. P. D.

POSTEAQVAM huic tragœdiæ manus admoliri cœpissem, amplissime Præsul, protinus alium quēdam orationis gustum, diuersamq; carminis indolem sentire mihi sum uisus. Nam (ni fallor) & plusculum habet candoris, & fusior est dictio. Quo quidem nomine Sophoclea uideri queat. At rursus argumentorū densitate, quasiq; declamatoria quadam suadendi ac dissuadendi facultate, parentem Euripidem magis refert. Quanquam utri sit inscribenda, neque meum est pronunciare, neque magni referre puto. Nobis tamen uisum est de pristina illa nostra religione non nihil remittere, ne non hac etiā in parte

in parte congrueremus argumento. Proinde Iphigeniam paulo tum fusius tum copiosius traduximus, at ita rursum, ut ab interpretis fide neutiquam recederemus. Hoc uno in utraq; sumus ausi dissentire, quòd in Choris immodicam illam carminum uarietatem ac licẽtiam, aliquantulum temperauimus, sperantes futurum, ut hac in re docti nobis ueniam darent, nimirũ in tantis uersantibus angustijs: quandoquidem neque Flaccus Lyricorum, neque Seneca Tragicorum poëtarum tantam in metris aut pedũ libertatem, aut generum diuersitatem sit æmulatus, cum uterque sequeretur Græcos duntaxat, non etiam interpretaretur. Quòd si mihi per grauiora studia liceret alias aliquot uertere Tragœdias, non modò me non pœniteret huius audaciæ, quin etiam non uererer Chororum & stilum & argumenta commutare, mallemque uel locum quempiam tractare cõmunem, uel in amœnam aliquam παρέκβασιν expatiari, q̃ in canoris (ut uocat Horatius) nugis operam sumere. nusquã enim mihi magis ineptisse uidetur antiquitas, quàm in huiusmodi Choris, ubi dũ nimium affectat nouè loqui, uitiauit eloquentiam: dumque uerborum miracula uenatur, in rerum iudicio cessauit. Vale meum decus.

ARGVMENTVM IPHIGENIAE IN AVLIDE PER DES. ERAS. ROT.

POSTQVAM Græcorum duces omnes unà cum classe reliquoq; belli apparatu in Aulidem conuenissent, ut inde pariter ad Troiam euertendã nauigarent, tanta consecuta est cæli tranquillitas, ut nullis flantibus uentis non esset nauigandi facultas. Quare cum exercitus iam molestè ferret se frustra tempus inibi terere, consultis extis Calchas augur respondit, Dianæ Aulidensi immolandam esse Iphigeniam Agamemnonis filiam, atque ita Græcos feliciter ad Ilium nauigaturos. Itaq; conuocato exercitu Agamemnon persuasus à Menelao, patitur fieri decretum ut accersatur puella. Cæterùm quò libentius eã Clytæmnestra mater mitteret, priuatim fingunt titulum, quasi Achilli Græcorũ principũ optimo foret nuptura. Hoc commentum soli nouerant Agamemnon, Menelaus, Calchas, atque Vlysses. Atqui mißis iam ad uxorem literis, Agamemnon, cum superioris consilij pœniteret, & futuram cædem filiæ ferre non posset, noctu clanculum alias ad uxorem literas scribit, denuntians ne uirginem mittat ad Aulidem. in aliud enim tempus proferendas nuptias. Eas antelucano seni cuidam seruo Argos perferendas committit, exposito simul earum argumento.

Verùm

ùm hunc cum epistola Menelaus, dum & ipse e lucem puellæ aduētum obseruat, intercipit, & ter cum fratre de consilij inconstantia expostu- Interea è comitatu Clytæmnestræ præcurrens lam, Agamemnoni, Menelao præsente, nuntiat se in Aulide Iphigeniam unà cum matre, & ste infante: neque eam rem clam esse exercitu. imul atque Menelaus sensit illi iam non esse in- um filiam remittere, fictè cœpit fratri suadere irginē sua causa pateretur occidi. Dum hæc in- llos uersantur, interim aduecta Clytæmnestra filia: multisque modis exagitantur patris affe- , dum consilium de iugulanda filia studet cela- Qua de re dum consulturus Calchātem abijsset, ea accessit Achilles, expostulaturus cum Aga- none. Salutatur à Clytæmnestra tanquam futu- gener. Achilles ignarus demiratur. Ibi seruus , ille cui literæ secundæ fuerant commissæ, rem rt, proditq; consilium regis. Indignatus Achil- uòd ad cædē uirginis suo nomine essent abusi, nsilio defendit eam ne perimatur: sed uincitur gijs. Itaque cum res ad summum tumultum are uideretur, reliquo exercitu postulāte puel- ontrà Achille cum uniuersis depugnare para- sa ultro mutata sententia, suadet matri satius peciosam oppetere mortem, quàm ob suam

unius uitam, aut tot principes in certaminis periculum uocari, aut rem tantam omitti. Ducta igitur ad aram deæ, ipsa quidem sublata est in Tauricam regionem, at eius loco cerua supposita est. Sacro peracto nauigant Græci.

PERSONAE FABVLAE.

Agamemnon.
Senex seruus eius.
Chorus ex mulieribus Chalcidensibus.
Menelaus frater Agamemnonis.
Clytæmnestra uxor Agamemnonis.
Iphigenia filia Clytæmnestræ & Agamemnonis.
Achilles dictus sponsus.
Senex minister.
Nuntius.

EVRIPIDIS

EVRIPIDIS IPHIGENIA IN AVLIDE, E GRAECO SERMONE IN LATINVM TRADVTA, ERASMO ROTERODAMO INTERPRETE.

AGAMEMNON.

orsum senior prodi tectis.
Sen. Prodeo. sed quid molire noui Rex Agamemnon?
Aga. Mox cognoris.
Sen. Ocyus approperο. mea nanq; est
Multum impigra uigilq́ue senecta,
Sicut & ipsis constet & adsit
Vigor atque acies sua luminibus.
Aga. Ergo quod hoc, age, traijcit astrum?
Sen. Sirius ardens, qui Pleiadibus
Septemgeminis uicinus, adhuc
Medio rapidus fertur cœlo.
Aga. Hinc nulla strepit uox, non auium,
Sed nec pelagi: taciti uenti
Tranquillum sternunt Euripum.
Sen. At tu quid ita tecta relinquis,
Rex Agamemnon?
Aulida adhuc habet hanc alta quies,
Nec muris cessere excubiæ.
Introeamus. Aga. Tu mihi sorte

F elice ſenex eſſe uideris.
» N am felicem cenſeo ſanè
» E go mortalem, quiſquis tutum
» I gnotus & inglorius æuum
» T ranſmiſit: qui uerò ætatem
» E gerunt in honoribus, horum
» S ortem haud duco perinde beatam.
Se. » A tqui in iſtis decus eſt uitæ.
Ag. » S ed decus iſtud, lubrica res eſt.
» E tenim uotis dulce quidem ipſus
» E ſt honos: aſt ubi contingit idem,
» T um diſcruciat. modò relligio
» D iuûm non ſat rite peracta
» L abefactam ſubuertit uitam:
» M odò rurſum hominum mentes uariæ
» A c difficiles prorſus acerbant.
Sen. H aud iſta uiro in principe laudo.
N on te ſeuit ad omnia læta
A gamemnon Atreus.
» G audere atque dolere neceſſe eſt.
» M ortalis enim es. Sin tu nolis,
» T amen eueniet. ſic dijs placitum.
A t tu appoſito lumine tædæ
S cribis epiſtolium,
H oc quod manibus nunc quoque geſtas.
R urſum deles quicquid ſcriptum eſt,

Atque

tque obsignas, deinde resignas,
iceamque solo illidis, liquidas
undens lachrymas.
t sic anceps tecum uarias,
ti nil desit
uo minus insanire puteris.
uid habes? Quid habes?
uæ noua res, quæ res noua quæso
: rex agitat?
uicquid, age, est, imperti nobis:
lo atque probo dixeris homini.
m tibi quondam dotis partem
n uxore tua me Tyndareus
t dignum sponsæ comitem.
æ obtigerunt Thestiadi tres filiæ,
be, Clytæmnestráque, quam mihi duxi ego,
néque. at huius nuptias multi proci
re, iuuenes Græciæ opulentissimi.
m hinc minæ truces coortæ, & mutua
s uirûm imminere uisa non leuis,
uis fuisset non potitus uirgine,
hæsitaret mente Tyndareus pater,
n ne daret, an non daret, nimirum agens
s ut ista cederet prosperrimè.
interim illud uenit in mentem uiro,
rent iureiurando proci,

A tque inter ipsos iungerent dextras, ad hæc
A dolenda diuûm ponerent aris sacra,
A c semet ipsi adstringerent, diris ad id
C aput obligantes imprecationibus,
V t quisquis esset ea potitus coniuge,
H uic adessent uindicaturi simul,
S i quisquam eam per uim raperet ex ædibus,
D epellerentque poßidentem à coniuge,
B elloque adorti ciuitatem excinderent
A rmis, perinde Pelasgicam, atque barbaram.
V bi fœdere autem sunt adacti, ac denique
A stutus ex animi sui sententia
P ersuasit illis arte & ingenio senex,
G natæ facit ius, uti procis ex omnibus
D eligeret unum quenlibet sibi uirum,
Q uocunque grata ferret aura Cypridis.
M enelaon illa deligit, & ô si foret
N unquam potitus. dein profectus Ilio
L acedæmona ille, qui arbiter pridem trium
F uerat dearum, uulgo ut homines dictitant,
I nsignis ac nitens amictu florido,
A uroque fulgens, barbarum uidelicet
L uxum atque cultum gentis ostentans suæ,
A mans amantem fugit abreptam uehens
H elenen, & Idæ abduxit ad bubilia.
M enelaus itaque solus è Graiis graui

Ira furens,

Ira furens, uetusta soceri fœdera
Testatus, esse ius & æquum prædicat,
Vt iferant iniuria læsis opem.
Hic ergo Danaûm turba Marte percita
Capeßit arma, arctosque in Aulidis sinus
Conuênit huc, & ratibus & scutis simul
Instructa, equisque curribusque plurimis.
Hinc me ducem legêre Menelai uice,
Quia frater essem. Sed utinam loco mei
Alij hoc honoris contigisset cupiam.
At nunc coactis undequaque copijs,
Hac ociosi desidemus Aulide,
Quòd nauigandi copiam uenti negent:
Calchasque uates mußitans tacitus diu
Respondit, Iphigeniam (ego cui pater)
Diuæ immolandam huiusce præsidi loci.
Ita nauigandi copiam Graijs fore,
Simulque Troiæ diruenda mœnia,
Hanc si immolassent. sin minus, tum non fore.
At ego, hæc ut audio, iubeo uoce publica
Dimittat omnem Talthybius exercitum,
t qui illud animo facinus haud unquam meo
aturus essem, gnatam uti perimerem meam.
otas ibi arteis frater intentans mihi, ac
xpertus omneis persuadendi uias,
ndem impulit me, atrox ut auderem nefas.

Ego itaque litteris ad uxorem datis,
Quò filiam huc transmittat impero, uelut
Nupturam Achilli, & dignitatem exaggerans
Viri, negansque hunc uelle iunctis copijs
Cum classe Achiuûm soluere in Phrygas simul,
Nisi sponsa nostra detur in Phthiam e domo.
Commentus hanc persuasionem ad coniugem
Meam, puellæ obtexo falsas nuptias.
At hæc ut habeant, soli Achiuûm nouimus
Menelaus, ego, Calchas, Vlysses. Cæterùm
Quæ tum parum bene statueram, nunc has bene
Recanto corrigoque per tabellulas,
Quas me sub umbra uideras noctis senex
Reuincientem & colligantem denuo.
Sed eia, ad Argos hanc epistolam ferens
Concede. Quicquid intus occultant rei
Cera silentibus exaratum litteris,
Sermone id omne prorsus exponam tibi.
Es enim fidelis coniugi, ac domui meæ.
Has iterum tibi mitto tabellas
Ledæ germen.

Se. Fare, enarra, quò uoce tuis
Scriptis consentanea dicam.

Aga. Ne gnatam horsum transmitte tuam
Ad sinuosam Euboiæ rupem
Aulin tacitam:

siquidem

S iquidem tadas uirginis aliud
N unc in tempus producemus.
A t sponsa frustratus Achilles,
N onne minaces animos tollet
I n te,atque tuam simul uxorem?
H inc etiam instat graue discrimen.
: edo,quid censes?
I omen non rem præbet Achilles,
I eque cognouit de coniugio,
uodque dolo nos agimus,nescit,
eque quòd finxi gnatam thalamo
psi iuncturum esse iugali.
ira parabas rex Agamemnon.
áne prolem nomine ficto
ponsæ,fueras Danais produ-
cturus,ut esset uictima diuæ?
ı misero mihi,mente errabam.
eu tristem trahor in luctum.
l iam celeri procurre pede,
que te quicquam tardet euntem
ior ætas. SE. Rex accelero.
ıe ad fontes arbore multa
nc desideas lentus opacos,
te blandus subigat somnus.
n uerba bona ô rex eloquitor.
ique sectam scrutare uiam,

C ircumactis obseruans oculis,
N equà fallat te mea coniunx
C urru præteruecta uolucri,
G natam rhedis huc deportans
D anaûm ad classem.
Sen. F iet. AGA. Iam te proripe septis.
N am si uecta occurrerit illa,
A uersa domum frena reflectes,
A d Cyclopia mœnia tendens.
Sen. A t quî fiet ut hæc referenti
D icta, fidem mihi sint habituræ
T um tua filia, tum tua coniunx?
Aga. S ymbolon hoc, quod in hisce tabellis
P ortas, serua.
F uge, iam lux albescit, & aurora
I gnea surgit,
A c Phœbeæ flamma quadrigæ.
H anc operam mihi sume iuuando.
» N emo ex omni parte beatus,
» N unquam siquidem natus quisquam est,
» C ui nil fuerit quod cruciaret.
Chorus mulierum Chalcidens. M odò profecta Chalcide patria,
Q uæ semper arcto tunditur æquore,
V bi marino interflua gurgiti
A rethusa, puro uitrea flumine,
R igat arua, ueni littus ad Aulidis

Euripicos

E uripicos emensa fluctus,
A gmina Gráiugenûm ut uiderem,
C lassemque Pelasgûm
S emideûm : quandoquidem
A d Phrygiæ Pergama Troiæ
I am mille narrant ducere nauibus
N ostri mariti clarum Agamemnonem,&
F lauicomum Menelaum
F ratrem huius, unà ut Tyndaridem petant,
Q uam pastor Eurotæ ad uirenteis
P lurima arundine ripas
I dæus rapuit Paris,
P ræmia quæ Venus
D onarat illi tunc, ubi leuium
A d fontium uiuas scatebras
C um Iunone Iouis coniuge maximi,
E t cum belligera Pallade, principis
D e laude formæ, Cypria mollium
M ater blanda cupidinum
C ertaret. Atqui per Triuiæ nemus,
L ucumque crebris perpetuò sacris
H alantem uenio. mi tenera interim
D um sic conspicior uiris,
R epentè obortus
S uffundit ora purpureus pudor,
M ultiiugos clypeos auenti

C ernere, & armigerorum
F errea castra Pelasgûm.
B ellaces item equos cernere, & acrium
A gmina densa uirûm.
A c conspexi equidem duos
T entorijs in ijsdem
A iaces, patris hunc germen Oilei,
H unc Telamone satum,
I uge decus Salaminijs.
N ecnon Protesilaum
H is pariter aßidentem,
C ollusitantes tessararum
I actibus omniiugis.
C onspexi Palamedem,
Q uem Neptunia proles
P roduxit: neque non uiribus ac manu
I nsignem Diomedem,
O blectantem animos iactibus ænei
D isci. nec procul hoc Merionem, inclytam
G radiui sobolem patris,
M iraculum mortalibus:
E t Laërtiaden, profectum
M ontuosa ab insula.
N ecnon Nirea, quo nemo Pelasgica
I nter pulchrior agmina.
T um cursu, & uolucri pedum

Ventis

V entis cum rapidis fuga
D ecertare potentem
A chillem, dea quem progenuit Thetis,
C hiron finxit & educauit,
V idi littoreis in arenis
A rmis onustum currere.
C ertabat autem cum citis quadrigis,
C ursu uolans pedestri,
E t anteuertens deproperat stata
L audem tollere palmæ.
E umelus acris inter
I sta Pheretiades
Q uadrigæ moderator
E xclamat. huic profectò
V idi equas pulcherrimas,
F renisque pictas aureis,
S timulo incitante cursum,
V astum celerare per æquor,
P artim arcuato suppositas iugo,
A lbis terga notis diuariantibus,
P artim hinc & hinc æqualibus additas
E xtra iugum catenis,
O bliquos glomerare flexus,
R ufis conspicuas pilis.
P orrò cruribus imis,
Q uà talum premit ungula,

D iuerso uarias colore.
I uxta has in armis Aeacides gradu
F ertur citato, sæpe uolubili
C anto propinquus, feruidoque
P roximus axi.
P osthæc ad numerosæ
C laßis peruenio trabeis,
S pectaculum ingens, nec recitabile,
Q uò mihi blanda uoluptas
F œmineos oculos
G ratißima tuendi
I llecebra satiaret.
C ornuq; dextrum Myrmidonum manus,
Q uæ Phthij ducis
M ilitat auspicijs,
Q uinquaginta agitans carinas
P ernices rapidasque tenebat,
P orro in eminentium
P uppium fastigijs
S culptiles auro deæ
A equoris Nereides
S tabant, nempe Achileiæ
S igna cohortis,
A tque his ordine proxima,
P aribus recincta remis
C laßis stabat Argiuûm,

Quos

Quos Mecistiades agebat,
Capaneoque satus,
Bellator Sthenelus. dehinc
Proles inclyta Thesei
Sexies denas agens
Dite ex Atthide naueis,
Per seriem positas
In statione tenet.
Harum in puppibus eminebat
Pallas diua, uolucribus
Nixa quadrigis,
Signum bene ominatum,
Visuque faustum nauitis.
Bœotiorum bellicum
Rursus apparatum
Quinquies decem rates
Vidi fluctisecas, citasque,
Adprobè decoratas
Signis, quippe minacibus
Cadmus in rostris erat
Fuluum tenens draconem,
At cohorti nauticæ
Terrigena præerat
Imperator Leitus,
Phocys cui patria tellus.
Pone illos, totidem nauibus è Locris

A duectis sequitur gnatus Oilei
T hroniaca urbe profectus.
C æterùm è Cyclopijs
S atus Atreo Mycenis
C entum rateis agebat
D enso refertas milite.
H uic aderat pariter
D uctor Adrastus
N empe amicus amico,
V ti, quæ domo relicta
B arbaras Phrygum
F uerat secuta nuptias
M arte pollens Græcia
V indicaret Tyndarin.
A d hæc Pylo profecti
N estoris Gerenij
V idi rateis.in puppibus arduis
I nsignij stabat uice,taurico
A lpheus ore fictus,
Q ui Pylios celer
D issecat agros.
B issenis aderant nauibus insuper
A enianorum cohors,
H is præfectus Iuneus.
H os item sequuntur
E uryto duce

Optimates

O ptimates Elidis,
Q uos uniuersa plebes
D icit Epeos.
A gmenque agebant albireme
P hyliaci manipli.
H is ductor præerat Meges
Q uem miserant Echidnæ
I nsulæ appellentibus
P ericulosæ nauitis.
A st Aiax Salaminiæ
V rbis alumnus,
C ornu iunxit utrunque,
D extrum,atque læuum,comminus admouens
B issenas rateis
P ræcipites,agilesque,&
V ltimus agmina clausit,
S ic ut inaudij.
N am claßicam cateruam
H is ipsa uidi oculis.
A duersus hancce barbaras
Q uicunque dux phalanges
C ommittet,is saluus domum
N unquam est rediturus,opinor.
I llic itaque naualium
A udij uidique
A gminum cohortes.

E adem domi recordor
M eos apud penateis
A udisse de Pelasgûm
C onuocatis copijs.

Se. M enelae iam audes grauiaque, ac immania,
A udere quæ te neutiquam licet, aut decet.

Me. A bi. nimis profectò heris fidelis es.

Se. M ihi exprobrasti probrum honestum scilicet.

Me. I am uapulabis eiulans ac flens mihi,
Q uæ te nefas patrare, si patraueris.

Se. T e soluere tablas non decet quas ego fero.

Me. N eque ferre Achiuis te decet cunctis malum.

Se. C ontendis hæc frustra. has sed amittas mihi.

Me. H audquaquā omittam. S E. sed nec ego remisero.

Me. S ceptro tuum tibi mox cruentabo caput.

Se. » A t pulchrum heri uel mortem obire gratia.

Me. O mitte. multa seruus homo uerba hic facis?

Se. A gamemnon here, uim patimur. hic epistolam
T uam manu uiolentus extorsit mea:
A equi nec ulla huic ratio constat, nec boni.

Ag. H em quid tumulti in foribus, aut conuicij?

Se. M eum potius, atque huius est rem dicere.

Ag. C æterùm Menelae, cū isthoc causa quæ tibi incidit
L itis & contentionis? curque ui trahis meum?

Me. A spice in nos rectā, ut hoc capiā loquēdi exordiū.

Ag. N um uerebor lumina in te tollere, Atreo satus?

Hasce

H asce num tabulas uides, scripti ministras pessimi?
V ideo: quamprimũ sed istas manibus amittas tuis.
N ō prius, q̃ quicquid intus, aperiã cuncto agmini.
I tá ne scis, quæ neutiquam te fas erat cognoscere?
I dque refractis (opinor) epistolæ signaculis?
A periens uidelicet, quò te malorum denique
P udeat ac pigescat horum quæ patrasti clanculum.
V erùm eas ubi nactus? O dij, mentis impudentiã.
N empe dum cautus tuam seruo maneóque filiam,
N unquid Argis adueniret ad Pelasgûm copias.
C æterùm qui conuenit, tu res ut obserues meas?
O bsecro, an nō est uiri istud impudẽtis, & ĩprobi?
S ic enim tulit uoluntas. seruus haud sum ego tibi.
I sta non indigna & intoleranda quæso per deos?
I táne per te non licebit neq; sinar negocia
P ropriæ domus meopte temperare arbitrio?
V aria sentis, nunc quidẽ illud, alia dudũ, aliud stati.
» D icta phaleras. est malũ autẽ docta lingua pestilẽs.
» V aria mens iniqua res est, atq; amicis abdita.
I amque te uerbis reuincam. tu per iracundiam
V era ne negato. non ego te admodum laudauero.
S cin' creari ubi studebas dux Achiuûm ad Ilium,
F ronte sic specieq; nolens, sed animo sanè uolens,
Q uàm tũ eras submissus, omnẽ prẽsuãdo dexterã,
A c fores habens patenteis cuilibet popularium,
E t salutans ordine omnes, quisquis esset obuius,

Siquis etiam noluiſſet, hunc honorem quæritans
Emere, comitate morum à multitudine ciuium?
» Aſt ut imperio es potitus, non es ijſdem moribus,
» Nec uiciſsim ut antè, amicus ijs manes qui ſe tibi
» Præſtitere dudum amicos: ſed aditu ſuperbus, ac
» Faſtuoſus, abditusque delites in ædibus.
» At ſuos mutare mores haud decet probum uirum,
» Poſtea quàm ſplendidis donatus eſt honoribus:
» Maxime ſed tunc amicis eſſe firmum conuenit,
» Quando maximè iuuare iam poteſt felicior.
Hæc tibi primū opprobraui, primū ubi experior malū,
Deīde in Aulin ut appuliſti, oīsq; Graiûm exercitus,
Nullus es, ſed abnegante proſperum curſum mari,
Illico fortuna quam dij miſerant, te perditum
Mente conſtrauit. Pelaſgi at inter hæc dimittier
Flagitant claſſem, negantes eſſe conſilij ſibi,
Vt diutius laborem fruſtra in Aulide trahant.
Fama porrò quàm fuiſſet fœda, & infelix tibi,
Quanta item perplexitas, animique conſternatio,
Mille cum præfectus eſſes imperator nauibus,
Ni Phrygum campos repleſſes bellicoſo milite?
Neq; conſulis quid ageres, quámue reperires uiã,
Ne tibi regno abdicato, famæ & occideret decus.
Hinc ubi inter ſacra uates filiam edixit tuam
Immolandã Artemidi Calchas, atq; ita Danais fore
Curſum ad Ilium ſecundū, mente gauiſus, lubens

Te im-

c immolaturum puellam pollicebaris deæ,
c uolens, non ui coactus (hoc caueto dixeris)
; oniugi iubes, ut horsum filiam mittat tuam,
N omine hoc, quò tāquā Achilli spōsa nuberet uiro.
N unc repetē uersus, alias mittis immemor schedas,
F iliæ nec iam futurus dirus occisor tuæ.
A ge, sed hic est ipsus æther testis, atque conscius,
I sta qui te pollicentem uidit, atq; exaudijt.
A ccidit nimirum idem isthuc plurimis mortalibus
I n capessendis negocijs, qui quidem enixè quoad
A ssequantur elaborant, deinde fœdè deserunt.
I dque partim incogitanti ciuium uecordia,
P artim item merito atque iure, quandò non idonei
N empe reperiuntur ipsi rem tueri publicam.
E go potißimùm inauspicatæ Græciæ uicem gemo,
Quæ patrare insigne qddā & gloriosū in barbaros
P erditos conata dudum, iam tua causa, ac tuæ
G natæ, eis risum mouebit scilicet fœdißimum.
» N eminem loci crearim præsidem, aut belli ducem,
» S eu rei, seu dignitatis, officiue gratia.
» M ente duntaxat sagaci oportet esse præditū hunc,
» B ellicam qui rem administret ciuitatis nomine.
» Q uippe princeps ille, quisquis praeminet prudētia.
» R es dira uerbis inuicem altercarier,
» D ictisque fratres dimicare mutuis,
» S iquando lis inciderit, aut contentio.

Aga. Bene tibi Menelae contra iam uolo maledicere,
Idque paucis, necui parum prudenter, ac nimis
Inuerecundè putemur agere, sed modestius
» Tibi loquemur, quippe fratri. nã uir improbꝰ quidẽ
» Is mihi uidetur esse, qui uereri non solet.
Cedo mihi, quid acerba spiras sic cruento lumine?
Quis nocet tibi? quidue factũ est? ánne raptæ cõiugis
Recipere præclara sanè concupis cubilia?
Non tibi hoc præstare nostrũ est. nam tuorũ tu tibi
Ipsus auctor es malorum. deinde commisi obsecro
Ipse quod nunquã patrarim, innoxius pœnas luam?
Nostra num te ambitio mordet? at uenustã coniugẽ
Misso honesto, æquo, bonoq; uis tenere amplexibus.
» Nam uiri mali improbiq; sunt uoluptates malæ.
» Ego quòd antehac ista nõ perpẽderim consultius,
» Sanus haud sum, an uerius tu? quippe qui cõnubio
» Cum sies malo leuatus, denuo repetas miser,
» Postea quàm dijs secũdis res bene obtigerit tibi.
Sed proci olim tibi Tyndarea deierarunt fœdera,
Improbi, nequã, & superbis imminentes nuptijs.
At ego ipsam spem uidelicet arbitror magis deam
Illud effecisse, quàm te, uim'ue consilij tui:
Quos agens, bellum auspicare. nã reor fore, ut scias
Mente uecordi inita prauè, uique adacta fœdera.
Caterùm meos ego non liberos mactauero,
Ac tuo quidem arbitratu, commodoque scilicet,

Coniugis

oniugis uindicta fiet præter æquum pessimæ?
A e dies noctesque mœstis lachrymis confecerit,
mpia interim patrantem, & æquitati dissona
n meos quos ipse seui sustulique liberos?
H æc breui tibi dicta sunto plana & expedita: sin
S apere rectè tu recuses, mea bene statuam tamen.
D iuersa dictis ista superioribus
R elata sunt: at illud admonent probè,
V im proprijs esse abstinendam à liberis.
P roh habeo amicum neminem infelix. Ag. habes:
Q ui sunt amici, ni uelis euertere.
V bi te arguis mihi patre communi satum?
A t sapere tecum cupio, non furere simul.
, D olere amicos tamen oportet mutuum.
. T um accerse, cum iuuare uis, non lædere.
. C enses in his non adiuuandam Græciam?
. A t ista tecum quopiam insanit deo.
. S ceptris tumescis, fratre deserto tuo.
E go porrò ad alias uerto me arteis quaspiam
A liosque amicos.
n- D ux Achiui exercitus
s. A gamemnon, adsum filiæ aduector tua,
P ridem Iphigeniam quam uocasti in ædibus.
C omes ipsa uenit uirginis mater, tua
C oniunx Clytæmnestre, tuum unà filium
D ucens Orestem, quò uoluptatem tibi

Conspectus horum pariat, ut qui iam diu
Procul à tuis agas foris penatibus.
Sed quòd uiam longam peregerint, apud
Lymphas nitentes fontis Euryti manent.
Simul à uiæ labore respirant graui
Ipsæ iugales, quas quidem dimisimus
In pascuæ urentis herbidum sinum,
Vti reficiant fessa pablo corpora.
Ob hæc ego tui præmonendi gratia
Huc præcucurri. quippe Graiûm exercitus
Resciuit. alis fama peruolans citis,
Iam dißipauit filiæ aduentum tuæ,
Totusquè cursu cœtus ad spectaculum
Effunditur, quò filiam aspiciat tuam:
» Vt inter omneis nempe mortales solent
» Et inclyti esse semper, & spectabiles,
» Quibus bonis fortuna flatibus fauet.
Aiuntquè, nunquæ nuptiæ? sed quid rei
Paratur? an desiderio gnatæ suæ
Tactus Agamemnon, aduocauit uirginem?
Aliosquè rursum hæc audisses dicere,
Artemidi nunc initiant puellulam
Regnum obtinenti littoralis Aulidis.
Verùm quis illam ducet uxorem? cedo.
Sed interim hæc omittimus. quod insuper
Restat, coronam primus è calatho cape.

Vincito

V incito sertis tempora. & tu rex item
M enelae præbe te lubentem nuptijs:
E t in ædibus numerosa resonet tibia,
S olumque læto perstrepat plausu pedum.
N am faustus iste uirgini illuxit dies.
P robè. Sed intrò te recipito, cætera
F ato uiam monstrante succedent bene.
E heu miser quid dicam? (ut abs te exordiar)
N ecessitatis heu quod incidimus iugum?
F ortuna proh præuertit, imponens mihi,
S uaque nostrum uicit astum astutia.
A t generis ipsa obscuritas ut quiddam habet
E t commodum profectò, & exoptabile!
N am liberum illis lachrymas profundere,
Q uerique miseræ: stirpe at illustri satis
S unt hæc negata, sed arbitrum uitæ leuem
P opulum obtinemus, atque multitudini
S eruimus. etenim me uetat quidem pudor
G enas rigare lachrymis. rursum pudet
M iserum carere lachrymis, in maximas
C ladeis redactum. At hæc sinamus: quid meæ
R espondeam de rebus hisce coniugi?
Q ua fronte contrà hanc obtuebor? aut quibus
M odis recipiam? quippe quæ me perdidit,
A d ista, quæ nunc me premunt miserum mala,
I niussa ueniens. attamen probabili

Causa huc profecta est, filiæ comes suæ,
Quò nuptias celebret, & quibus nihil
Antiquius iucundiusque, eam collocet,
Qua nos quidem in re deprehendet impios.
Rursum misellæ uirginis (quid uirginis,
Quæ mox opinor sponsa nubet inferis?)
Vt est misertum! Supplicabit hæc mihi
Ad hunc reor modum: O pater, me occidere
Paras? at istiusmodi connubia
Veniant tibique, & siquis est charus tibi.
Præsens Orestes hæc mihi opplorabit haud
Scita, at scienter, quippe adhuc infantulus.
Ah, ut peremit me potitus nuptijs
Helenes Lacænæ Troico Priamo satus,
Horum malorum qui mihi est auctor, Paris.
Cho. *Me quoque misertum est, quatenus decet hospitam*
Malis tyrannorum ingemiscere fœminam.
Men. *Germane dextram da mihi ut tangam tuam.*
Aga. *Do. te penes uictoria est, ast ego miser.*
Men. *Per Pelopa iuro, qui mei pater patris*
Tuique dictus, perque genitorem Atreum,
Proloquar apertè mentis ex sententia,
Nihilque fucans, immo quicquid sentiam.
Mihi te uidenti oculos rigantem lachrymis,
Fraterna pectus perculit miseratio.
Vicißim & ipsius ora tinxi lachrymis.

Veteremque

éteremque prorsus exui sententiam,
aud iam quidem infestus tibi aduersarius,
ed facio tecum, stans tuis à partibus.
ortorque te, ne filiam perimas tuam,
eu præferas meum tuo negocium.
eque enim sit æquum, tristibus suspirijs
e macerari, me suauiter agere:
uos mori, supera meos aura frui.
uid enim mihi uolo? nunquid eminentia
ursum queam nanciscier connubia,
nnubiorum si trahar cupidine?
atrémne perdens (me quod haudquaquã decet)
lenam præoptem, id est boni loco malum?
cogitans ac iuuenis antehac fui,
l propius atque fixius considerans
m, uideo quale erat perimere liberos.
hæc, puellæ me subit miseratio,
n reputo nimirum esse cognatam mihi,
æ misera nostri gratia connubij
t immolanda. at quid negocij aut rei
n Tyndarea uirgini est Helena tua?
ussus abeat Aulide hinc exercitus,
frater oculos parce tingere lachrymis,
úlque nos in lachrymas impellere.
te tua de filia, siquid mouent
ponsa, me nil mouerint. tibi meæ

T ranſcribo parteis.Sed quòd in contraria
M utatus abeo,nunc acerbam deſerens
O rationem,iure facio, ſi patre
P rognatum eodem,charitate proſequens,
T ranſgreſſus in diuerſam eo ſententiam:
» Q uandò illud eſt non improbi munus uiri,
» V bique factu quod ſit optimum,ſequi.
Ch. G eneroſa dixti,ac digna Tantalo Iouis
G enere,& parenteis neutiquã indecorans tuos.
Aga. C ollaudo te Menelae, quòd præter meam
O pinionem, ſic (uti te dignum erat)
O rationem ucrteris rectè tuam.
Me. N onnullus olim ex cupiditate fratribus
» O ritur tumultus,& è domorum opulentia.
» G ermanitatem at iſtiuſmodi quidem
» F ratrum inter ipſos execror amariſsimam.
Aga. N ihilominus nos illigat neceſsitas,
G natam cruenta cæde ut immolem meam.
Men. Q ui?te quis adiget gnatam ut interimas tuam?
Aga. G raiûm uniuerſim conglobatæ copiæ.
Men. N on, ſi remittas rurſum ad Argos uirginem.
Aga. F efellero hic, illic ſed haud fefellero.
Men. Q uid hoc?Timere non decet turbam nimis.
Aga. C alchas Achiuis proferet uaticinia.
Men. N on, ſi ante pereat.idque fiet commodè.
Ag.„ G enus omne uatum gloriæ eſt auidum malum.

At nil

t nil habet nec inutile ut nec utile.
on metuis illud, quod mihi in mentem uenit?
uî suspicer quod cogitas, ni dixeris?
incta hæc scelestum Sisyphi nouit genus.
hil est, Vlysses quod tibi aut mihi noceat.
uarius usque, ac multitudini obsequens.
ibitio nempe hunc pestilens tenet malum.
nc proinde iam nunc inter Arginos puta
are medios, atque ibi eloqui palàm
æcunque Calchas dixit afflatus deo,
ut Artemidi me uictimam receperim
itam daturum, deinde promissum deæ
idax negarim. ita concitatis copijs,
meque teque iam peremerint, dare
n uirginem suadebit Arginos neci.
d si cita Argos me recepero fuga,
unt, & ipsis me simul cum mœnibus
opijs euerterint, necnon solum
uerint. ad hunc modum infortunia
stra habent. heu miser & infelix, ut his
per deos perplexus inuoluor malis!
n hoc mihi Menelae serua, copias
is Achiuûm, nequid istius rei
scat uxor antè, quàm gnatam meam
itam ad Orcum & inferos demisero,
achrymis, quantum potest, paucißimis

Miser siem, at uos hospitæ mihi fœminæ
Silentio negocium cælabitis.
Ch. ,, Felices, quibus obtigit
,, Sors nec summa, nec infima,
,, Sed sanè modica, & quibus
,, Castos annuit aurea
,, Nancisci thalamos Venus,
,, Tranquillaque perenniter
,, Consuetudine perfrui:
,, Quorum pectora mutuis
,, Flagrant incita flammulis.
Postquam iam geminis trahens
Spicla torquet ab arcubus,
Tincta spicula Gratijs,
Coma splendidus aurea
Cupido deus aliger,
Quorum hæc dulce & amabile
Aeuum prospera conferunt,
Vitæ hæc perniciem ferunt,
Ac turbam, hunc equidem meis
Formosissima deprecor,
Auersorque thoris, Venus.
Sit modesta mihi precor
Formæ gratia. sint mihi
Amores liciti, ac pij.
Contingant mediocria

Blandæ

landæ munera Cypridis:
orro ingentia deprecor.
umanis uariantia
unt discrimina mentibus,
unt discrimina moribus.
t qui rectus & integer,
semper similis sui.
in probis rationibus
uci teneros adhuc,
mentum obtinet haud leue ad
tutem. Siquidem inserit
num illud uenerabilis
tori sapientia,
um uti fugiat nefas.
fert hanc quoque gratiam,
e ut cernere callida
facto sit opus, queat.
es conciliat suis
um senij decus,
mque, perenniter
omen parit inclytum.
maxima quæpiam,
s studium sequi.
æstanda domi probis
n mulieribus
coniugij fide.

A t palàm decorans uiros
I nter densa frequentium
F oro millia ciuium
R ei commoda publicæ
V sque in maius adauxerit.
I llinc Pari es profectus,
V bi alitus inter Idæ
A rmenta læta pastor,
V bi barbaras cicutis
P hrygijs canens solebas
S onare cantilenas,
O lympicoque ritu
C alamos liquente cera
A dglutinare plureis,
B oumque grex obesus
P ascens urente paßim
O bambulabat aruo,
T ua cum chorus dearum
A rbitria flagitabat.
E a causa te profectum
I n Græciam uocauit.
H æc hospitem recepit
T ectis superba eburnis.
O culis ubi petulcis
C ontrà intuens decoram
H elenen, amoris œstro

vehemente

·hemente perculisti,
rculsus interim ipse
·i uicissim amore.
: fonte nata lis est
e copias Pelasgûm
n classe tanta ad urbem
ellit Iliensem.
o.
ni magnis florent opibus.
e creatam genitore, meam
ite Iphigeniam reginam,
e Clytæmnestram Tyndarei
uine cretam.
gnis è stirpibus ortæ,
ad summum sunt euectæ
, ac fortunæ splendorem.
diuûm numina, partim
s possunt plus humanis,
quos sors urget iniqua,
icibus ornant rebus.
tamus grex Chalcidicæ
a ac uernaculus urbis,
rinam procul à turba
mus, comiter illi
s manibus, placidaque
c hilari uultu, uti certo

I n plana ſoli pede deſcendat.
N e quid pauitet generoſa ducis
G nata Agamemnonis, huc mihi primùm
N unc adueniens, nequid turbæ,
A ttoniti ue pauoris, temere
A rgiuorum ex urbe profectis
M oueamus hoſpita hoſpitis.

Cly. A uguria nos quidem iſta conſulimus boni,
C ertè quod ad te pertinet, felicia,
T uæque capimus fauſta uocis omina.
N onnulla porrò ſpes habet animum meum,
Q uòd auſpicatas pronuba huc ad nuptias
A duenerim. at uos quas ego horſum filiæ
C omites ab Argis duco dotaleis meæ,
E curribus feliciter deſcendite, &
R ite ac decenter in atrium procedite.
D ein tu quadrigas gnata cautim iam mihi
L inquas equeſtreis, membra ſenſim ac molliter
E t tenera ſimul & imbecilla promouens.
V os hanc in ulnas excipite iuuenculæ,
P rocul ac citis diſcedite à uectabulis.
M ihi fulcientem porrigat aliquis manum,
C urrus uolucres quò relinquam commodè.
A t uos equinis ſtetis aduerſæ iugis.
" T errifica nanque eſt res, oculus equi ferox.
A tque hunc puellum Agamemnonis prolem, manu

Corripite

orripite Orestem, nempe adhuc infantulum.
i gnate dormis, uehiculi iactamine
pitus? expergiscere ad sororias
ubus secundis atque lætis nuptias.
uidem ipse cum sis nobili natus loco,
x sortieris optimi ac summi uiri
finitatem, principem Nereide
ente natum, par deis ipsis genus.
ordine huc age ad pedes properè meos
ta parentem gnata tete colloca.
proximè Iphigenia consistens mihi,
c hospitarum fœminarum me choro
ende quàm sim te beata filia.
ro salutem mox face ut dicas patri.
nater, occurrens in amplexus (tua
d pace dicam, ne mihi succenseas)
us paterno pectori adprimam meum.
nemnon ô Rex, ego cui uel maximam
alium uni debeo reuerentiam,
n, tuis en obsecuta iußibus.
& ipsa cupio longa iam post tempora
ta genitor pectus amplecti tuum.
n tuis sitio frui conspectibus,
ce si modò mihi liceat tua.
nata fruere, quandò iampridem omnibus
is quos uxor edidit mihi,

Te una parentis nullus est amantior.
Iphi. Te mi pater lætaque lubensque conspicor,
Post longa secli spatia non uisum mihi.
Aga. Itidem pater te gnata: quodque ais modò,
Ex æquo utrisque conuenit nobis simul.
Iphi. Salue. quòd autem huc iusseris me accersier,
Amo te, & abs te est optimè factum pater.
Aga. Atqui hoc quod es modò elocuta filia,
Equidem haud reperio quî uel aiam, uel negem.
Iphi. Hei mihi, quid hoc est, quòd lubens cum uideris,
Placido haud tamen nos intuere lumine?
Ag. » Regnum gerentem, ac bellici agminis ducem,
» Permulta curis distinent negocia.
Iphi. At nunc mihi te des, & in me unam tuum
Animum à molestis auoces negocijs.
Aga. At nunc quidem in te, haud aliubi, mea filia
Sum totus, omni dedicatus pectore.
Iphi. Ergo supercilium remitte nubilum,
Meáque frontem exporge gratia pater.
Aga. Iam lætor ecce, lætor usque filia,
Donec tuis datur frui conspectibus.
Iphi. Quid igitur isthuc, quid sibi uult obsecro,
Quòd tristibus genæ madescunt lachrymis?
Aga. Etenim hic dies absentiam præsens mihi,
Tibíque pariet gnata quamlongissimam.
Iphi. Isthuc quidem quod dicis, haud intelligo. haud

intelligo

I ntelligo ô parens mihi chariſsime.
A t tu quidem quanto loquere cordatius,
T anto grauius exulceras animum mihi.
I nſulſa potius, atque ſtulta dixero,
S i tibi futura hoc ſim uoluptati modo.
apæ. ſilere non fero ipſe, nec queo.
ollaudo uerò te, proboq́ue filia.
ane ô parens tuis domi cum liberis.
quidem uolo: atqui quod uolo, quia non licet,
'tuc profectò pectus excruciat meum.
nfauſta pereant tela & arma Martia,
: inauſpicata ac dira Menelai mala.
'ios ſed huius antè perdiderint mala,
ıibus ipſe dudum perditus teneor miſer.
abſuiſti temporis multum pater,
ntima diu moratus Aulide!
n nunc item me quiddam adhuc uetat rei,
'bus per æquor copias traducere.
em obſecro iſtam, quā Phrygum uocant, pater,
ıam locorum ſedem habere prædicant?
ıbi utinam proditum Priamo Parin
obtigiſſet ſedem habere tempore.
! relicta me auehêris hinc parens?
pſa eodem gnata quò pater, uenis.

ı mihi tibiq́ue commodum ſiet,

C ursus ut & me duceres comitem tui.
Ag. I sthuc quid optas? nauigabis tu quoque,
V t iam parentis gnata memineris tui.
Iph. V trúm ne dulci nauigauero comes
M atri, án ne ego istam sola conficio uiam?
Ag. S ola profectò, sola, semota procul
D ulcique matre, pariter & charo patre.
Iph. A lias in ædeis me uidelicet pater,
D omumque peregrinam locare destinas?
Ag. M itte hæc. nefas enim ista scire uirgines.
Iph. P ropera mihi redire sospes ab Ilio,
R ebus probè illic ordinatis, mi pater.
Ag. V erùm hoc mihi prius necessitas loco est
N onnullam ad aras immolare uictimam.
Iph. I sthoc proin spectare de negocio
Q uid fas, piumque, cum sacris decet, pater.
Ag. S pectabis ipsa. nam futurum est uti sacris
A dstes & adsis tu lauacris proxima.
Iph. D ucemus aras num choros circum pater?
Ag. F eliciorem te atque memet autumo,
N ihil quòd horum intelligas. Sed intrò age
I n tecta gressum conferas, ac uirginum
C omitumque temet offeras conspectibus.
A t triste porrige osculum, ac dextram mihi,
L ongum à paternis absutura uultibus.
O pectus. ô genæ. o pares auro comæ,

Quantum

Quantum heu dolorum Troia nobis attulit
Pondus, Heleneque! Sed loqui iam desino:
Nam me quidem æstus corripit rapidus, genis
Repens obortus, simul ut ora basio
Tua contigi. Sed hinc abi in penetralia.
t illud abs te postulo, Ledæ genus,
ti nequid hæc res pectus offendat tuum,
i mi nimius exulcerat mentem dolor,
ox gnatam Achilli collocaturo meam.
am splendidæ quidem & expetendæ nuptiæ,
amen parenteis nonnihil mordet pios,
bi in familiam liberos dulcis pater
radit alienam, quos labore plurimo
urisque summis educauerit diu.
uidem haud ita sum stulta, mentisque indiga,
in ista & ultro me süasuram puta,
ut nihil monitore te fuerit opus,
n rite mihi sit elocanda filia.
mos & ipsum tempus ista postulat,
es utræque nos secus facere uetant.
us itaque, cui destinasti filiam,
en quidem ipsa teneo, cæterùm genus
l, & unde ducat, id cupio iam discere.
us Aeginam creauit filiam.
lium hæc, aut cui deorum nupserat?
t Aeacon ille generat Oenones patrem.

Cly. Sed Aeaci quæ suscipit proles domum?
Aga. Peleus. at ille Nerei gnatam tulit.
Cly. Deón' uolente? an raptam, & inuitis deis?
Aga. Despondet auctor Iuppiter, locat pater.
Cly. Vbi ducit illam? an in marinis fluctibus?
Aga. Vbi sancta Chiron tecta Pelei colit.
Cly. Centauricon' ubi mansitare aiunt genus?
Aga. Ibi dijs peracta Pelei connubia.
Cly. Sed utrum Achillem nutrijt Thetis, an pater?
Ag " Chiron, uti ne rudibus annis improbos
" Mores malorum disceret mortalium.
Cly. Hem.
" Sapiens quidem educator, at sapientior
" Fuit ille, quisquis educandum tradidit.
Aga. Atque is futurus filiæ uir est tuæ.
Cly. Haud malus. at urbem Græciæ cedo quam colit?
Aga. Iuxta Apidani fluenta Phthiæ in finibus.
Cly. Illuc tuam meamque ducet filiam?
Aga. Curæ marito hæc sunt futura uirginis.
Cly. Bene sit utrique. at quo precor ducet die?
Aga. Simul atque Lunæ dexter orbis uenerit.
Cly. Sed quas oportet ante gnatæ nuptias
Ferire, Diuæ iam immolasti uictimas?
Aga. Mactabo. nam nunc agitur hoc negocij.
Cly. Ac deinde celebraturus es connubia?
Aga. Vbi soluero dijs quas necesse est uictimas.

At nos

A t nos ubi epulum fœminis parabimus?
I ic iuxta Achiuæ clasſis æratas rateis.
robè, & ita neceſſe eſt, attamen communica.
cin' ergo quid ages uxor? ac pare mihi.
ei quid hoc? parêre nam ſoleo tibi.
am nos quidem illic, ſponſus ubi ſeſe tenet.
ur abſque matre? uicés ne obibitis meas?
natam elocabimus inter Argiuos tuam.
os interim manere quo iubes loco?
rgos profecta uirginum curam gere.
natám ne linquens? ergo quis tollet facem?
ſe exhibebo debitam ſponſo facem.
ud moris hoc, nec iſta tu cenſes probè.
in militum uerſarier turba haud decet.
rem decet meos locare liberos.
et & puellas, noſtra quas habet domus,
d ſinere ſolas. Cly. Hæ quidem tutiſsimis
odiuntur adprobè conclauibus.
to. Cly. Non per numen Argiuæ deæ.
tu foris quæ ſunt agas negocia,
s ego tractauero domeſticas:
id puellis competat nubentibus,
mearum penſitare partium.
ihi, laboris ſumpſi ego hoc inaniter,
malè fruſtratus excidi mea,
onor ablegare quopiam miſer

V xorem ab oculis. astu at ecce callido
V tor, & in hos qui sunt mihi charißimi,
I ntento technas, nil inexpertum doli
L inquens: & undecunque uincor. attamen
I am uate cum Calchante sciscitatum eo
O raculum, placitum quidem deo, at mihi
I nauspicatum, calamitatem Græciæ.
» P orrò uiri illud esse prudentis puto,
» F rugi ut probamque coniugem in penatibus
» N utricet, aut ne prorsus ullam nutriat.
Ch. I licet sacrum Simoentis amnem
V itreo qui gurgite uorticosus,
I mpetu fertur Phrygios per agros,
I am petet collecta cohors Achiuûm
N auibus cum ueliferis & armis
I lium infelix aditura Troiæ,
C onditum flaui lyra & arte Phœbi
O ppidum: Cassandram ubi fama narrat
A ureos crineis agitare uatem,
L aureæ semper uiridantis alma
D iffluentem fronde comam ambiente.
N uminis cum iam omniscio incitata
N on sui compos agitatur œstro.
C æterùm densa Phrygij corona
P ergama cingent.
T unc ubi Mauors ferus, atque ahenis

Horridus

orridus ſcutis properante pinu
cruidi emenſus uada cæca ponti,
emige appellet Simoentis oras,
aſtoris raptam ut repetat ſororem,
que Pollucis, geminorum in aſtris
lerum, uiq́ue à Priamo receptam
-tibus telis, clypeisq́ue Graiûm,
rſus in terram referat Pelaſgam.
nium at cum pinniferas coronas
xerit iam teligera phalange,
xerit turreis ualidas, & urbem ob-
lerit bello Phrygiam cruento,
litus uictor populans, & inde
crudeli capita amputarit
m ceruice reſecta dirus,
nurus Troiæ, tenerasq́ue ſponſas,
& annoſam Priami beati
uxorem, lachrymis acerbis
m implebit, miſeroq́ue planctu.
n proles Helene tonantis
ibit,
s dulcis thalamos mariti.
or, ne uel mihi, uel meorum
unquam ueniat nepotum
, qualis reor obtinebit
ydas, miſerasq́ue Troum

C oniuges fusis simul assidenteis,
A c suis pensis querulæ inter ipsas
T alia dicent:
Q uisputas me mox miseram capillis
P ertrahens, certa mihi lege comptis,
P atriæ euersæ simul atque captam
S enserit flentem ferus hostis arcem,
P olluet, uictaque decus pudoris
D ulce decerpet uiolans, tuaque
G ratia nimirum Helene, cygno por-
rectili ceruice superbienti
N ata, seu uera est ea fama quondam
A litis Ledam Venerem tulisse,
I pso in hanc uerso Ioue, siue uatum
F abulis fictis potius camœnæ
D issiparunt hæc hominum per ora.

Ach. V bi hic Achiui ductor est exercitus?
Q uisnam è ministris ibit illi nuntius
A desse Achillem Peleo satum patre
P ro foribus, ipsum conuenire qui uelit?
E tenim diu iam sorte nequaquam pari
F rustra opperimur feruida Euripi uada:
A lijque nostrum liberi connubijs
R elicta inani ac solitaria domo,
H oc ociosi desidemus littore,
A lij iugati uxoribus, sed liberis

Nondum

N ondum creatis. Vsqueadeo impotens amor,
A rdorque nouus, haud absque diuûm numine
H abet huius expeditionis Græciam.
I taque quod ad me pertinet negocij,
I d memetipsum expostulare conuenit.
P orrò alius itidem, si quidem uidebitur,
P ro se loquetur ipse. Nanque Pharsalo
P atria relicta, ad hoc parente Peleo,
T enuia pigri flamina Euripi moror,
M yrmidonas hic uel ociosos detinens,
Q ui me quidem urgent semper hisce uocibus,
Q uid hic Achilles commoramur? aut quoad
P riameia adhuc ad Pergama traiectio
S ine fine lentis prorogabitur moris?
ace siquid es facturus, aut retro domum,
nde huc profectæ, copias reducito,
aud longa Atridarum manens cunctamina.
gnate Thetidis, intus audito tuo
rmone, celeri prodij foras gradu.
ncte ô pudor, quænam ista tandem fœmina,
am conspicor forma decente præditam?
n est nouum, nos antè non uisas tibi, haud
oscier: uerùm modestia tua
ctor, ac pudore reuerenti mei.
tandem es? aut quid Achiuû in agmẽ fœmina,
que adisti armis amictos Martijs?

h

Cly. Ego gnata Ledæ sum, Clytemnestre mihi
Nomen, Agamemnon dux maritus est meus.
Ach. Dixti probè, & compendio, quod oportuit.
» Mihi at indecorum est colloqui cum fœminis.
Cly. Hem quò fugis? quin dexteræ dextram applica,
Lætum futuri initium connubij.
Ach. Quid ais? Egon' tibi dexterã? atqui Agamemnonẽ
Vereamur, horum siquid attigero manu,
Quæ neutiquam mihi fásue iusue tangere.
Cly. Fas maximè, quandò meam tu filiam
Duces marinæ germen ô Nereidis.
Ach. Quas nuptias cedo prædicas? equidem mihi
Nihil est quod his respondeam, nisi forsitan
Tu rem quòd istam perperam intellexeris,
Nobis proinde fabulam adportas nouam.
Cly» Cunctis id insitum est, uti reuerentia
» Capiantur ac pudore, siquando nouis
» Visis amicis audiant de nuptijs.
Ach. Ego profectò mulier haud unquam tuæ
Connubia procus expetiui filiæ,
Nec ullus unquam mihi super connubijs
Allatus est è gente Atridûm nuntius.
Cly. Quid esse tandem possit hoc negocij?
Orationem tu uicissim nunc meam
Mirare: dicta nempe miror ego tua.
Ach. Conijcito, coniectare quid sibi hæc uelint

Commune

Commune nobis.non enim ambo forsitan
Mentimur,etsi dicimus contraria.
An non nouum mihi contumeliæ genus
Fit,quæ quidem (ut uidetur) nuptias
Concilio falsas?me profectò horum pudet.
Fors meque teque quispiam lusit dolo.
Verùm ista mittas,nec feras acerbius.
Valeto.rectis non enim posthac queo
Te oculis tueri;quandò sum mendax tibi
Reperta,meque indigna nimirum tuli.
ı. Totidem tibi uerbis ego respondeo.
Sed ut maritum,quem peto,quæram tuum,
In ista iam nunc tecta conferam pedem.
Hospes Aeaci nepos maneto, nanque appello te
Editum dea parente,teque Ledæ filiam.
ch. Hem quis hic,qui nos aperto iam uocauit ostio?
Ore quàm tumultuoso,uultu ut attonito uocat!
se. Seruus,hinc haud insolesco,sors enī haud sinit mea.
Ach. Cæterùm illud adde,cuius?neutiquā certè meus.
Separatæ enim meæ res à bonis Agamemnonis.
se. Seruus istarum,ante quas me stare cernis,ædium.
Nāq; ī hāc domū huius olī Tyndareus dedit pater,
Ach. En resistimus.ergo fare siquid eloqui uelis,
Cur gradum bene institutum iusseris me sistere.
se. Num fores ad hasce soli nos duo consistitis?
Cly. Immò solis,quò loquare,regijs ab ædibus

P rodeas foras, & ad nos ipsus huc confer gradũ.
Se. O potens fortuna rerum, meaque prouidentia,
O bsecro, seruate, saluos quos ego esse peruelim.
Ach. D isferetur (sicuti uidetur) hæc narratio:
P ræq; se profectò quiddã magnũ & arduũ gerit.
Cly. D e fide silentij tu nequid hæsites senex,
N eue cunctêris loqui, mihi siquid eloqui uelis.
Se. S cis profectò, quisquis essem quãtulus q;, in te tamẽ
B eneuolum fuisse semper, ac tuos in liberos.
Cly. S cio. uidelicet meorùm iam diu penatium
E sse te ueterem ministrũ, ac familiæ columen meæ.
Se. S cis opinor & illud, olim ut dotis in partem tuæ
M e receperit Agamemnon dux Achiui exercitus.
Cly. A rgos es mecum profectus, additus sponsæ comes,
A c meus semper fuisti, & partibus studens meis.
Se. S ic habet res. Cæterùm tibi sum quidẽ uolens bene
H era, tuo uerùm marito non perinde sum fauens.
Cly. E rgo nunc aperito tandem quæ parabas dicere.
Se. N empe filiam tuam, qui seuit ac genuit pater,
I pse mactare cruentus manibus apparat suis.
Cly. Q uî potest? orationem abominor senex tuam.
N on enim mihi uideris sapere sanum scilicet.
Se. A pparat cruentus inquam desecare ferreo
E nse ceruicem puellæ candidam miserrimæ.
Cly. H ei mihi miseræ, an maritus obsecro insanit meus?
Se. S anus is quidẽ, nisi in te cõiugem, necnon suam
Filiam.

iliam. profectò parte hac ille nil sanum sapit.
G ratia quae? cedo: quis illum genius instigat malus?
N uminum responsa cogunt. sic enim Calchas ait
A ugur, ut Danaûm phalanges classe sulcent aequora.
Q uò profectura est Pelasgûm classis? infelix ego.
I lla at infelix magis, quam dirus occidet pater.
D ardani ad sedes, sacraeque celsa Troiae Pergama,
V ictor ut Menelaus Helenam marte recipiat suam.
S cilicet sic destinarant fata iniqua numinum,
V t rediret Helena nobis gnatae in exitium meae?
R em tenes hera prorsus omnẽ. nanq; Dianae pater
M ox tuam sacras ad aras immolabit filiam.
Q uid sibi uult ergo quòd praetexuere nuptias,
Q uae quidem me res meis huc euocauit aedibus?
Q uò uolens lubẽsq; gnatã adduceres horsum tuã:
Q uippe eã datura Achilli nuptũ Achiuûm principi.
oh dolor, miserãda gnata, quò perires, huc domo,
q; in exitium es profecta, tuq;, egoq; parẽs tua.
raq; & lachrymãda fertis utraeq;, cũ suis duae:
rũ dira atq; acerba ductor Agamemnõ parat.
dolor, miseranda perij, nec mihi iam lumina
runt diutius, neque temperant à lachrymis.
dem graue esse poßit aut molestum, fundere
ymas, quae sit suis orbanda liberis parens.
l ista senior unde scire temet praedicas?
id audisti, tibi renuntiante quopiam?

Se. Missus abieram, tabellas adferens tibi alteras
Prater illam quam prius receperas epistolam.
Cly. Vtrum ut interdiceres, an denuo nobis idem
Nuntiares, immolandam uti filiam deducerem?
Se. Immo uti denuntiarem, uirginem ne adduceres.
Nam tuus fors tum maritus cœperat resipiscere.
Cly. Deinde quî factũ est ut ad me quas ferẽdas ceperas,
Non eas pertuleris idem, manibus imponens meis?
Se. Vetuit id Menelaus, has qui manibus eripuit meis,
Vnus horum qui malorũ causa & auctor extitit.
Cly. Nate Peleo parente, germen o Nereidis,
Marte præpotens Achilles, hæccine audis obsecro?
Achi. Audio mulier, uidelicet esse te miserrimam.
Cæterùm læsum haud leui me contumelia puto.
Cly. Filiam dare cruento destinant letho meam,
Ad dolum tuarum abusi nuptiarum nomine.
Ach. Quin & ipse tuo marito indignor, ac succenseo,
Nec negocium mihi hoc uulgaribus dolet modis.
Cly. Me quidẽ haudquaq̃ pudebit genibus aduolui tuis,
Quippe mortalem parente proditi in lucem dea.
Cur enim nũc iactitẽ me, ac dignitatis sim memor?
" Cuius ergò quæso matrem deceat eniti magis,
" Atque pro gnatæ salute? proinde age o dea sate,
Opitulare tum meis precor malis, tum uirgini,
Quæ fuit tua dicta coniunx. hoc inaniter quidem
Fateor, attamen hanc ego sertis reuinctã frondeis

Arbitrata

Arbitrata tibi futuram coniugem adduxi domo.
Caterùm ad cadẽ necemq; uirginem nũc adueho.
Huius at facti probrum in te recidet,atq; infamia,
Ferre opẽ qui sis grauatus. licet enim nõ duxeris,
Dulcis es miseræ tamen dictus maritus uirginis.
Perq; mentum,perq; dextrã, perq; genitricẽ deã,
Quandò me solum profectò nomen extinxit tuum,
Hoc oportet te tuerier, alia non superest mihi
Ara quò refugere possim,genua præterquã ad tua,
Quippe cui non adsit ullus hic amicus,unde mi
Adferendæ opis aut salutis ulla spes arrideat.
Id genus cuiusmodi audis,facta sũt Agamemnonis,
Plenaque crudelitatis,perditæque audaciæ.
Adde ad hæc, ꝙ (uti uides) ad nauticas & efferas
Mulier adueni phalanges,turbã & effrenẽ uirûm
Ad patranda scelera prompta præditos audacia,
Nec nisi siquando ita ipsis collubuerit,utileis.
roinde tu si non grauabere dexterã mi obtẽdere,
iq̃ue nos tua tueri,scilicet saluæ sumus:
in secus,tum spes salutis nulla nobis reliqua sit.
es efficax peperisse,uimq̃ue maximam
noris adfert omnibus communiter,
i pro suis summè adlaborent liberis.
ens mihi animus tollitur magis ac magis,
didicit autem tum malis ægrescere,
n prosperis gaudere modicè casibus.

Ch„ Huiusmodi quidem ratio mortalibus
„ Rectè instituta est,ut bene ac feliciter
„ Rectrice uitam transigant sapientia.
Ach„ Est interim autem dulce, non sapere admodum,
„ Rursum interim homini sapere conducit magis.
At ego educatus pridem in integerrimi
Domo uiri Chironis,ac iustißimi,
Simplicibus uti consueui moribus.
Proin Atridis,si probi fuerint duces,
Parebimus:sin improbi,haud parebimus.
Sed tum loco hoc,tum Troiæ ad urbis mœnia,
Ego liberum usque mentis ingenium meæ
Præ me ferens, Martem,quod ad me pertinet,
Forti manu ac uirtute condecorauero.
Ad te quidem,quæ misera fers & atrocia,
Et ab ijs,amici qui tibi sunt intimi,
Quantum quidem præstare poßit uiribus
Iuuenis,& auo adhuc sanè tenero uirens,
Hoc quicquid est doloris,in me transferens,
Meo his procellis eximam periculo,
Tutoque statuam,nec patri unquam filia
Tua perimetur,dicta quæ fuerit mea.
Nec enim uiro permiserim segnis tuo,
Vti me dolis misceat & inuoluat suis.
Nam nomen etsi spicla non uibret meum,
Ferrum ue,tamen id filiam occidet tuam:

At sceleris

At sceleris auctor uir quidem fuerit tuus,
Verùm nec ipse uacauero piaculo,
Si uirgo per me perierit, necnon meas
Per nuptias, noua nec ferenda sustinens,
Violata miris simul & indignis modis.
Equidem Pelasgûm uir fuero deterrimus,
Nullius inquam sim rei preciiue ego,
Menelaus autem habeatur in numero uirûm,
Neque Peleo progenitus autumer patre,
Sed pessimo ignauissimóque dæmone,
Si coniugi unquam nomen ad cædem tuo
Inseruiat meum. liquenti gurgite
Vndarum alumnum deiero per Nerea
Thetidis parentem, qui mihi fuit parens,
Haud filiam Rex tanget Agamemnon tuam,
Nec uel manu summa, nec uti uel uestibus
igitum puellæ liceat admoliner,
ut hercle Sipylus culta sedes barbaris
rbs ea futura est, unde duxerint genus
lari, gerendóque inclyti bello duces.
Phthia rursus, unde stirpem duxi ego,
scura nullum nominis feret decus.
icerba Calchas auferet libamina
rur. quis autem est augur? Is uidelicet
uera pauca, falsa dicit plurima,
rs ita ceciderit: atqui si minus

» Ita ciciderit, tum uel arte elabitur.
An proinde nostros uirginum millia decem
Petant toros, si commodum est parentibus
Qui collocant, his uti uerbis loquar.
Ipsa attamen re ductor Agamemnon graui
Nos afficit profectò contumelia.
Nam ius & æquum fuerat, ut nomen meum
Rogaret à me postulans, ad uirginem
Irretiendam. nam Clytæmnestre mihi
Nuptum dedisset filiam potißimùm,
Atque hanc Pelasgûm bellicosis copijs
Forsan dedissem, si quidem transmißio
Pendebat ex hac diruendum ad Ilium.
Neque enim grauarer publicis exercitus
Consulere sanè commodis, quícum mea
Coniunxerim arma. Cæterùm me nunc duces
Nihili æstimant, reique momento leuis
Vel adiuuare, uel nocere forsitan
Ferrum hoc mucroque nouerit, quem stringere
Dudum in Phrygas mihi destinatum barbaros,
Etiam prius quàm ad Ilium peruenero,
Macularo cæde, & sanguine inquinauero,
Gnatam modò mihi si quis eripiat tuam.
Sed ociosa iubeo sis, siquidem tibi
Ego deus extiti obtigique maximus.
Nondum quidem hunc tibi præstiti, fateor, deum,

In poste-

In posterum sum præstiturus attamen.
Ch. Et te locutus digna Pelei genus,
Et æquoris potente ueneranda dea.
Cly. Quibus obsecro te prædicauero modis,
Vt ne nimis quid dixerim, nec item minus:
Vti nec fauorem & gratiam amittam loquens!
" Viri enim probi laudes ubi audiunt suas,
" Quodam solent odisse laudantem modo,
" Si fors quis ipsos laudet immoderatius.
Tum me profectò dispudet de proprijs
Peculiaribusque calamitatibus
Lachrymabilem sermone miserando queri,
Cum tu meis sis prorsus alienus malis.
Haud indecorum est attamen, si uir probus
Fortisque, quanquam sit alienus, adiuuet
Hos quos acerba sors & aspera premit.
Age itaque nostri te misereat, si quidem
Miseranda patimur. Primùm ego generum mihi
Lata te futurum, spes inaneis ceperam.
ein haud scio sat, an meæ mors filiæ
ibi triste forsan omen aliquod adferat
n posterum siquando duces coniugem,
uod ominis uitare te consultius.
erùm probè elocutus adhuc initia,
em probè perfeceris negocium.
a nanque gnata, si uoles, seruabitur.

N um genua uis hanc supplicem amplecti tua?
S unt hæc quidem parùm decora uirgini.
S i tu tamen ita censeas, uidelicet
M ox huc pudoris liberalem uenerit
S uffusa uultum uirginali purpura.
A n potius illa absente, id abs te quod peto
A chilles exoraro, & impetrauero?
Ach. " M aneat domi. pudicam enim decet pudor.
Cly. " V eruntamen pudere oportet eatenus,
" Q uà res ferat, præsensque postulet status.
Ach. N eque tu sub oculos filiam produxeris
M eos tuam mulier, neque per inscitiam
F amæ probrum accersamus, ac uitæ notam.
" S iquidem coacti turba densa exercitus
" D omesticarum ac propriarum negligens
" R erum, malignis gaudet obtrectatibus,
" A mans maledicas dissipare fabulas.
A t nullo ego hercle posuerim in discrimine, ac
T antundem apud me prorsus hic effeceris,
S eu supplices humilésque ueneritis mihi,
S eu neutiquam mihi supplicaris. nam meo
F ixum stat animo, uiribus contendere,
N ixuque summo, uos ut eximam malis.
A deò sit unum hoc me tibi satis semel
D ixisse. neque enim uanus aut mendax ego,
M ihi crede, fuerim. Siquid autem mentiar,

Dederoq;

D ederóque uerba, seu dolis elusero,
E moriar. immo haud moriar, hanc si uirginem
S eruaro. Cly. Dij faueant precor ferenti opem
V sque ijs, acerbis qui laborant casibus.
Ach. A udito nunc, uti res mihi hæc habeat bene.
Cly. C ur hoc aisti? te quidem audiam uolens.
Ach. R ursum patri persuadeamus uirginis,
C onsilia quò iam saniora sumpserit.
ly. I gnauus est ac timidus ille quispiam,
N imiáque pauitat copias formidine.
h. R atione at expugnata ratio uincitur.
y. S pes ista sanè frigida ac leuis, tamen
E loquere, tandem facere me quid oporteat.
. P rimùm quidem illi supplicabis, liberos
N e perimat. idque si recuset, tum tibi
F uerit necesse nos adire denuo.
N am si quod optas, sponte id annuit sua,
T um me quidem illum conuenire nihil opus,
Q uandò ipsa per se res salutem conferet.
A d hoc uidebor erga amicum rectius
gisse, neque me copiæ culpauerint,
atione si rem potius ac prudentia,
uam ui manúque uiribus que gessero.
um porrò amicis, rebus ex sententia
psis uolentibus utputa, ac lubentibus,
obè peractis, uel operam citra meam,

T ibique fors hæc transigentur commodè.
Cly. V t es probè locutus! itaque sic, uti
C enses, agendum est. Cæterùm ista si parum
S uccesserint mihi mentis ex sententia,
V bi nam licebit postea te uisere?
Q uónam loci uenire me miseram iubes,
V bi liceat istam repperisse dexteram,
Q uæ sola nostris præstat auxilium malis?
Ach. I psi has tibi excubias agemus, teque ubi
R es cunque postulabit, obseruabimus,
N e turbulentas per Pelasgûm copias
T e cursitantem conspicetur quispiam
P auido ore, & attonitam, neque hoc tu dedecus
L abemque eam domui paternæ asperseris.
I ndignus etenim Tyndareus pater tuus
E st qui malè audiat, utpote Græcanica
I n gente magnus, atque cum primis potens.
Cly. I ta res habet. tu dux eris negocij,
M e tibi uicißim gerere morem conuenit.
» Q uòd si dei sunt, quandò tu uir es pius,
» D igna assequêris. Cæterùm si numina
» S unt nulla diuûm, quid necesse est nitier?
Cho. F estus ut ille hymenæus erat,
L oto ubi cum lybica pariter,
C umque suauiloquente Cheli,
N on sine multiforis calamis,

Grata

G rata choris streperet cithara,
T urba ubi candida Pegasidum
M ollibus irreligata comis
V ertice Peliaco
C oniugiale bonis epulum
D ijs celebrantibus, ad numerum
M embra moueret, & aureolis
P elleret arua iugi soleis,
D um liquidis & amabilibus
D ulcicanæ modulis,
P elei ad inclyta connubia
I ret, & undiuagam Thetidem
V oce ciêret, & Aeaciden
P er iuga florida, rumor ubi est
N ubigenas habitare uiros,
A eaciden per opaca canens
P eliaci nemoris
A t Phrygius puer interea
D eliciæ Iouis ætherij,
P ocula miscet, & aureolis
N ectareos latices
T emperat ac tribuit cyathis,
D einde per æquora candiduli,
L euéque per spatium sabuli
A equoreo sata turba sene,
N exa sororibus è decies

Quinque, agitatque rotatq; choros
Orbibus innumeris,
Molliculo pede replicitis,
Connubium leuibus
Concelebrans choreis.
Venit & undique nubigenûm
Numine percita turba uirûm,
Tela ferens abiegna manu.
Frondea uertice serta gerens,
Cum superis simul ut Bromij
Munera sumeret, atque epulas.
Ibi Thessala turba puellæ
Sublata in sydera uoce, O
Nereia filia, clamans,
Lux inclyta cœligenarum,
Certißimus Augur Apollo, &
Cui mystica sacra sororum,
Bene cognita Castaliarum,
Chiron pius, armipotentis
Nomen reserauit Achillis,
Fore uaticinatus, ut ille
Cum Myrmidonum clypeatis
Priameia regna cateruis,
Deuotaque Pergama adortus,
Flammis populantibus urat,
Vulcania fulminis instar,

Quatiens

Q uatiens trepidabilis arma,
T hetidis pia dona parentis
S iquidem hoc decus illa Pelaſgis
F eliciter edidit aluo.
N ereidos ergo ſororum
P rimæ, ac ditione potentis
S patioſa, hilares agitabant
C onnubia ſplendida diui,
P eleiq́ue mariti hymenæum
I d temporis ore ciebant.
P orrò tibi tempora flauis,
C riſpisq́ue decora capillis
M auortia turba Pelaſgûm
C inget uiridante corona.
D einde haud ſecus atque iuuencam
T eneramq́ue rudemq́ue profectam
M odò rupibus è ſpecuoſis
S pectantis in æquora montis,
D iro iugulauerit enſe,
A c lactea colla cruore hu-
mano (miſerabile) tinget,
F eriens, nec arundine agreſti,
M uſcóue uirentibus antris
P aſtorum alitam, ſed amicæ
C uraq́ue domoq́ue parentis
E xcultam, uti nupta Pelaſgas

Peteres feliciter ædeis
" Vbi nunc probitásue pudórue
" Faciésque ipsius honesti
" Valeat, simul atque nefastum
" Scelus, impietasque tyrannida
" Atram obtinet undique. porro
" Neglecta iacet, premiturque
" Post terga reiecta scelestis
" Mortalibus inclyta uirtus,
" Cumque undique legibus æquis
" Mores dominantur iniqui.
" Hominum generi ergo periclum
" Communiter imminet omni
" Nequa ingruat ira deorum.

Cly. Equidem è meis huc prodij penatibus
Foras, maritum sicubi aspiciam meum,
Qui iam diuque & lentus hinc abest, domo
Penitus relicta. Gnata at interim mea
In lachrymis uersatur infelix, leueis
Fundens in auras omne lamenti genus,
Simul ac necem resciuit illa, quam pater
Statuit, paratque. Sed ecce cerno comminus
Sese citatis admouentem gressibus
De quo modò loquebar, huc Agamemnonem,
Qui re quidem ipsa deprehensus illico
Coarguetur ferus & immanis pater

In proprios

In proprios nefaria patrans liberos.

Aga. Ledæa proles commodùm egressam foras
Offendo te, quò uirgine absente procul
Tibi dicta quædam proferam, quæ neutiquam
Fuerit decorum audire nupturas uiro.

Cly. Quid est negocij, in quo tibi ista temporis
Oblata commodauit opportunitas?

ga. Accerse gnatam, quò patri ueniat comes.
Adsunt enim parata rite piamina.
Adsunt profundendis item lustralibus
Pura manu ignibus, ac iuuencæ quas deæ
Dianæ oportet cædere ante nuptias
Atri cruoris feruida exundamina.

y. Verbótenus quidem locutus es probè:
Tua facta porrò nominare si uelim,
Equidem haud reperiam quomodo eloquar probè.
Verùm age foras procede gnata: nam pater
Quicquid parat, nosti ordine, ac fratrem sinu
Gestans Orestem pariter adporta tuum.
En illa adest, hucusque morigerans tibi.
At ipsa quæ restant, & huius nomine
Simul & meopte, mox tibi respondero.
Quid gnata lachrymas? fronte cur hilari parùm
Terram intueris, ora defigens solo?
Vultumque mœstum pallio obtento tegis?

Quodnam mearum calamitatum exordium
» Poßim capere? Cunctis enim mortalibus
» Datum est, uti tum prima, tum nouißima,
» Tum media, quouis differant negocio.
Aga. Rei quid hoc est? quidue sibi uult, quòd mihi
Omnes eodem sitis affectæ modo,
Et mente consternata, & ore turbido?
Cly. Quæ sciscitabor, apertè & ingenuè mihi
Coniunx roganti quæso uti respondeas.
Aga. Nihil necessum est, hoc ut à me postules,
Quin ipsus ultro cupio iam rogarier.
Cly. Gnatam necare paras, tuamq́;, & item meam?
Aga. Hem.
Misera elocuta es, quæq́ue neutiquam decet
Te suspicari, suspicaris improba.
Cly. Verùm illud interim mihi respondeas.
Ag. „ At tu profectò, si quidem rogaueris
„ Quæ te decet rogare: quæ te decet audies.
Cly. Equidem haud alia percontor. atqui tu mihi
Itidem caue sis alia ne respondeas.
Aga. O fors potens, ô fata, proh genius meus.
Cly. Et meus, & huius insuper, quandò trium
Idem est & unus genius infelicium.
Aga. Qua tandem es in re læsa? Cly. at isthuc scilicet
Tu me rogas? uerùm astus hic astu uacat,
Atque ista calliditas profectò incallida est.

Perij.

P erij.palàm ſunt facta,quæ cælaueram.
S cio cuncta,didici cuncta, ſanè & audij,
Q uæ tu ſceleſte in me patrare deſtinas.
Q uanquam ſat ipſo confitere ſilentio,
S uſpirijsque,plura ne tu dicere
C onere fruſtra. Aga. En obticeſco, quandò me
M endacij conuictum,& impudentiam
I pſi neceſſum eſt calamitati adiungere.
A udito nunc iam,quippe apertè proloquar,
N eque flexuoſa ænigmatum diutius
V temur ambage,neque dictis nubilis.
P rimùm (tibi iſthuc primo ut obijciam loco)
M e non uolentem, uique raptam coniugem
D uxti,necato Tantalo, cui nupſeram
P rius,ac puello ſortis ex uſu tuæ
I tidem perempto,quem quidem per uim meo
I mmitis ad necem reuulſeras ſinu.
A t Ioue creatus uterque germanus meus,
E quis & armis inclyti , ſæuum tibi
B ellum mouebant: cæterùm ſenior parens
T yndareus hoc te exemit è diſcrimine,
I am ſupplicem,ac uerſum ad preces.ita denique
M eis per hunc potitus es connubijs.
D ein ubi reconciliata ſum tibi & addita,
I n te ſimul,cura ſimul domeſtica,
V t fœminam inculpatam ego uſque geſſerim,

Iſthuc & ipſe conſcius teſtabere.
Pariterque caſta, domumque commodis tuam
Augens, ita ut ſiue introires, gaudio
Fruerere tecum: ſiue prodires foras,
Sortis beatæ dicerent omnes uirum.
" *Atqui hic profectò captus eſt rariſsimus,*
" *Vt id genus quis ſortiatur coniugem:*
" *Contrà improbámque, & frugis uxorem malæ*
" *Nihil eſt negocij ubilibet nanciſcier.*
Porrò puellis editis nixu tribus,
Hunc inſuper peperi tibi puellulum,
Quo tu quidem me pignorum è numero, necans
Vnam pater, miſerabili orbabis modo.
At quiſpiam ſi te roget, qua gratia
Iſtam necabis, cedo quid huic reſpondeas?
An me tuo loqui neceſſum eſt nomine?
Helenen uti Menelaus *aſſerat ſuam.*
At nos honeſtum eſt ac decorum ſcilicet,
Nece liberorum fœminæ pretium malæ
Dependere? Iis, *quæ poſsidemus optima,*
Longéque nobis omnium chariſsima,
Redimemus hæc, inuiſa quæ ſunt maxime?
Age ſiquidem hinc profectus in bellum ieris,
Ibique fueris abſuturus longius,
Domi relicta me, quid animi tum mihi
Fore autumas, ſedem omnem ubi conſpexero

Vacantem,

V acantem, & hanc desiderantem filiam?
T um uacua cuncta uirginum conclauia?
E goque sola sedero perennibus
C onfecta lachrymis, hancque lugens uirginem,
A d huncce fors sine fine lamentans modum:
H eu gnata, qui te seuit, extinxit pater
I psus necans, haud aliud, haud alia manu,
E iusmodi linquens familiæ præmium,
A tque in suos exempla talia statuens.
N am deinde causa quælibet suffecerit,
O ccasione tantùm opus fuerit leui,
V t & ipsa, quique mihi supersunt liberi,
T e rursus accipiamus isthunc ad modum,
Q uo te accipi par est, & æquum scilicet.
S ed per deos caueto, neu me adegeris,
V ti talis in te fuero, qualem neutiquam
D ecet esse: néue rursus id commiseris,
V t ipse talem temet exhibeas mihi,
Q ualem probum esse neutiquam decet uirum.
V erùm esto sanè, sacrificabis filiam.
S ed interim illic uota quæ facturus es?
Q uid tibi petes? num quid boni, cum filiam
M actes pater? Reditúmne? nimirum malum,
M iserumque, quippe domo profectus turpiter.
S ed me tibi boni precari quippiam
P ar fuerit, ac uotis lacessere numina.

Isthuc & ipse conscius testabere.
Pariterque casta, domumque commodis tuam
Augens, ita ut siue introires, gaudio
Fruerere tecum: siue prodires foras,
Sortis beatæ dicerent omnes uirum.
„ Atqui hic profectò captus est rarissimus,
„ Vt id genus quis sortiatur coniugem:
„ Contrà improbámque, & frugus uxorem malæ
„ Nihil est negocij ubilibet nanciscier.
Porrò puellis editis nixu tribus,
Hunc insuper peperi tibi puellulum,
Quo tu quidem me pignorum è numero, necans
Vnam pater, miserabili orbabis modo.
At quispiam si te roget, qua gratia
Istam necabis, cedo quid huic respondeas?
An me tuo loqui necessum est nomine?
Helenen uti Menelaus afferat suam.
At nos honest[illegible] ac decorum scilicet,
Nece liber[illegible] minæ pretium malæ
Depen[illegible] quæ possidemus opt[illegible]
Lon[illegible] omnium charissim[illegible]
R[illegible] hæc, inuisa quæ sunt
A[illegible] hinc profectus [illegible]
[illegible] ris abfuturus lo[illegible]
[illegible] dicta me, quid [illegible]
[illegible] tum [illegible]

or

nia

m

ec

l.

libet.

t.

re,

ducere,

ora,

in sententiam,

utier.

facultas suppetit,

ndò solum id poßumus,

aduoluo meum

bi uentre progenuit suo:

que maturam parum,

dulce cunctis cœlicam

Cæterùm quæ Tartaro

me uidere adegeris.

te patrem uocaui, tuque item

Primam inter omneis me uocasti filiam:
Ego prima quondam genibus insidens tuis,
Atque ea meo blande premens corpusculo,
Gratas uoluptates frequenter inuicem &
Dedi, & recepi, ac paria mentis gaudia.
Tuaque haec, uti recordor, erat oratio:
An est futurum gnata, ut olim te uiri
In aedibus nuptam beati ac diuitis,
Et sospitem uideamus, & sic uti tuo
Dignum est parente, commodis ac liberis
In melius usque pullulantem? Ad haec ego
Hanc tum uicissim orationem rettuli,
Haerens tuo pendensque de mento, quod hac
Mea prehensum rursus attingo manu:
Quid? Anne ego te uidero senem pater?
An ego uicissim laeta te excipiam meos
Intra penates, ac tibi inuicem parens,
Laboriosa nutriendi munera
Aliquando referam, mutuùm te nutriens?
Sermonum ego horum sum memor, uerùm tibi in
Obliuionem abiere, meque occidere
Paras. at hoc ne feceris, per Pelopa, per
Cineres parentis obsecratus Atrei,
Matrem per hanc, quae me labore plurimo
Parturijt olim, ac denuo nunc parturit,
Paribusque rursum tenditur doloribus.

Rei quid

R ei quid est cum Paridis atque Helenæ mihi
C onnubijs? aut unde in exitium is meum
V enit? Parens, oculos age horsum in me tuos
D eflecte, & intuitum simulq; & basium
L argire, ut isthuc pignus ac monimen tui
M ihi ferre saltem fas siet, si fors meis
F lecti recuses obstinatus uocibus.
G ermane, tu quidem pusillus, & impotens
T uis amicis es patronus, attamen
A pud parentem, supplicem lachrymis age,
" T ua ne soror detur neci. Nonnullus est
" S ensus malorum infantulis quoque inditus.
E n supplicat tibi hic silentio pater.
A ge flectere, ac miseresce respectu mei,
M oueatque tete orbanda luce filia.
E n flagitant per mentum id abs te supplices
D uo tibi chari, atque amore proximi,
P uer alter, at subolescit annis altera.
O rationem in pauca conferam meam, ac
S ummam rei uerbo profabor unico.
A spectus huius lucis est mortalibus
D ulcißimus, uerùm profunda manium
H aud ullus est qui concupiscat cernere,
N eque mente sana est quisquis exoptat mori.
M ale uiuere autem satius ac mori bene.
I nfausta, per te, perque nuptias tuas

Num genua uis hanc supplicem amplecti tua?
Sunt hæc quidem parùm decora uirgini.
Si tu tamen ita censeas, uidelicet
Mox huc pudoris liberalem uenerit
Suffusa uultum uirginali purpura.
An potius illa absente, id abs te quod peto
Achilles exoraro, & impetrauero?
Ach. „ Maneat domi. pudicam enim decet pudor.
Cly. „ Veruntamen pudere oportet eatenus,
„ Quà res ferat, præsénsque postulet status.
Ach. Neque tu sub oculos filiam produxeris
Meos tuam mulier, neque per inscitiam
Famæ probrum accersamus, ac uitæ notam.
„ Siquidem coacti turba densa exercitus
„ Domesticarum ac propriarum negligens
„ Rerum, malignis gaudet obtrectatibus,
„ Amans maledicas dißipare fabulas.
At nullo ego hercle posuerim in discrimine, ac
Tantundem apud me prorsus hic effeceris,
Seu supplices humilésque ueneritis mihi,
Seu neutiquam mihi supplicaris. nam meo
Fixum stat animo, uiribus contendere,
Nixuque summo, uos ut eximam malis.
Adeò sit unum hoc me tibi satis semel
Dixisse. neque enim uanus aut mendax ego,
Mihi crede, fuerim. Siquid autem mentiar,

Dederoq;

D ederóque uerba, seu dolis elusero,
E moriar. immo haud moriar, hanc si uirginem
S eruaro. Cly. Dij faueant precor ferenti opem
V sque ijs, acerbis qui laborant casibus.
Ach. A udito nunc, uti res mihi hæc habeat bene.
Cly. C ur hoc aisti? te quidem audiam uolens.
Ach. R ursum patri persuadeamus uirginis,
C onsilia quò iam saniora sumpserit.
Cly. I gnauus est ac timidus ille quispiam,
N imiáque pauitat copias formidine.
Ach. R atione at expugnata ratio uincitur.
Cly. S pes ista sanè frigida ac leuis, tamen
E loquere, tandem facere me quid oporteat.
Ach. P rimùm quidem illi supplicabis, liberos
N e perimat. idque si recuset, tum tibi
F uerit necesse nos adire denuo.
N am si quod optas, sponte id annuit sua,
T um me quidem illum conuenire nihil opus,
Q uandò ipsa per se res salutem conferet.
A d hoc uidebor erga amicum rectius
E gisse, neque me copiæ culpauerint,
R atione si rem potius ac prudentia,
Q uam ui manúque uiribusque gessero.
T um porrò amicis, rebus ex sententia
I psis uolentibus utputa, ac lubentibus,
P robè peractis, uel operam citra meam,

T ibique fors hæc transigentur commodè.
Cly. V t es probè locutus! itaque sic,uti
C enses,agendum est.Cæterùm ista si parum
S uccesserint mihi mentis ex sententia,
V bi nam licebit postea te uisere?
Q uónam loci uenire me miseram iubes,
V bi liceat istam repperisse dexteram,
Q uæ sola nostris præstat auxilium malis?
Ach. I psi has tibi excubias agemus, teque ubi
R es cunque postulabit,obseruabimus,
N e turbulentas per Pelasgûm copias
T e cursitantem conspicetur quispiam
P auido ore, & attonitam, neque hoc tu dedecus
L abemque eam domui paternæ asperseris.
I ndignus etenim Tyndareus pater tuus
E st qui malè audiat, utpote Græcanica
I n gente magnus,atque cum primus potens.
Cly. I ta res habet.tu dux eris negocij,
M e tibi uicißim gerere morem conuenit.
" Q uòd si dei sunt,quandò tu uir es pius,
" D igna assequêris.Cæterùm si numina
" S unt nulla diuûm,quid necesse est nitier?
Cho. F estus ut ille hymenæus erat,
L oto ubi cum lybica pariter,
C umque suauiloquente Cheli,
N on sine multiforis calamis,

Grata

G rata choris ſtreperet cithara,
T urba ubi candida Pegaſidum
M ollibus irreligata comis
V ertice Peliaco
C oniugiale bonis epulum
D ijs celebrantibus, ad numerum
M embra moueret, & aureolis
P elleret arua iugi ſoleis,
D um liquidis & amabilibus
D ulcicanæ modulis,
P elei ad inclyta connubia
I ret, & undiuagam Thetidem
V oce ciêret, & Aeaciden
P er iuga florida, rumor ubi eſt
N ubigenas habitare uiros,
A eaciden per opaca canens
P eliaci nemoris
A t Phrygius puer interea
D eliciæ Iouis ætherij,
P ocula miſcet, & aureolis
N ectareos latices
T emperat ac tribuit cyathis,
D einde per æquora candiduli,
L euéque per ſpatium ſabuli
A equoreo ſata turba ſene,
N exa ſororibus è decies

Quinque, agitatque rotatq; choros
Orbibus innumeris,
Molliculo pede replicitis,
Connubium leuibus
Concelebrans choreis.
Venit & undique nubigenûm
Numine percita turba uirûm,
Tela ferens abiegna manu.
Frondea uertice serta gerens,
Cum superis simul ut Bromij
Munera sumeret, atque epulas.
Ibi Thessala turba puellæ
Sublata in sydera uoce, O
Nereia filia, clamans,
Lux inclyta cœligenarum,
Certißimus Augur Apollo, &
Cui mystica sacra sororum,
Bene cognita Castaliarum,
Chiron pius, armipotentis
Nomen reserauit Achillis,
Fore uaticinatus, ut ille
Cum Myrmidonum clypeatis
Priameia regna cateruis,
Deuotaque Pergama adortus,
Flammis populantibus urat,
Vulcania fulminis instar,

Quatiens

tiens trepidabilis arma,
etidis pia dona parentis
uidem hoc decus illa Pelasgis
citer edidit aluo.
eidos ergo sororum
næ, ac ditione potentis
ttiosa, hilares agitabant
nnubia splendida diui,
leique mariti hymenæum
temporis ore ciebant.
orrò tibi tempora flauis,
rispisque decora capillis
auortia turba Pelasgûm
inget uiridante corona.
einde haud secus atque iuuencam
eneramque rudemque profectam
odò rupibus è specuosis
pectantis in æquora montis,
iro iugulauerit ense,
c lactea colla cruore hu-
mano (miserabile) tinget,
eriens, nec arundine agresti,
M uscóue uirentibus antris
P astorum alitam, sed amicæ
C uraque domoque parentis
E xcultam, uti nupta Pelasgas

P eteres feliciter ædeis
" V bi nunc probitásue pudórue
" F aciésque ipsius honesti
" V aleat, simul atque nefastum
" S celus, impietasque tyrannida
" A tram obtinet undique. porro
" N eglecta iacet, premiturque
" P ost terga reiecta scelestis
" M ortalibus inclyta uirtus,
" C umque undique legibus æquis
" M ores dominantur iniqui.
" H ominum generi ergo periclum
" C ommuniter imminet omni
" N equa ingruat ira deorum.

Cly. E quidem è meis huc prodij penatibus
F oras, maritum sicubi aspiciam meum,
Q ui iam diuque & lentus hinc abest, domo
P enitus relicta. Gnata at interim mea
I n lachrymis uersatur infelix, leueis
F undens in auras omne lamenti genus,
S imul ac necem resciuit illa, quam pater
S tatuit, paratque. Sed ecce cerno comminus
S ese citatis admouentem gressibus
D e quo modò loquebar, huc Agamemnonem,
Q ui re quidem ipsa deprehensus illico
C oarguetur ferus & immanis pater

In proprios

propríos nefaria patrans liberos.
læa proles commodùm egressam foras
fendo te, quò uirgine absente procul
bi dicta quædam proferam, quæ neutiquam
erit decorum audire nupturas uiro.
uid est negocij, in quo tibi ista temporis
blata commodauit opportunitas?
ccerse gnatam, quò patri ueniat comes,
dsunt enim parata rite piamina.
dsunt profundendis item lustralibus
ura manu ignibus, ac iuuencæ quas deæ
ianæ oportet cædere ante nuptias
tri cruoris feruida exundamina.
erbótenus quidem locutus es probè:
ua facta porrò nominare si uelim,
quidem haud reperiam quomodo eloquar probè,
erùm age foras procede gnata: nam pater
Quicquid parat, nosti ordine, ac fratrem sinu
Gestans Orestem pariter adporta tuum.
En illa adest, hucusque morigerans tibi.
At ipsa quæ restant, & huius nomine
Simul & meopte, mox tibi respondero.
Quid gnata lachrymas? fronte cur hilari parùm
Terram intueris, ora defigens solo?
Vultumque mœstum pallio obtento tegis?
Heu

Quodnam mearum calamitatum exordium
" Possim capere? Cunctis enim mortalibus
" Datum est,uti tum prima,tum nouissima,
" Tum media,quouis differant negocio.
Aga. Rei quid hoc est? quidue sibi uult,quòd mihi
Omnes eodem situ affecta modo,
Et mente consternata, & ore turbido?
Cly. Quæ sciscitabor,apertè & ingenuè mihi
Coniunx roganti quæso uti respondeas.
Aga. Nihil necessum est,hoc ut à me postules,
Quin ipsus ultro cupio iam rogarier.
Cly. Gnatam necare paras,tuamq;, & item meam?
Aga. Hem.
Misera elocuta es,quæque neutiquam decet
Te suspicari, suspicaris improba.
Cly. Verùm illud interim mihi respondeas.
Ag. " At tu profectò,si quidem rogaueris
" Quæ te decet rogare:quæ te decet audies.
Cly. Equidem haud alia percontor.atqui tu mihi
Itidem caueßis alia ne respondeas.
Aga. O fors potens, ô fata , proh genius meus.
Cly. Et meus,& huius insuper,quandò trium
Idem est & unus genius infelicium.
Aga. Qua tandem es in re læsa? Cly. at isthuc scilicet
Tu me rogas?uerùm astus hic astu uacat,
Atque ista calliditas profectò incallida est.

Perij.

ij.palàm ſunt facta,quæ cælaueram.
o cuncta,didici cuncta, ſanè & audij,
iæ tu ſceleſte in me patrare deſtinas.
uanquam ſat ipſo confitere ſilentio,
iſpirijsque,plura ne tu dicere
onere fruſtra. Aga. En obticeſco, quandò me
endacij conuictum,& impudentiam
oſi neceſſum eſt calamitati adiungere.
udito nunc iam,quippe apertè proloquar,
eque flexuoſa ænigmatum diutius
temur ambage,neque dictis nubilis.
rimùm (tibi iſthuc primo ut obijciam loco)
A e non uolentem, uique raptam coniugem
D uxti,necato Tantalo, cui nupſeram
P rius,ac puello ſortis ex uſu tuæ
L tidem perempto,quem quidem per uim meo
I mmitis ad necem reuulſeras ſinu.
A t Ioue creatus uterque germanus meus,
E quis & armis inclyti , ſæuum tibi
B ellum mouebant: cæterùm ſenior parens
T yndareus hoc te exemit è diſcrimine,
I am ſupplicem,ac uerſum ad preces.ita denique
M eis per hunc potitus es connubijs.
D ein ubi reconciliata ſum tibi & addita,
I n te ſimul,cura ſimul domeſtica,
V t fœminam inculpatam ego uſque geſſerim,

Isthuc & ipse conscius testabere.
Pariterque casta, domumque commodis tuam
Augens, ita ut siue introires, gaudio
Fruerere tecum: siue prodires foras,
Sortis beatæ dicerent omnes uirum.
„ Atqui hic profectò captus est rarißimus,
„ Vt id genus quis sortiatur coniugem:
„ Contrà improbámque, & frugis uxorem malæ
„ Nihil est negocij ubilibet nanciscier.
Porrò puellis editis nixu tribus,
Hunc insuper peperi tibi puellulum,
Quo tu quidem me pignorum è numero, necans
Vnam pater, miserabili orbabis modo.
At quispiam si te roget, qua gratia
Istam necabis, cedo quid huic respondeas?
An me tuo loqui necessum est nomine?
Helenen uti Menelaus asserat suam.
At nos honestum est ac decorum scilicet,
Nece liberorum fœminæ pretium malæ
Dependere? Iis, quæ poßidemus optima,
Longéque nobis omnium charißima,
Redimemus hæc, inuisa quæ sunt maxime?
Age siquidem hinc profectus in bellum ieris,
Ibique fueris absfuturus longius,
Domi relicta me, quid animi tum mihi
Fore autumas, sedem omnem ubi conspexero

Vacantem,

antem, & hanc desiderantem filiam?
n uacua cuncta uirginum conclauia?
ɔque sola sedero perennibus
nfecta lachrymis, hancque lugens uirginem,
! huncce fors sine fine lamentans modum:
eu gnata, qui te seuit, extinxit pater
sus necans, haud aliud, haud alia manu,
usmodi linquens familiæ præmium,
tque in suos exempla talia statuens.
am deinde causa quælibet suffecerit,
ccasione tantùm opus fuerit leui,
t & ipsa, quique mihi supersunt liberi,
e rursus accipiamus isthunc ad modum,
Quo te accipi par est, & æquum scilicet.
Sed per deos caueto, neu me adegeris,
Vti talis in te fuero, qualem neutiquam
Decet esse: néue rursus id commiseris,
Vt ipse talem temet exhibeas mihi,
Qualem probum esse neutiquam decet uirum.
Verùm esto sanè, sacrificabis filiam.
Sed interim illic uota quæ facturus es?
Quid tibi petes? num quid boni, cum filiam
Mactes pater? Reditúmne? nimirum malum,
Miserumque, quippe domo profectus turpiter.
Sed me tibi boni precari quippiam
Par fuerit, ac uotis lacessere numina.

At non & ipsos iudicarimus deos
Stultos item esse, ut annuant eiusmodi,
Si parricidis nos uoluerimus bene, &
Qui propria facinus patrarint dextera.
An uerò, ad Argos iam reuersus, liberos
Supplex tuos placabis? haudquaquam tibi
Isthuc licebit. quis uel aspectu obsecro
Pòst è tuis dignabitur te liberis,
Cum tu sciens necaris horum quempiam?
Num denique hæc sunt pensitata, ac mutuis
Rationibus tractata? An hoc tantum sat est
Sceptris ferundis præminere, ac bellicum
Ducem uocari? cum tuum fuerit magis
In Danaidûm frequente multitudine
Hæc, æqua quæ sunt, atque iusta, dicere:
Vultis Pelasgi nauigare ad Ilium?
Igitur uicißim sorte ducta quærite,
Cuius necari gnatam oporteat. hoc enim
Ex æquo ad omneis pertinebat. Cæterùm
Haud par erat, te solum & unum ex omnibus
Tuam Pelasgis immolandam filiam
Præbere, siue fratris illud erat magis
Menelai, ut Hermionem neci daret, suæ
Causa parentis. quippe ad illum propriè
Res attinebat. Nunc ego autem, quæ tuis
Sanctè fidem seruauerim connubijs,

Gnata

ta innocens orbabor: at contrà ſoror
e caſta pacti iura deſeruit tori,
x aget, reducemque Spartæ ad mœnia
cet puellam. Siquid horum perperam
xi, refelle. ſin probè ac rectè mihi hæc
nt dicta, ne tuam profecto filiam
eamque pariter impius dederis neci.
a rectius conſultiusque feceris.
ireto. nam profecto liberos decet
gamemnon incolumeis tueri quenlibet.
ec ullus hæc mortalium refellerit.
rphea genitor ſi mihi facundia
oret, ut liceret ſaxa cantu flectere,
omitesque poſt me uoce petras ducere,
oſſemque delinire dictis pectora,
A eamque trahere, quos uelim, in ſententiam,
N imirum ego iſtis experirer utier.
N unc, quæ mihi una ars ac facultas ſuppetit,
P ræſtabo lachrymas, quandò ſolum id poſſumus,
T uisque genibus corpus aduoluo meum
S upplex, quod hæc tibi uentre progenuit ſuo:
N e me puellam, æuique maturam parum,
E xtinxeris. nam dulce cunctis cœlicam
A ſpicere lucem. Cæterùm quæ Tartaro
T ellus tegit, ne me uidere adegeris.
E go prima te patrem uocaui, tuque item

Primam inter omneis me uocasti filiam.
Ego prima quondam genibus insidens tuis,
Atque ea meo blande premens corpusculo,
Gratas uoluptates frequenter inuicem &
Dedi, & recepi, ac paria mentis gaudia.
Tuaque hæc, uti recordor, erat oratio:
An est futurum gnata, ut olim te uiri
In ædibus nuptam beati ac diuitis,
Et sospitem uideamus, & sic uti tuo
Dignum est parente, commodis ac liberis
In melius usque pullulantem? Ad hæc ego
Hanc tum uicißim orationem rettuli,
Hærens tuo pendensque de mento, quod hac
Mea prehensum rursus attingo manu:
Quid? Anne ego te uidero senem pater?
An ego uicißim læta te excipiam meos
Intra penates, ac tibi inuicem parens,
Laboriosa nutriendi munera
Aliquando referam, mutuùm te nutriens?
Sermonum ego horum sum memor, uerùm tibi in
Obliuionem abiere, meque occidere
Paras. at hoc ne feceris, per Pelopa, per
Cineres parentis obsecratus Atrei,
Matrem per hanc, quæ me labore plurimo
Parturijt olim, ac denuo nunc parturit,
Paribusque rursum tenditur doloribus.

Rei quid

quid est cum Paridis atque Helenæ mihi
nubijs? aut unde in exitium is meum
it? Parens, oculos age horsum in me tuos
flecte, & intuitum simulq; & basium
rgire, ut isthuc pignus ac monimen tui
hi ferre saltem fas siet, si fors meis
ecti recuses obstinatus uocibus.
ermane, tu quidem pusillus, & impotens
uis amicis es patronus, attamen
pud parentem, supplicem lachrymis age,
ua ne soror detur neci. Nonnullus est
ensus malorum infantulis quoque inditus.
n supplicat tibi hic silentio pater.
ge flectere, ac miseresce respectu mei,
I oueatque tete orbanda luce filia.
. n flagitant per mentum id abs te supplices
> uo tibi chari, atque amore proximi,
P uer alter, at subolescit annis altera.
O rationem in pauca conferam meam, ac
S ummam rei uerbo profabor unico.
A spectus huius lucis est mortalibus
D ulcissimus, uerùm profunda manium
H aud ullus est qui concupiscat cernere,
N eque mente sana est quisquis exoptat mori.
M ale uiuere autem satius ac mori bene.
I nfausta, per te, perque nuptias tuas

H elene, heu dolor, miseranda prorsus incidit
C lades Atridis, atque Atridûm liberis.
Ag. E quidem scius sum quatenus miserescere
C onuenit: & idem quatenus non conuenit,
N oui, meosque charitate liberos
P rosequor, amoque, aliâs profectò insaniam.
V erùm patrare hæc uxor arduum mihi,
E t non patrare durum & arduum est item.
S ed ad hoc agendum me trahit necessitas.
Q uantus uidetis adsit hic exercitus,
Q uæ nauticorum armata turba militum,
Q uot bellicosi Græciæ magni duces,
Q uibus negata ad Pergama traiectio,
N i te immolauero (augur uti Calchas ait)
N oui nec aliter Ilij uidelicet
P opulata dabitur Marte tecta excindere.
P orrò tenet diuinus ardor quispiam
O mneis Achiuûm copias, ut quàm potest
O cyssime, soluant rudentes littore, &
A d barbarorum classe nauigent solum,
V etentque ne posthac quis ausit coniuges
R aptu procaci abducere Græcanicas.
A rgis at hi meas necabunt filias,
T um uos item & me, si quidem fraudauero
O racla Diuæ postulantis uirginem.
N eque gnata frater subigit inuitum meus

Ad hæc,

l hæc, nec huius me trahit sententia,
d ipsa potius adigit horsum Græcia,
r quam necesse est, seu uelim, seu non uelim,
e te immolare. Parte at isthac uincimur
ecessitate, nec licet resistere.
nmo illa quantum in teque meque filia,
tatuenda libera, neque ferendum illud uiris
ræcis, uti per uim rapaces improbam
egitima temerent barbari connubia.
: ei mihi gnata, proh dolor hospitæ.
(eu me miseram, tui
: ædes exanimat. pater
O rco tradens te, fugit impius.
H ei mihi mater, mater, siquidem
H æc lugubris cantio nobis,
S ic fortunæ uisum, utrisque
C ompetit, haud Phœbeæ posthac
M unere lucis, neque uitali hac
V escimur aura?
P roh proh tectæ niuibus rupes,
A tque Idæi Phrygiæ montes,
I n quos olim Priamus tenerum
P ater infantem exposuit, matre
P rocul amotum, uti morte periret,
P aridem, quem quondam urbis Phrygiæ
I dæum plebes Idæum

D ixit, dixit,
V tinam nunquam euenisset,
I nter Paridem montana boum
E nutritum armenta bubulcum,
P ellucentes colere ad lymphas
V bi nymphis gratissima sedes,
L iquidi fontes, prata ubi uernant
P assim, & picti floribus agri.
M urice tinctæ ubi lucent rosæ,
P urpureique micant hyacinthi,
C arpendi ungue trium diuarum.
Q uoque accessit pridem Pallas,
G audensque iocosa fraude Venus,
N eque non Iuno, neque non uolucer
I ouis interpres Maiæ proles.
A lite Cypris amore superba,
H asta pallas, Iuno marito
I oue, qui sceptris diuûm potitur:
I nuisum ad certamen formæ
A tque arbitrium triste profecta,
Q uod mihi acerbam peperit mortẽ,
Q uanquam ea rursum Danais pariet
A eternam famamque, decusque,
D ilecta ô mihi turba puellæ.

Ch. D elegit aris præferiri uictimam
D iana te, bello auspicando ad Ilium.

Hei mater

mater mea, proh genitrix,
i me progenuit pater,
m me male destitutam
dit. proh ego tristibus
is nata, uidens acerbam
austamque Helenen, necor,
ri conficior parentis
ira cæde. utinam mihi
ortum classis in Aulidensem
unquam puppibus ærea, il-
lidens rostra solo appulisset.
entis ô utinam secundis
ectà cursus ad Ilium
exisset celeres carinas,
ransuersis neque flatibus
n terramque ferentibus
uripi exagitasset undas
I uppiter, auras aliis alias
P lacans, quò sua carbasa læti
P lacitis uideant distenta notis,
H is immittere tristia suetus,
H os ui cohibens, aliis donans
S oluere, cursumque tenere suum,
A lios cogens proferre moras.
A n non satis profecto
C alamitosum erat genus,

Calamitosum erat parum
Per se genus mortalium?
At quorsum erat necesse,
Sibi pestilens ut ipsi
Accerserent fatum uiri?
Ch. Eheu Pelasgis mala uiris ingentia,
Luctus item ingentes parit sata Tyndaro.
Certè misertum est me tui, cui talia
Mala obtigerunt prorsus indigna cui
Tantum malorum sors iniqua impingeret.
Iph. Mater heu uirûm cateruam adesse uideo cōminus.
Cly. Nempe & ipsum cōspicis parēte progenitum dea
Gnata, cuius huc ab Argis es profecta nomine.
Iph. Mihi fores aperite famulæ, corpus ut cælem meum.
Cly. Cæterùm quò gnata refugis?
Iph. Nempe me prohibet pudor
Obtueri quisquis hic, quē Graij Achillē nominant.
Cly. At quid? hunc reuerere tandem.
Iph. Quòd parum uidelicet
Ista nobis auspicatò cesserint connubia.
Cly. Noli in his quæ nunc geruntur gnata te negocijs
Agere delicatam, at hic maneto nobis. res enim hæc
Non pudorem postulat, nec exigit reuerentiam,
Si modò obtinere quouis, quod agitur, liceat modo.
Mulier heu male fausta Ledæ gnata.
Ch. Vera prædicas.

Inter

Arginos tumultus grauis & ingẽs perstrepit.
s tumultus? indica mihi.
ι super tua.
ιen haud lætum elocuta.
òd hanc necari oporteat.
mo contradicit istis?
o ipse uidelicet
periculum ueneram.
uod hospes in periculum?
empe ne lapidarer.
n ob id, quòd meæ tu filiæ
enderes seruare uitam?
b istud ipsum scilicet.
ed quis audeat tuum corpus manu contingere?
niuersa turba Graiûm.
æterùm nunquid tibi
ida Myrmidonum manus suo aderat auxilio duci?
mmo primi hi præbuere semet aduersarios,
ι tque primi restitere.
O ccidimus eheu filia.
M eq́ue dicebant amore uincier connubij.
P roin parum consulere Graiûm copiarũ commodis,
Q uippe priuatis adactum ac seruientẽ affectibus.
V erùm ad hæc quid rettulisti?
N empe quæ coniunx mihi
F uerit antehac futura, non decere occidier.

Cly. Idque rectè es elocutus.
Ach. Quamque iam fama mihi
Genitor ipse dedicasset.
Cly. Quin & Argis insuper
Euocatam litteris huc aduenire iusserit.
Ach. Caterùm clamore uictus abeo multitudinis.
Cly. Nam malum isthuc impotens.
Ach. Tibi opitulabimur tamen.
Cly. Cumque multis dimicabis unus?
Ach. Hos ne conspicis
Adferenteis arma?
Cly. Dij precor tibi adsint prosperi.
Ach. Ii quidem sunt adfuturi.
Cly. Proinde gnata iam haud cadet?
Ach. Non profectò,me uolente.
Cly. Sed adfuturus quispiam
Qui manum inijciat puellæ?
Ach. Iam aderit innumerabilis
Militum caterua:porro dux Vlysses agminis.
Cly. Sisyphi numnam propago?
Ach. At ipsus ille scilicet.
Cly. Nũ suapte auctoritate isthæc agit?an ad munus hoc
Militum iussu uocatus?
Ach. Ipse sumpsit sibi uolens.
Cly. Munus assumpsit scelestum,cæde cupiens pollui.
Ach. Verùm ego hunc prohibebo.

Numnam

Cly. N umnam ducet inuitam manu,
V ique raptam?
Ach. S cilicet flauentibus tractam comis.
Cly. M ihi quid inter hæc agendum?
Ach. T u renitens filiam
V iribus retinebis.
Cly. H anc quidem quod ad rem pertinet,
G nata non mactabitur.
Ach. R es huc uidelicet loci
V eniet.
Iph. A t dictis meis iam mater aurem commoda:
Q uippe iamdudũ absq; causa nec merẽtẽ te tuum
V ideo succensã in maritũ, at illa q̃ fieri haud queãt,
N eutiquam procliue nobis sustinere, ac uincere.
I gitur huic prompto ac parato nos iuuare, gratia
E st habenda, & approbanda pectoris propensio.
C æterùm tuum illud est uidere, nequid copias
T u quoq; irites, & hac ratione nihilo plus tamen
E xplicemus, hic sibi ingens interim accersat malũ.
Q uin magis, quod cogitanti uenit in mẽtẽ modò,
M ater accipe: nam mori mihi certa stat sententia:
V erùm idipsum fortiterq;, cumq; laude peruelim
F acere, porrò animo relegans maleuolentiam meo.
N unc age hoc mecũ parens communiter considera
N ostra quàm sit recta ratio, quã tibi iam proferã.
G raciæ primũ illa tellus, quæ quidẽ est amplissima

R espicit in me tota, & ex me mille cursus nauium
P endet, ex me gentis una excidia pendent Iliæ,
E st situm in me, siquid olim fors nocere barbari
A pparabunt uim ferentes fœminis nostratibus,
N e sinantur nobiles ditesque raptu abducere
C oniuges è Græcia. simul atque pœnas penderit
T roia Graijs debitas Helenes abactæ nomine,
Q uam quidē Priameius ille rapuit abductā Paris.
H æc profectò cuncta redimā morte (si cadam) mea,
T ū decusq; & celebre nomē hinc mihi parabitur,
Q uippe quæ meopte capite liberarim Græciam.
N ec uidelicet meæ me conuenit dispendio
A dmodum uitæ moueri, quandò me communiter
O mnibus peperisti Achiuis, non tibi uni propriè.
D einde tot uirorum in armis constituta millia,
T otq; millia classe tanta horsum profecta, nomine
P atriæ læsæ haud ferenda præter æquum iniuria,
P rōpta sūt patrare sese dignū in hosteis quippiam,
D eniq; & pro uindicanda mortem obire Græcia.
V nius mea uita porro obsistet istis omnibus,
Q uo minus fiant? in hac re quæso utrū sit æquius?
N unquid est aduersus ista quod queamus dicere?
V erū age hinc ad illa iā ueniamus. hūcce neutiquā
C onuenit cunctis Achiuis unius mulierculæ
G ratia contendere armis, luceque priuarier.
" *P ræstat unicus uir, estque lucis huius munere*

Dignior,

" Dignior, quàm multa sanè fœminarum millia.
Deniq; hoc Artemidi si fors uisum ita, ut meū caput
Postulet sibi uindicare, quæso te num nam deæ
Ipsa mortalis manum fefellero, aut suffugero?
Id quidem sperare stultum. Dedo corpus hoc meū
Græciæ. proin immolate. marte Troiam excindite.
Hæc enim monimenta uiuent tēpus in longū mei,
Hique gnati, nuptiæque, meique nominis decus.
" Deniq; æquum est nos Achiuos imperare barbaris
" Mater, haud contrà Pelasgis imperare barbaros.
" Quippe nata est seruituti barbarorum natio,
" Cæterùm Graiûm genus natura statuit liberum.

Ch. Ad te quidem quod attinet iuuencula,
Isthoc beata es tam uirili pectore, at
Ex parte sortis ac deæ, felix parum.

Ach. Agamemnonis generosa proles, cœlitum
Aliquis profectò me beatum fecerit,
Si te mihi liceat potiri coniuge.
Ac te simul felicem opinor Græciam,
Et te tua felicem opinor Græcia.
Tua nam proba est & gente digna oratio,
Vt quæ recusans cum deis luctarier,
Id quod tuis scis esse maius uiribus,
Perpenderis facto quid usus, & simul
Præsens quid ista postulet necessitas.
Ac me tui magis ac magis connubij

R apit cupido, mentis indolem tuæ
D um ſpecto. nam generoſa es, atque ſtrenua.
A t tute tecum quid uelis conſidera,
S iquidem ipſe de te bene mereri peruelim,
D omumque ducere coniugem, ac pectus meum
M ale angat, ipſa teſtis eſt mihi Thetis,
N iſi te neci ſubduxero, ac ſeruauero,
D anaıs reſiſtens ui, manumque conſerens.
» H æc confer, ingens mors, & atrox eſt malum.

Iph. L oquor hæc profecto mentis ex ſententia,
N ec ullius permota reſpectu uiri.
B ella ciet auctor, atque cædes Tyndaris
V iris cruentas, corporis ſpecie ſui.
V erùm hoſpes, obſecro neu mea tu gratia
C æſus cadas, néue trucides quempiam,
Q uin me ſinas ſeruare Græciam precor,
M odò id ſitum in me, & quolibet liceat modo.

Ach. O mira rari pectoris præſentia.
N equeam profectò aduerſus iſta dicere
D iutius, quandò hæc tuo ſententia
A nimo ſedet, ſiquidem mihi uidetur &
G eneroſa, & excellente digna ſtemmate.
Q uid enim uerebor uera quæ ſunt proloqui?
A t fors futurum eſt mentem ut iſtam pœnitens
M utes. proinde uti ſcias quæ dixerim
P ræſtare prōptum, ueniam & arma hæc cōminus

Deponam

D eponam ad aram, quo fiet si forte opus
N on te sinam, immo ui uetem necarier.
N ostrisque fors utêre tum sermonibus,
S imul ac tuis conspexeris ceruicibus
F errum imminere. proinde nequaquam sinam
T ua perire uirgo te socordia:
Q uin hisce potius templa & aras numinis
A rmis adibo, tuamque ibi præsentiam
O pperiar, aduentum puella manens tuum.

Iph. Q uid obtices ô mater? ac silentio
M anantibus genæ rigantur lachrymis?

Cly. H ei misera, causa sat mihi est idonea
C ur debeam dolere, & excruciarier.

Iph. A nimum adde nobis potius, & frangi ueta,
N e pectoris minuito mi constantiam,
A tque his mihi in rebus parens morem gere.

Cly. D ic, quandò nullo filia in negocio
N os te precantem iusta, defraudabimus.

Iph. N e tu capillis igitur euulsis comam
L aniaris, aut pullos amictus sumpseris.

Cly. I sthuc quid ais ô gnata, cum pereas mihi?

Iph. M inime profecto, salua sum. per me tibi
F amæ perennis ueniet inclytum decus.

Cly. C uiusmodi hoc est quod mones? an obsecro
N on conuenit lugere mortem me tuam?

Iph. M inime, sepulchrum quandò nec statuent mihi.

Cly. Q uid? an sepulchri non sat est occumbere?
Iph. E tenim ipsa diuæ maximo natæ Ioue
M ihi futura templa monimenti loco.
Cly. A ge gnata in istis nunc uoluntati tuæ
M orem geram, quandò ipsa dixisti probè.
Iph. V tpote beata, ac bene merens de Græcia.
Cly. S ed quid tuis renuntio sororibus?
Iph. N equando pullis membra uelent uestibus.
Cly. V irginibus autem quod libenter audiant,
Q uid me tuo iubes referre nomine?
Iph. F eliciter iubeas ualere: & hunc mihi
A las Orestem, ut exolescat in uirum.
Cly. C omplectere, hoc uisura postremùm die.
Iph. G ermane cordi unus meo charissime,
V tcunque tu pro uiribus certè tuis
T uæ sorori es opitulatus sedulò.
Cly. E st aliud, Argis quod uelis curarier,
I n quo queam tibi facere gratum filia?
Iph. M eum parentem, coniugem genitrix tuum
O b ista quæso facta nequid oderis.
Cly. I sti tua multum laborum gratia
E xhauriendum, atrociaque certamina
S ubeunda.
Iph. V erùm inuitus hic me perdidit,
C onsulere quærens dignitati Græciæ.
Cly. A tqui uolens si faciat isthuc, aut dolo,

Et indecorè faciat, & parum Atreo
Dignum parente.
Iphi. Me quis hinc deduxerit
Mihi prius quàm tracta lanietur coma?
Cly. Ego te sequar.
Iphi. Faxis caue, neque conuenit.
Cly. Tuis adhærens uestibus.
Iphi. Mihi ô parens
Obtempera. mane. decorum enim id magis
Mihi, tibiq́ue. Cæterùm me quispiam
Ex his ministris patris, in pratum deæ
Artemidis hinc deducat, ubi mactabimur.
Cly. Discedis eheu gnata?
Iphi. Scilicet, neque
Reditura rursus abeo. Cly. matre uidelicet
Num nam relicta?
Iphi. Nempe sic, uti uides,
Indignè, & immerenter.
Cly. Ah mane obsecro.
Ne gnata ne me deseras.
Iphi. Haud te sinam
Stillantibus uexare lachrymis genas.
At uos puellæ Artemidi filiæ Iouis
Pæana canite, de nece atque obitu mei
Bene ominantes. Tum Pelasgis omnibus
Precationes faustáque sonent omina.

A c primus aliquis auspicetur tollere
E corbe frondeis: deinde puris ardeat
S acer ignis in prochytis. Pater porrò meus
R ite fragranteis teneat aras dextera.
E tenim salutem pariter & uictoriam
P aritura cuncta uenio genti Graciæ.
D ucitote me, Ilij
D iruendis mœnibus,
P hrygibusque perdomandis
D estinatam uictimam.
S erta texta porgite,
C omisque uinciendis
F erte frondes, ac pijs
I rrigationibus
F ontibusque sacris
D euocate in ædem,
D euocate in aram,
H eram Artemin potentem,
A rtemin beatam:
V ti meopte sanguine,
C apitisque cæde nostri,
(Q uandò hoc ita est necesse)
F ata placem numinum.

cho. O ueneranda,
V eneranda parens,
Q uomodo tibi debitas

Imper-

I mpertiemus lachrymas?
N am nefas,neque conuenit
M iſcere ſacra fletu.
Iphi. O ſodalium
T urba dulcis uirginum,
A rtemin communibus
C elebrate cantilenis,
Q ua croco rubentia
C arpenta ducit urbi
A duerſa Chalcidenſi,
V bi bellica feruent trabes
N ominis cauſa mei,
N empe hic reductis portuum
A ulidis receſſibus.
I ò parens tellus,
O Pelaſgica,
M ycenæque noſtri altrices.
Cho. V rbem uocaſti Perſei
C yclopio labore
M anibusque fabricatam.
Iphi. P rofecto lumen ingens
E didiſtis Græciæ.
H aud quidem abnuo mori.
Cho. T ua nanque tete gloria
N ullo relinquet tempore.
Iphi. I ò, Iò

P hœbea fax diurnæ
V ectrix amica lucis,
O dulce lumen ætheris,
A lterum mox, alterum
E xigemus æuum,
O rbem alterum incolemus.
O blanda lux, iam mihi uale.

Ch. H eus heus
S pectate euntem uirginem,
T roiana per quam Pergama
D euicta subruentur.
E n comante uertice
S erta gestat frondea
I niecta militum manu.
M ox uiraginis deæ
A ræ dicatum cespitem
S acra scatente lympha,
M anantibusque riuis,
P urpurante aspergine
C ruoris irrigabit,
C andido de corpore
C eruice cum resecta
P rocumbet, ac feriet solum.
P atria te manent sacra,
T e manent Pelasgûm
V niuersæ copiæ,

classe

C lasse quæ desiderant
P hrygios adire muros,
Q uod quidem ut feliciter
F austéque cedat illis,
A gite prognatam Ioue
I nuocemus Artemin.
S emper colenda diua,
H umana cui placent sacra,
D a militi Pelasgo
A ppellere Phrygium in solum,
P erfidæque Troiæ
S edes adire sacras.
D a uictorem Agamemnonem
V ictrice cum caterua
P ulcherrimum triumphum
I n Græciam referre,
L æta uincientem
I nclytæ tibi tempora
V ictoriæ corona,
L aude parta nominis
Q uod usque uiuat, & quod
N ullis senescat unquam
I ntercidátue seculis.

Nuntius. P rodito tectis patre Tyndareo sata,
Q uò dicta cognoscas Clytæmnestre mea.
Cly. A udita me me uox tua exciuit foras.

T repidamque miserè, diro & attonitam metu,
N um tu mihi aliam calamitatem quampiam
A dfers ad hanc quæ nunc adest?
Nun. D e filia
T ua, stupenda nuntiabo iam tibi, &
P ortentuosa.
Cly. P róinde ne cunctêre, sed
E xpone rem, quantum potes, celerrime.
Nun. Q uin ô mihi regina dilectissima,
R em prorsus omnem luculenter audies.
E x ordine autem cuncta narrabo, nisi
S iquid memoriæ lapsus, errantem mihi
I nter loquendum linguam item turbauerit.
V t igitur in lucum deæ peruenimus
A rtemidis, atque in florulenta prata, ubi
A derant Achiuûm conglobatæ copiæ,
T uam cateruis prosequentes filiam,
G lomerata coijt illico Argiuûm phalanx.
S imul atque porrò ductor Agamemnon uidet
M ox immolandam in lucum euntem uirginem,
G emitum profundo ducit altum pectore,
R etroque flexo uultu, amaras lachrymas
P rofudit oclis, ora uelis obtegens.
A t illa patri proxime assistens suo,
H æc elocuta est: O parens, adsum tibi,
E t hocce corpus pro salute patriæ,

P roque uniuersa Græcia trado uolens.
V t immolandum hinc ad dicatas numinis
D ucatis aras, quandò diuûm oracula
I ta canunt. Prorsum quod ad me pertinet,
E t rem geratis bellicam feliciter,
L ætaque uobis præmium uictoriæ
C edat. proinde illud precor, ne clanculum
M ihi Pelasgûm quispiam admoueat manum.
N ihil reluctans colla porrigam, ac uolens.
A tque hæc quidem est effata. Cæterùm stupor
O mneis capit, robur tuenteis uirginis,
E t uirginalis animi celsitudinem.
T althybius autem, cuius hæ partes erant,
M edia Pelasgorum inter astans agmina,
B ene ut ominentur, copijs denuntiat,
L inguisque faueant. deinde fatidicus celer
C alchas in auro intermicantem sportulam
N udans, & è loculis acutum proferens
I mponit ensem, ac uirginis flauum caput
S ertis reuincit frondeis. Tum Peleo
E ditus Achilles sportulam gestans sacram,
S acrasque pelueis, celere cursu numinis
O bibat aras, simul & hæc precatus est:
A rtemi ferarum magna domitrix, ac Iouis
V eneranda proles, quæ nitentem numinis
B landi facem alto noctium silentio

V ectare solita es, placida sume uictimam hanc,
Q uam tibi damus, simul Pelasgûm exercitus,
S imul & Agamemnon imperator agminum,
I ntaminatum sanguinem, qui uirginis
P ulcherrimæ manabit è ceruicibus.
A c dextra classi prosperum cursum annue,
L iceatque nobis Marte capere Pergama.
S tant inter hæc fratres Atridæ, omnisque item
E xercitus, solo tenentes lumina.
A tque ibi sacerdos, ense correpto manu
R ite est precatus, deinde dispicit locum,
Q uà commode iugulum feriret uirginis.
M entem mihi haud exiguus occupat dolor,
S tabamque mœstus ora defigens solo,
O culosque pronos. Cæterùm subito noua
V isuque mira res ibi accidit, sonum
P lagæ per auras nemo non sensit palàm:
P orrò puella, nescio quónam loci
E uanuit subducta. Tum uocem stupens
T ollit sacerdos, turba Graij exercitus
A cclamat uniuersa, dum quoddam uidet
M irabile ostentum à deorum quopiam
C onspectibus spem præter obiectum suis,
Q uod credier nequibat, ac ne tum quidem
O culis ubi coràm pateret testibus:
S iquidem iacebat cerua palpitans humi,

Visenda

V isenda uasti mole mira corporis,
S pecie decente insignis, ac spectabilis:
C uius cruore imbuta numinis affatim
V ndabat ara. Proinde Calchas interim
Q uantum putas gauisus? hæc effatus est:
H uius Pelasgûm principes exercitus
C ommunis hanc coràm uidetis hostiam,
A ltaribus quam diua supposuit suis,
C eruam uolucrem? En hancce uirginis uice
A mplectitur libentius, nequid suas
C ommaculet aras nobilis uirguncula
C æde cruenta, & hocce consulit uolens
B oni, accipitque, ac prosperos per æquora
V ndosa cursus annuit nobis, uti
P riameia liceat classe adire Pergama:
Q uapropter omnes classe uecti milites
A nimum bonum fiduciamque sumite,
A c petite naueis. hoc enim nobis die
C uruis relictis portuum secessibus
A ulidis, aranda Aegæa ratibus æquora.
V t penitus autem uictima est Vulcanijs
E xusta flammis, tum precatus prospera est
S acrificus, ut reditus secundus ab Ilio
V ictricibus domum daretur copijs.
A t me tibi transmisit Agamemnon, uti
H æc nuntiarem, ac certiorem redderem,

Ipsi deûm quid accidisset numine:
Et ut pararit sibi per omnem Græciam
Famæ decus, quod nulla prorsus secula
Oblitterabunt. ast ego uidelicet
Quod ipse præsens his & oculis uiderim,
Id narro, proles ad deûm consortia
Tua subuolauit. Proinde quod reliquum est, age,
Istam remittas mentis ægritudinem, ac
Tuo marito desinas irascier.
» Inopina diuûm fata, quosque diligunt,
» Seruant. hic unus filiam mulier tuam
» Et mortuam conspexit & uiuam dies.
Ch. Ut ista uolupe est tibi ferentem nuntium
Audire? porro cœlitum in consortio
Transigere uitam pignus affirmat tuum.
Cly. Quis te deorum gnata rapuit?
Qui te compellabo rite?
Quid dicam, aut quid suspicer? ánne hoc
Mihi frustra blandirier his uerbis,
Tristi ut luctu tui desistam?
Ch. Atqui huc Agamemnon uenit ductor,
Unde hæc ipsa poßis audire.
Aga. Uxor, beati filiæ causa sumus
Forsan futuri. quippe certum est, cœlitum
Illam in deûm manere contubernio.
At tibi puello hoc pariter abducto, domus

Repetenda.

enda. ſiquidem ut nauigare copiæ
ent, uides. Valeto, colloquar diu
reuerſus, & interim tibi ſit bene,
trida terram adi Phrygiam,
edito.
lcherrima abs Troia ſpolia huc reportans.

FINIS.

RAGOEDIA ET COMOEDIA.

NITIVM Tragœdiæ & Comœdiæ à rebus diuinis eſt inchoatum: quibus pro fructibus uota ſoluentes operabantur antiqui. Nam incenſis iam al- admoto hirco, id genus carminis quod us reddebat Libero patri, Tragœdia di- el ἀπὸ τοῦ τράγου, hoc eſt ab hirco hoſte ui- à cantilena. eius ipſius rei apud Virgi- fit mentio. uel quòd hirco donabatur is Poeta: uel quòd uter eius muſti ple- præmium cantoribus fuerat: uel quòd bus perlinebant ſcenici ante uſum per- Aeſchylo repertum. Feces enim dicun- τρύγες. Et his quidem cauſis Tragœdiæ uentum. At uerò nondum coactis in ur- enſibus, cum Apollini Nomio, id eſt pa-

storum uicinorumque præsidi deo, constructis aris in honorem diuinæ rei circum Atticæ uicos, uillas, pagos, & compita festum carmen solenniter cantarent: orta est comœdia, ἀπὸ τοῦ κωμάζειν καὶ ᾄδειν, quod est comessatum ire cantantes. quod à Poetis solenni die, uel amatorie lasciuientibus choris comicis non absurdum est. Itaque ut rerum, ita etiam temporum ipsorum cœpto ordine tragœdia primo prolata esse cognoscitur. Nam ut ab incultis & feris moribus paulatim peruentum est ad mansuetudinem, urbesque sunt conditæ, & uita mitior atque otiosior processit: ita res tragicæ longè ante comicas inuentæ. Quamuis autem retro prisca uoluentibus reperiatur Thespis Tragœdiæ primus inuentor, & Comœdiæ ueteris pater Eupolis cum Cratino Aristophaneque esse dicatur: Homerus tamen, qui ferè omnis Poeticæ largissimus fons est, etiam his carminibus exempla præbuit, & uelut quadam suorum operum lege præscripsit: qui Iliadem instar Tragœdiæ, Odysseam ad imaginem Comœdiæ fecisse monstratur. Nam post illius tale tantumq; documentum, ab ingeniosissimis imitatoribus & digesta sunt in ordinem, & diuisa ea quæ etiam tum temere scribebantur, adhuc impolita, atque in ipsis rudimentis haudquaquam ut postea facta sunt, decora atque leuia. At nos ea quæ propriè de Tragœdia

gœdia

·œdia dicenda sunt, titulo propositi operis instan-
:s, in alia tempora differamus: & de his fabulis
: loquamur, quas Terentius imitatus est. Postquam
:monstrandæ originis causa de utriusque generis
itio diximus: quod necesse est iam dicemus. Co-
œdia ferè uetus, ut ipsa quoque olim Tragœdia,
nplex carmen (quẽadmodum iam diximus) fuit:
od chorus circa aras fumantes nunc spatiatus,
nc reuoluens gyros, cum tibicine concinebat. Sed
mo una persona substituta est cantoribus, quæ
pondens alternis choro, locupletauit uariauitque
n musicam. tum altera, tum tertia, & ad postre-
m crescente numero, per auctores diuersos, per-
æ, pallæ, cothurni, socci, & cæteri ornatus atque
gnia scenicorum reperta: & ad hoc unicuique
s habitus: & ad ultimũ qui primarũ partium,
secundarum & tertiarum, qui quartarum atq;
ıtarũ actores essent, distributa & diuisa quin-
partito tota est fabula. quæ tamen in ipsis ortus
·elut quibusdã incunabulis, & uix dũ incipiens,
ὀδία dicta est ἀρχαῖα, idcirco quia nobis parum
ıitis initijs, aut quia inest in ea uelut historica
· ueræ narrationis, & denominatio omnium de
us liberè describebatur. Etenim per priscos Poe
õ ut nunc, penitus ficta argumẽta, sed res gestæ
ıbus palàm cũ eorũ sæpe qui gesserãt nomine

decantabantur. ideo ipsa suo tēpore moribus multũ profuit ciuitatis: cũ unusquisq; caueret, culpa ne spectaculo cæteris esset, & domestico probro. Sed cũ Poetæ abuti licẽtius stylo, & paßim lædere ex libidine cœpissent plures bonos: ne quisq̃ in alterũ carmen infame ꝓponeret, lege lata, siluêre. Et hinc deinde aliud genus fabulæ, id est satyra sumpsit exordium. quæ à satyris, quos illotos semper ac petulãtes deos scimus esse, uocitata est. etsi aliunde nomẽ traxisse praue putãt alij. Hæc quæ Satyra dicitur, eiusmodi fuit, ut in ea quãuis duro & ueluti agresti modo, de uitijs ciuiũ tamẽ sine ullo proprij nominis titulo carmen esset. Quod itẽ genus comœdiæ multis obfuit Poetis, cũ in suspicionẽ potentibus ciuibus uenissent illorum facta descripsisse in peius, ac deformasse genus stylo carminis. quod primo Lucilius nouo conscripsit modo, ut Poesim inde faceret, id est unius carminis plures libros. Hoc igitur quo suprà diximus modo coacti omittere satyrã, aliud genus carminis τὴν νέαν κωμῳδίαν, hoc est nouã comœdiam reperere Poetæ: quæ argumento cõmuni magis & generaliter ad omnes homines qui mediocribus fortunis agunt, pertineret: & minus amaritudinis spectatoribus, & eadẽ opera multũ delectationis afferret: cõcinna argumẽto, consuetudine cõgrua, utilis sentẽtijs, grata salibus, apta metro. Vt igitur superiores

'eriores illæ suis quæque celebrãtur auctoribus: ita ·æc νέα κωμῳδία cum multorũ antea, tum præcipue Ienãdri Terẽtijq; est. de qua cũ multa dicẽda sint, it erit tamẽ uelut admonẽdi lectoris causa, quod de rte comica ueterũ chartis cõtinetur, exponere. Co- ·œdia uetus ut ab initio chorus fuit, paulatimque rsonarũ numero in quinq; actus processit: ita pau tim uelut attrito atq; extenuato choro ad nouam mœdiã sic peruênit, ut in ea nõ modo nõ inducar chorus, sed ne locus quidẽ ullus iã relinquatur oro. Nã postquã otioso tẽpore fastidiosior spectar effectus, tunc cũ ad cãtores ab actoribus fabula ansibat, consurgere & abire cœpisset: admonuit etas primò quidẽ choros prætermittere, locum eis 'inquentes: ut Menander fecit, hac de causa, nõ ut i existimãt, alia. Postremò ne locũ quidẽ relique- it: quod Latini fecerũt Comici. unde apud illos di- iere actus quinquepartitos difficile est. Tum etiã eci prologos nõ habẽt more nostrorũ, quos Latini bẽt. Deinde θεοὺς ἀπὸ μηχανῆς, id est deos argumẽtis randis machinatos, cæteri Latini instar Græcorũ ẽt, Terẽtius nõ habet. Ad hoc προτατικὰ πρόσωπα st personas extra argumẽtũ accersitas nõ facilè eri habent: quibus Terentius sæpe utitur, ut per ũ inductiones facilè pateat argumentũ. Veteres, ipsi quoq; in metris negligentius egerunt iãbici

uersus, dũtaxat in secũdo & quarto loco: tamen à Terentio uincuntur resolutione huius metri, quantũ potest, cõminuti ad imaginem prosæ orationis. Tum personarũ leges circa habitũ, ætatẽ, officium, partes agẽdi, nemo diligẽtius Terẽtio custodiuit. Quinetiã solus ausus est cũ in fictis argumentis fidẽ ueritatis assequeretur, etiã cõtra præscripta comica meretrices interdũ nõ malas introducere: quibus tamẽ, cur bonæ sint, & uoluptas per ipsum & causa nõ desit. Hæc cũ artificiosissima Terẽtius fecerit: tũ illud est admirandũ, quod & morẽ retinuit ut comœdiã scriberet: & tẽperauit affectũ, ne in tragœdiã transiliret. quod cũ alijs rebus minime obtentum & à Plauto, & ab Afranio, & Accio, & multis ferè magnis comicis inuenimus. Illud quoq; inter Terẽtianas uirtutes mirabile, quòd eius fabulæ eo sunt temperamento, ut neque extumescant ad tragicã celsitudinem, neque abijciantur ad histrionicam. Adde quòd nihil abstrusum ab eo ponitur, aut quod ab historicis requirendum sit, quod sæpius Plautus facit, & eo est obscurior in pluribus locis. Adde quòd argumenti ac styli ita attente memor est, ut nusquã non cauerit, aut curauerit ea quæ obesse potuerunt. tum quòd media primis atq; postremis ita nexuit, ut nihil additum alteri, sed aptum ex se totum, & uno corpore uideatur esse compositum. Illud quoq; mi-

rabile

ile in eo,primo,quòd nõ ita miſcet perſonas qua-
r,ut obſcura ſit earum diſtinctio. Et item quòd
il ad populum facit actorem uelut ex Tragœdia
ui:quod uitium Plauti frequentiſſimum eſt. Illud
m inter cætera eius laude dignum uidetur,quòd
pletiora argumenta ex duplicibus negotijs de-
erit ad ſcribendum. nam excepta Hecyra, in qua
bit Pamphili amorem, cæteræ quinq; binos ado-
entulos habent. Illud uerò tenendum eſt, poſt
κωμῳδίαν Latinos multa fabularum genera pro-
ſſe:ut Togatas, à ſcenicis atque argumentis La-
s:Prætextatas,ab dignitate perſonarum, & La-
hiſtoria: Attellanas a ciuitate Cāpaniæ ubi acti-
ſunt plurimæ: Rhyntonicas, ab actoris nomine:
ernarias,ab humilitate argumenti & ſtyli:Mi-
,ab diuturna imitatione uilium rerum, & leuiū
narum. Inter Tragœdiam autem & Comœ-
i cum multa, tum in primis hoc diſtat, quòd in
œdia mediocres fortunæ hominum,parui impe-
ericulaque,lætique ſunt exitus actionum.At in
œdia,omnia cōtraria,ingentes perſonæ, magni
es,exitus funeſti habentur. & illic turbulenta
a,tranquilla ultima. in Tragœdia cōtrario or-
es agūtur. Tum quòd in Tragœdia fugienda
in Comœdia capeſſenda exprimitur.Poſtremo,
omnis Comœdia de fictis eſt argumentis,Tra-

gœdia sæpe ab historica fide petitur. Latinæ fabulæ primo à Liuio Andronico scriptæ sunt ad cunctas res, cũ etiã tum recentius idem & Poeta & actor fabularum suarũ fuisset. Comœdiæ autẽ, motoriæ sunt, aut statariæ, aut mistæ. motoriæ, turbulẽtæ: statariæ, quietiores: mistæ, ex utroq; actu consistentes. Comœdia per quatuor partes diuiditur, Prologum, Protasin, Epitasin, Catastrophen. Prologus est uelut præfatio quędã fabulæ: in quo solo licet præter argumentum aliquid ad populum, uel ex Poetæ, uel ex ipsius fabulæ, uel ex actoris cõmodo loqui. Protasis, primus est actus, initiumq; dramatis. Epitasis, incrementum, processusq; turbarum: ac totius, ut ita dixerim, motus erroris. Catastrophe, cõuersio rerũ est ad iucũdos exitus, patefacta cunctis cognitione gestorum. Comœdia est fabula diuersa instituta continens, affectumq; ciuilium ac priuatarũ rerum, qua discitur quid sit in uita utile, quid cõtrà euitandum. Hanc Græci sic definiere, κωμῳδία ἐστὶν ἰδιωτικῶν καὶ πολιτικῶν πραγμάτων ἀκίνδυνος περιοχή. Comœdiam esse Cicero ait imitationem uitæ, speculum consuetudinis, imaginem ueritatis. Comœdiæ autẽ à more antiquo dictæ: quia in uicis huiusmodi carmina initio agebantur apud Græcos: ut in Italia cõpitalitijs ludicris admisso pronuntiationis modulo, quo, dũ actus cõmutantur, populus detinebatur. Aut ἀπὸ τῶν κωμῶν

hoc est

hoc est ab actu uitæ hominũ qui in uicis habitabant ob mediocritatẽ fortunarũ: nõ in aulis regijs, ut sunt personæ tragicæ. Comœdia uerò, quia poema sub imitatione uitæ atq; similitudine cõpositum est, in gestu & pronuntiatione consistit. Comœdiam apud Græcos dubiũ est quis inuenerit primus: apud Latinos certũ est. Comœdiã & Tragœdiam Togatam primo Liuius Andronicus reperit: aitq; Comœdiam esse quotidianæ uitæ speculũ: nec iniuria. nam ut in- enti speculo ueritatis lineamẽta facilè per imagines olligimus: ita lectione comœdiæ imitationem uitæ õsuetudinisq; nõ ægerrime animaduertimus. Hu- us autẽ originis ratio ab exteris ciuitatibus moriusq; peruẽnit. Athenienses nanq; Atticã custodien- s elegantiã, cum uellent male uiuentes notare, in cos & cõpita ex omnibus locis læti alacresq; ue- bãt: ibiq; cum nominibus singulorũ uitã publica t: unde nomẽ cõpositũ ut Comœdia uocaretur. hæc tem carmina in pratis primũ mollibus agebãtur. deerãt præmia, quibus ad scribendũ doctorũ p- arẽtur ingenia: sed & actoribus munera offere- tur, quò libẽtius iucundo uocis flexu ad dulcedi- i cõmendationis uterentur. Caper nanq; pro do- is dabatur, quia uitibus noxium animal habe- r: à quo etiam Tragœdiæ nomen exortum est. nulli autem ex amurca olei fece, quæ est humor

aquatilis, Tragœdiam dici uocariq; maluerũt. Qui ludi cum per artifices in honorẽ Liberi patris agerẽtur, etiã ipsi Comœdiarũ Tragœdiarumq; scriptores huius dei uelut patris numen colere uenerariq́ue cœperunt. cuius rei probabilis ratio extitit. ita enim carmina inchoata proferebantur, ut per ea laudes eius & facta gloriosa celebrari proferriq; constaret. tũ paulatim fama huius artis increbuit. Thespis autem primus hac scripta in omniũ notitiam protulit. Postea Aeschylus secutus exemplum, publicauit: de quibus ita Horatius in arte Poetica loquitur,

Ignotum tragicæ genus inuenisse camœnæ
Dicitur, & plaustris uexisse poemata Thespis,
Quæ canerent agerentq; peruncti fecibus ora.
Post hunc personæ pallæq; repertor honestæ
Aeschylus, & modicis instrauit pulpita tignis:
Et docuit magnumq; loqui, nitiq́ue cothurno.
Successit uetus his comœdia non sine multa
Laude: sed in uitium libertas excidit, & uim
Dignam lege regi. lex est accepta: chorusq́ue
Turpiter obticuit sublato iure nocendi.
Nil intentatum nostri liquere Poetæ:
Nec minimum meruére decus uestigia Græca
Ausi deserere, & celebrare domestica facta,
Vel qui prætextas, uel qui docuére togatas.

FABVLA *generale nomen est. eius duæ primæ*

partes

rtes sunt, tragœdia, & comœdia. Si latina argu-
entatio sit, prætextata dicitur. Comœdia autẽ mul
s species habet. aut enim palliata est, aut togata,
ut tabernaria, aut attellana, aut mimus, aut Rhyn-
mica, aut planipedia. Planipedia autẽ dicta ob hu-
ilitatẽ argumenti eius, ac uilitatẽ actorum, qui nõ
othurno aut socco utuntur in scena aut pulpito, sed
lano pede. uel ideo, quòd nõ ea negotia cõtinet, quæ
ersonarũ in turribus aut in cœnaculis habitantium
unt, sed in plano & humili loco. Personati primi
gisse dicũtur comœdiã Cincius & Faliscus: tragœ
liam Minutius & Prothonius. Omniũ autẽ comœ-
iarũ scripta ex quatuor rebus omnino sumũtur, no
ine, loco, facto, euẽtu. Nomine, ut Phormio, Hecyra,
urgulio, Epidicus. Loco, ut Andria, Leucadia, Brun-
isina. Facto, ut Eunuchus, Asinaria, Captiui. Euen-
, Commorientes, Adelphi, Heautontimorumenos.
omœdiarũ formæ sunt tres, Palliatæ, Græcũ habi-
n ferentes, quas nõnulli tabernarias uocant. To-
æ, iuxta formã personarũ, habitum togarum de-
rantes. Attellanæ, salibus & iocis cõpositæ, quæ
e nõ habent nisi uetustã elegantiã. Comœdia aũ
diuiditur in quatuor partes, Prologũ, Protasin,
asin, Catastrophen. Prologus est prima dictio, à
cis dicta πρόλογος, id est antecedẽs uerã fabulæ
positionem elocutio. Eius species quatuor sunt,

συστατικὸς cõmendatitius, quo fabula uel Poeta cõmendatur. ἀναφορικὸς, relatiuus: quo aut aduersario maledicta, aut gratiæ populo referuntur. ὑποθετικὸς, argumentatiuus, fabulæ argumentũ exponens. μικτὸς, mistus, omnia hæc in se cõtinens. Inter prologum & prologiũ quidã hoc interesse uoluerunt: quia prologus est ubi Poeta excusatur, aut fabula cõmendatur. prologiũ autẽ est, cum tantũ de argumento dicitur. Protasis est primus actus fabulæ, quo pars argumẽti explicatur, pars reticetur ad populi expectationẽ tenendã. Epitasis, inuolutio argumẽti, cuius elegantia connectitur. Catastrophe, explicatio fabulæ, per quam euentus eius approbatur. In plerisque fabulis ipsarũ nomina priora ponebantur quàm Poetarum: in nõnullis Poetarũ, quàm fabularũ. cuius moris diuersitatẽ antiquitas probat. Nã cum primùm aliqui fabulas ederent, ipsarũ nomina poonuntiabãtur antè quàm Poetæ pronũtiarẽtur, ne aliqua inuidia à scribendo deterreri possent. Cũ autẽ per editionẽ multarum Poetæ iam esset auctoritas acquisita, rursus priora Poetarũ nomina proferebãtur: ut per ipsorũ uocabula fabulis attẽtio acquireretur. Actas diuersis ludis manifestũ est inscribi. Nam ludorũ quatuor sunt species, quos Curules Aediles munere publico curant. Megalẽses, magnis dijs cõsecrati, quos Græci μεγαλησίους, appellant. Funebres ad retinendũ populum

pulum

pulum instituti, dum pōpa funeri decreta in honorē patricij uiri plene instruitur. Plebei, qui pro salute plebis eduntur. Apollinares, Apollini consecrati. In scena duæ aræ poni solebant, dextra Liberi, sinistra eius dei cui ludi fiebant: unde Terent. in Andria ait, Ex ara hac sume uerbenas.

Hinc Vlyssem palliatū semper inducunt: siue quòd liquādo insaniam simulauit: quo tēpore tectum se se uoluit, ne agnitus cogeretur in bella prodire. u ob singularē sapientiam, qua tectus munitusq; urimū socijs profuit. Huius enim uirtutis erat, ani i semper decipientis ingeniū. Nōnulli Ithacæ inco- ,sicut Locros, palliatos fuisse cōmemorant. Achil- & Neoptolemi personæ diademata habēt: quā- regalia sceptra nunquā tenuerint: cuius argumē robatio talis inducitur, q nunquā cū reliqua Græ iuuentute ad gerenda cum Troianis bella, sacra- ita coniurationis inierunt, nec unquam sub Aga- nnonis imperio fuerunt. Comicis senibus candi- uestitus inducitur, quòd is antiquißimus fuisse ioratur. Adolescētibus discolor attribuitur. Ser- mici amictu exiguo cōteguntur, paupertatis an- gratia: uel quò expeditiores agant. Parasiti cū us pallijs ueniūt. Læto, uestitus cādidus: ærum- us obsoletus: purpureus, diuiti: pauperi, phœni- latur: militi, chlamys purpurea: puellæ habitus

peregrinus inducitur. Leno pallio uarij coloris utitur. Meretrici ob auaritiã luteum datur. Syrmata dicta sunt ab eo, quòd trahũtur: quæ res ab scenica luxuria instituta est. Eadẽ in luctuosis personis incuriã sui per negligentiã significant. Aulæa quoq; in scenã in terra sternuntur, quòd pictus ornatus erat ex Attalica regia Romã usq; perlatus: pro quibus siparia ætas posterior accepit. Est autẽ minutũ uelum, quod populo obsistit dum fabularũ actus cõmutantur. Diuerbia histriones pronuntiabant. Cantica uerò temperabantur modis nõ à Poeta, sed à perito artis musicæ factis. Neq; enim omnia ijsdẽ modis in uno cantico agebantur, sed sæpe mutatis: ut significant qui tres numeros in comœdijs ponunt, qui tres continent mutatos modos cantici illius. Qui huiusmodi modos faciebant, nomen in principio fabulæ & scriptoris & actoris supponebãt. huiusmodi adeò carmina ad tibias fiebãt, ut his auditis multi ex populo antè discerẽt quã fabulã acturi scenici essent, q̃ omnino spectatoribus ipsis antecedens titulus pronuntiaretur. Agebantur autem tibijs paribus, aut imparibus: & dextris, aut sinistris. Dextræ autẽ tibiæ sua grauitate seriam comœdiæ dictionẽ pronuntiabant. Sinistræ & serranæ acuminis leuitate iocũ in comœdia ostẽdebant. Vbi autẽ dextra & sinistra acta fabula inscribebatur, mistim ioci et grauitates denũciabãtur.

F I N I S.

MEDEA
EVRIPIDIS POETAE TRAGICI
GEORGIO BVCHANANO SCOTO INTERPRETE.

PARISIIS
x officina Michaëlis Vascosani, in uia quæ est ad diuum Iacobum, sub Fontis insigni.
M. D. XLIIII.
CVM PRIVILEGIO.

PRIVILEGIVM.

CAVTVM *est edicto Propratoris Parisiensis, ne cui hanc Euripidis Medeæ uersionem, iniussu Michaëlis Vascosani, quadriennij spacio imprimere liceat, aut alibi impressam uendere. Qui contra hoc edictum fecerit, iudicis arbitratu ac librorum amissione mulctabitur. Datum Parisiis* XV. *Calend. Maij* M. D. XLIIII.

I. Iacobus Memmius.

Ad illustrissimum principem Ioannem à Lucemburgo, Iueriaci Abbatem, Georgij Buchanani Præfatio.

On dubito plerosq; futuros, Princeps clarissime, qui statim ubi hæc in manus sumpserint, meam admirentur impudentiã, uel potius temeritatem, quòd in tanto bonorũ ingeniorum prouentu, id ego potissimùm sim ausus aggredi, quod aliorum uel pudor refugerat, uel reformidarat audacia, atque Euripidi uertendo manũ admoliri non pertimuerim, præsertim cum nõ ignorarem hanc à plerisq; rem prius tentatam, uni Erasmo ita successisse, ut iuxtà ab incepto me deterrere debuerit illorum casus, atque huius felicitas: qui præterquam quòd ad eam rem uenerat tot bonarũ artium præsidio instructus, etiam siqua erat in hac parte nouitatis gratia, eam præoccupauerat. Accedit & illud, quòd præter summam in choris obscuritatem (quæ huic scriptori adeò familiaris est, ut eam de industria sectatus esse uideatur) hæc ipsa quondam fabula ab Ennio prius uersa fuerat, cuius non pauci uersus adhuc in ueterum cõmentarijs passim leguntur: quorum comparatio his nostris, alioqui obscuris, plurimum sua luce officere posset. Ego uerò tantum abest ut his à scribendo rebus fuerim

deterritus, ut in utriusq; fortunæ qualecunq; euentū non mediocre præsidium hinc fore iam animo præceperim, atque mihi ipsi quodammodo spopōderim. Nam tametsi plausum à studiosorum theatro hæc fabula non accipiat, si utcunque tamen steterit, nec ignominiose explodatur, nunquam æquè molestè feram, Ennij atque Erasmi auctoritate mihi tenebras offundi, quàm me post tam præclara nomina qualemcunque saltem locum tenuisse. Hoc uerò quicquid est operæ, nos tibi Princeps clariss. potissimùm censuimus dicandum, non modò ut grati saltem animi professione tuam erga me summam testarer humanitatem, aut à uestræ familiæ nobilissimæ splendore contra calumniantium inuidiam præsidiū mihi peterem, sed ut meliori spe reliquorum doctorum suffragijs me committerem, si tui iudicij prærogatiuo subnixus essem, qui cum in omni disciplinarum genere principatum teneas, ac in hoc poeticæ studio singulari quadam felicitate uerseris, soles tamen, ut inquit ille, meas esse aliquid putare nugas.

ARGV-

ARGVMENTVM.

Ason Medea comite Corinthum profectus, cum Glauca Creontis Corinthiorum regis filia nuptias paciscitur. Medea uerò indicto à Creonte exilio, unius diei moram exorat. Idq; beneficium ut remuneraretur, dono per filios ad Glaucam mittit uestem & coronam auream, quibus illa induta extinguitur: Creon quoque filiæ adhærens perit. Medea cum suos interfecisset liberos, currum quem à Sole acceperat, alatis draconibus iunctum, conscendit, atque Athenas profugit. Ibique Aegeo Pandionis filio nubit. Pherecydes autem & Simonides aiunt, Iasonem à Medea recoctum, iuuenem denuo factum. De patre uerò eius Aesone, is qui de Argonautarum reditu scripsit, ita inquit:

Atque iterum blanda fecit reuirere iuuenta
Aesona, subtili distringens arte senectam,
Plurima cum labris coxisset pharmaca in aureis.

Aeschylus in fabula quæ nutrices Bacchi inscribitur, ait Bacchi nutrices, earumque uiros, iuuenes ab ea denuo factos. Staphilus autem inquit Iasonem quolammodo à Medea peremptū. Nam cum eius suasu ib Argus puppe obdormiret, nauisq; iamiam uetuute solueretur, ruina puppis oppressus perijt.

Aliter per Aristophanem Grammaticum.

Medea odio aduersus Iasonem concepto propter nuptias Glaucæ Creontis filiæ, Glaucam, Creonta, ac suos etiam liberos interemit, relictoque Iasone Aegeo nupsit.

Fabula Corinthi fingitur agi. Chorus est è mulieribus Corinthijs. Docuit eam Pythodoro prætore circiter octogesimam septimam Olympiadem.

Personæ.

Nutrix Medeæ
Pædagogus
Medea
Chorus mulierum Corinthiarum
Creon Rex
Iason
Aegeus Rex Athen.
Nuntius
Filij Medeæ.

EVRIPIDIS TRAGICI MEDEA.

NVTRIX.

Tinã Pelaſgis littus Argo ad Colchicũ
Non tranſuolaſſet Cyaneas Symplegadas:
Nec ſtrata ſaltu pinus olim Pelio
Cecidiſſet: acta nec uirorum fortium
Dextris, tuliſſet arietis ſpolium aurei
Pelia imperante: non hera excelſam mea
Medea Iolchon appuliſſet, Iaſonis
Amore ſæuo pectus ægrum ſaucia:
Author puellis nec trucidandi patrem
Peliam, Corinthi degeret cum liberis,
Viroq́ue, gentis cuius exul incolit
Solum, fauorem demereri ſedula,
Et ipſa ubique morem Iaſoni gerens:
„ Felicitatem quam ſupremam exiſtimo,
„ Concors marito mulier ubi degit ſuo.
Nunc odia feruent. diſsident chariſsimi
Nuper. ſuorum liberorum proditor,
Heræque Iaſon, nuptijs regalibus
Fruitur, tyranni filiam Corinthij
Creontis arcto coniugem amplexu fouens.
At miſera miſeris habita ludibrio modis
Medea, pactam clamat infelix fidem:

P ignusque fidei dexteram inuocat dati:
T estesque pacti conscios facit deos,
N on ita merenti quam rependat gratiam
F allax Iason. inedia se macerans
I acet: doloris magnitudine obruta,
F lumine perenni lachrymarum liquitur.
E x quo mariti sensit in se iniuriam,
I mmota uultus, mœsta terræ lumina
F igit: procellæ similis, aut scopulo, abnuit
S urdis amicorum auribus solamina:
N isi quòd subinde colla flectens candida,
S ecreta secum expostulat, deflens patrem,
P atriam, penates patrios, quos prodidit,
V irum secuta cui modò contemnitur.
A t misera tandem iam suis didicit malis
Q uàm sit paternum suaue non linquere solum.
I nfensa natos odit. aspectu frui
N on gaudet. illud uereor, ut ne quid noui
» E xcogitet. nam cum patitur iniuriam
» E latus animus, haud facilè sibi temperat.
H anc noui ego probè: trepidaque exanimor metu
N e ferrum acutum condat in præcordia,
I ngressa furtim tectum ubi torus sternitur:
A ut ne maritum perimat, ac sponsam simul:
D ein maius ipsa subeat infortunium.
M etuenda sanè est, nec facilè uictoriam

Referet,

R eferet, in illam si quis odia exerceat.
A t cursu omisso iam reuersi liberi
N on mente uoluunt matris infaustæ mala.
" P uerilis animus grauibus haud curis patet.
Pæd. A ntiquum herilis familiæ peculium,
Q uid sola stabas conquerens propter fores?
A bs te relinqui sola, Medea ut feret?
Nut. S enex minister liberorum Iasonis,
" M ancipia frugi, si quid euenerit heris,
" A equè dolere suo decet ut incommodo.
V is me doloris eò redegit, ut solo
C œloque cogar euomere dominæ mala.
Pæd. Q uid? misera nondum luctui statuit modum?
Nut. A fine tantum luctus ô bone uir abest,
V t hæc doloris sola sint primordia.
Pæd. O stulta, siquidem sic decet de heris loqui,
V t nil malorum comperit recentium!
Nut. Q uid istud est? ne pigeat effari senex.
Pæd. N il. extulisse me priora pœnitet.
Nut. A mabò, me conseruus haud celaueris.
N am si necesse est, spondeo silentium.
Pæd. S acras ad undas abeo Pyrenes, ubi
S edere soliti sunt ad aleam senes.
C olloquia dum clàm capto secreta, audio
E xigere pueros ut Corintho cogitet
C um matre, regni sceptra qui hic tenet Creon:

Verúsne rumor hic sit, haud certò scio.
Falsum esse mallem, ac falsus ut sit comprecor.
Nut. *Et hæc Iason liberis fieri sinet,*
Iratus etsi dissidet cum coniuge.
Pæ. *Affinitati uetus amor cedit nouæ:*
Nec huic amicus perstat ille familiæ.
Nut. *Perimus igitur, si malum accedit malo*
Nouum uetusto, donec exhaustum hoc erit.
Pæ. *At tu quiesce, & comprime hæc silentio.*
Nam tēpus hauddum est, hoc heræ ut fiat palàm.
Nut. *Audite pueri, qualis in uos sit parens.*
Perire nolim, dominus est enim meus:
Verùm erga amicos perfidus deprenditur.
Pæ. *Publica querela est ista, iamdudum ipsa scis,*
» *Sibi malle cunctos esse bene, quàm proximo:*
» *Hunc iure, at alium commodo addictum suo.*
Si charitati liberûm sponsam pater
Præfert Iason, nil facit certè noui.
Nut. *Intrò ite pueri, cuncta succedent bene.*
At tu seorsum hos contine, quantum potes,
Néue ad parentem propius accedere sinas.
Ira frementem nuper, oculis flammeis
Vidi minantem nescio quid istis: neque
Imponet iræ frena, donec quempiam
Feriat. in hostes potius utinam hunc impetum
Fortuna, amicis incolumibus, transferat.

Infelix

Med. Infelix ego, miseris curis
Confecta, hei mihi quomodo perij!
Nut. Hoc, hoc ipsum est, chari pueri,
Aestuat ira animus genitricis.
Turget bilis, properate citò,
Tecta subite:
Néue accedite lumina propius,
Néue adieritis, sed uitate
Animumq́; ferum, ac triste ingenium
Mentis præcipitis. iamiam ite,
Intrò abscedite celeri passu.
Nam luctus dubio procul olim
Nubes surgens subitò ardebit
Maiore furore: ac patrabit
Aliquid mentis uis infrenis,
Et serie stimulata malorum.
Med. Heu, heu, toleraui misera, tole-
raui mala magnis deflenda
Luctibus. O nati scelerati
Vos male perdat miseranda parens
Cum patre, ac tota domus pereat.
Nut. Me miseram, cur natos patris
Peccato adscribis? cur illos
Odisti? hei mihi pueri miserè
Metuo ne quid secus eueniat.
» Grauis est regum fastus, & iræ

N *imium memoris, qui dare leges*
S *unt soliti aliјs, lege soluti,*
I *psi. iudice me libertas*
P *ar, & uitæ æquatio præstat,*
S *eque assuescere legibus æquis.*
S *i non regifico splendore, at*
T *utò consenuisse licebit.*
N *am popularius æqui iuris*
P *rimum est nomen, & experiundo, &*
V *su longè præstabilius.*
" A *t sublimia nunquam stabili*
" P *erstant homini fixa pede diu, ac*
S *iquando sors læua intonuit,*
H *oc ex fonte innumeræ luctus*
V *ndæ in splendida tecta redundant.*
Cho. V *ocem audiui, audiui planctum*
M *iseræ Colchidos. animi nondum*
A *estus composuit. fare age anus.*
I *n uestibulo stans audiui*
I *ntra atria clamorem. haud lætor*
V *estræ mulier luctu domus,*
A *c mihi minimè grata geruntur.*
Nut. D *omus heu periјt.*
D *eserta omnia . detinet illum*
A *ula tyranni, ac contabescit*
L *uctu in thalamis hera, amicorum*

Nullo

N ullo mollita animum hortatu.
Med. H eu heu,ruat in caput hoc miserum,
F ulmen ab æthere. quis mihi superest
D ehinc uitæ usus,uiuere ut optem?
E heu longis tristem curis,
P arcæ,miseram abrumpite uitam.
Cho. A udisti ô Iupiter,ô tellus,
O lux,quam uocem misera edat
M ulier? quod tandem immoderatum
T halami desyderium cogit,
S tulta,accelerare horam fati?
I stud ne expete.quòd si coniux
C onnubio tuus alio fruitur,
I d ne improperes illi crimen.
H anc tibi iudex Iupiter æquus
D irimet litem.ne te afflictes
S ocium lugendo tori.
Med. O magna Themi, atque Artemi sancta,
C ernitis,impius in me coniux
Q uale patrarit facinus,sancto
M ihi iureiurando adstrictus?
Q uem cum sponsa utinam simul ipsis
A edibus oppressos conspiciam,
Q ui immeritam læsere priores.
O pater,ô patria à me inhoneste
G ermano deserta perempto.

Nut. Quos uocet audis,quos imploret?
Themin augustam, cum Ioue,præses
Qui creditur esse sacramenti.
Nec cohibere hera poterit facilè
Pectoris æstus.
Ch. Qui fiet prodeat ut coram?
Auribus ut sermonis nostri
Vocem hauriat,ut,si pote fieri,
Acres animi leniat iras,
Ac uiolentum ingenium ponat?
Nut. Haudquaquam sedulitas nostra
Deerit amicis.
Ch. At abi mea tu,dominamque foras
Educ,atque alloquere.heus propera,
Ne designet quicquam asperius
Hos aduersum,quos habet intus.
Gliscit enim uis sæua doloris.
Nut. Effecta hæc dabo.Sed metuo ut heræ
Persuadere queam.ista labori
Gratia uestro à me referetur.
Etsi fœtæ more leænæ
Luminis acies flammea seruis
Triste minetur , si quis propius
Vt compellet,tentet adire.
» Nil peccarit,ueterum læua ac
» Præpostera qui uocet ingenia,

" Qui cantus ad sacra deorum,
" Ad conuiuia, festasque epulas
" Instituêre, illecebras gratas
" Auribus: at suauiloquum carmen
" Nemo inuenit quo sedaret
" Tristes animi curas, unde
" Mortes, plurimaque mala erumpunt
" Euersura domos. uerùm istis
" Cantu medicari utilius erat.
" Ad lautas epulas quid frustra
" Ilia tendunt, copia ubi dapis
" Præsente animum lætitia explet?
Ch. Mœsti luctus gemitus nostras
Perculit aures, clamat misera
Illa, quam dolor edere cogit,
Voce, malum compellans sponsum,
Veteris desertorem thalami.
Læsa Themin Ioue natam implorat,
Arbitram iurisiurandi
Quæ illexit miserã ad solum Achiuûm
Per mare sæuum, Scythiæ aduersum,
Per ponti immensi spumantes
Cano sale fauces angustas.
Med. Egressa tecto sum, Corinthiæ nurus,
De me querendi ne sit ulli occasio.
Plerosq; noui, quòd seorsum degerent,

H abitos superbos: hos frequens præsentia
F ecit molestos: alius ingressus uiam
V itæ quietæ, ignauiæ subit notam:
Q uia iudicandi certa ueritas abest
O culis ab hominum, qui priusquam pectoris
N orint recessus intimos, uisos modò
O dere, nullis prouocati iniurijs.
E rgo urbis hospes moribus se accommodet.
N ec laudo ciuem, contumax qui ciuibus,
A sperque agresti degit insolentia.
A tenim inopinum hoc quod mihi euenit malum,
V itam abstulit uiuæ. pereo. uitæ exui
I amdudum amorem, amore mortis percita.
I n quo reposita cuncta habebam, pessimus
P lanè uirorum me reliquit uir meus.
" N ihil miserius fœminis, terra, omnium
" Q uæcunque uiuunt, menteque uigent, edidit.
" P rimùm necesse est opibus immensis uirum
" E mere, suique accipere dominum corporis.
" A ccedit aliud huic malo grauius malum,
" I n quo periclum maximum, frugi uir an
" N equam: mulieri repudium infame est, neque
" S ponsæ maritum ius recusandi est suum.
" I n iura moresque uenientem opus est nouos
" P lanè ariolari: quippe quæ haud didicit domi
" Q uali marito seruiendum sibi foret.

Et ista

» Et ista rectè cuncta cum curaueris,
» Si degat unà spontè uir patiens iugi,
» Beata uita est. sin secus, præstat mori.
» Domesticorum siquis offendat uirum,
» Foras profectus sedat ægritudinem,
» Charis amicis iunctus, aut æqualibus:
» At nos necesse est unius ab arbitrio
» Pendère, in unumque intueri: & interim
» Vitam periclis nos carentem degere
» Domi asseuerant, ferre sese lanceam.
» Errore ducti. nam ter in acie prius
» Armata certem, liberos quàm edam semel.
Sed non utrasque hæc spectat æquè oratio:
Hæc nanque patria tibi, hic penates patrij,
Præsidia uitæ, grata conuersatio
Inter sodales. contrà inops ego, patria
Extorris, aspra læsa contumelia,
A coniuge solo aducta præda barbaro.
Non hic propinquus, mater, aut germanus est,
Ad quos malorum afflicta tempestatibus
Me ueluti portum recipere in tutum queam.
Tantisper igitur impetrare abs te uelim,
Dum mihi facultas aliqua, ratione suppetet
Qua de marito expetere supplicium queam,
Ob quæ patrauit immerenti, & plectere
Illi locatam cum parente filiam,

» S is tacita. plena mulier alioqui metus,
» I nfirma, ferrum contueri haud sustinet:
» A t in torum si quispiam peccauerit,
» N ullum cruoris pectus est sitientius.

Ch. I d fiet. etenim iure pœnas expetis
M edea, sortem nec dolere te tuam
M iror. Creonta sed uideo regem gradum
F erre huc, nouorum consiliorum nuntium.

Cr. T e, torua, uultu tetrico, iratam uiro
M edea, monui, regno ut extorris meo
C omitata geminis hinc abires liberis.
V etui morari. quandò decreti arbiter
I stius ego sum, non reuertar hinc prius
D omum, exulem quàm finibus protrusero.

Med. H ei pereo, penitus undecunq; miserrima.
O mnes rudentes explicant hostes mei:
M ali nec usquam commodus datur exitus.
A fflicta quanuis pessimè, id quærã tamen,
Q uæ causa regno me exigere cogit Creon?

Cr. T e metuo (quorsum falsa opus prætẽdere?)
L etale gnatæ ne exitium struas meæ.
C ausæ timorem suggerunt hunc plurimæ.
S agax es, artes gnara longè pessimas,
G rauiterq; tædis orba fers diuortium.
E t nunc minari fama te refert malum
S ponsoque, sponsæque, & nouæ nuptæ patri.

At

A t id prius quàm fiat, anteuortere
V olo cauendo. præstat autem odium tuum
N unc ferre, sera quàm, peracto facinore,
H anc lenitatem luere pœnitentia.
Med. N on fama primùm nunc nocet Creon mihi
M iseræ, sed antè damna non semel dedit.
» Q uicunque uera præditus prudentia est,
» N e disciplinis liberos impensius
» E rudiat æquo, nec sapere doceat nimis.
» N am pigra præter quæ sequuntur ocia,
» O bliquus urget liuor illos ciuium.
» A pud imperitos scita si sophiæ noua
» P romas, ineptum rentur, atque inutilem.
» A t si putere denuo præcellere
» H os qui sophorum authoritatẽ uendicant,
» E ris molestus. idque adeò mihi euenit.
P erita cum sim, hos urit inuidentia:
H is ociosa dicor: illis displicet
D iuersa uitæ ratio: nec desunt quibus
O besse uidear mediocri hac sapientia.
T u quoq; uereris ne quid in te perpetrem.
N on hic mearum, ne time, rerum est status,
R eges ut à me metuere deceat, Creon.
A t tu quid in me perpetrasti iniquius?
N atam elocasti cui tibi lubitum est uiro:
A t ego maritum prosequor odio meum.

N ec temerè opinor iſta geßiſti: neque
R ebus ſecundis inuideo: quin nuptias
F acite, beati uiuite: latebras fugæ
P ermitte tantùm hic. læſa licet, iniurias
M uſſabo: diſcam cedere melioribus.

Cr. S pecioſa ſunt hæc, blandaq́ue auribus, tamen
V ereor, repoſtum ne coquas animo malum.
A tque adeò, tanto credo quàm pridem minus.
» P ræcipitis iræ mulierem, aut etiam uirum,
» V ites facilius, quàm modeſtum atque tacitum.
D eſine morandi fando cauſas nectere.
A bi: ſtatutum eſt ita: nec ars ulla faciet
I ſthic ut habites, me peroſa hoſtiliter.

Med. P er genua quæſo, perq́ue deſponſam recèns.

Cr. A h, uerba perdis. neutiquam perſuaſeris.

Med. E t me repelles, haud reueritus ſupplicem?

Cr. E quidem familiæ non meæ te præfero.

Med. O patria, ſubijt nunc recordatio tui.

Cr. Q ua nil ſecundum liberos mihi charius.

Med. O amor, hominibus peſtis exitiabilis.

Cr. P erinde opinor, res uti ſeſe dabit.

Med. Q uis author horum, tu memento Iuppiter.

Cr. A bſcede inepta, meq́ue curis libera.

Med. C uræ premunt me, nec egeo curis nouis.

Cr. H inc exigère ſubitò ſeruili manu.

Med. N oli obſecro, ſed id te ſine exorem Creon.

Adhuc

Cr. Adhuc molesta mulier eris, uti uideo.
Med. Abibo. non, hoc ut precibus impetrem, ago.
Cr. Quorsum igitur urges, nec meo abscedis solo?
Med. Vnum instruendæ modò fugæ indulge diem:
Et quandò curam hanc genitor abiecit, sine
Me comminisci liberis opem ultimam.
Miserescat horum. nam & tibi sunt liberi.
Parens parentis calamitatibus faue.
Nam nulla cruciat cura me exilij mei,
Sed liberorum miseriæ me macerant.
Cr. Haud impotenti mente sum, & tyrannica:
Quin sæpe damno mihi meus pudor fuit.
Et nunc apertè mulier erratum meum
Præuideo. uerùm uince, quod uis accipe.
Præmoneo tamen id, si morantem crastinus
Hic te uidebit Phœbus, ac natos tuos,
Actum est, peristi, fixa stat sententia.
Nunc, si necesse est, lucis unius moram
Permitto. nam nil interim patraueris
Horum, timore quæ me habent nunc anxium.
Cho. Infelix mulier, misera, malis
Miseris obnoxia, quò tandem
Te uertes? cuius amicitiam,
Cuius tectum, aut terram inuenies
Portum malis?
Traxit ineluctabile fatum

In mare te Medea malorum.

Med. Malè cuncta cedunt undecunque. quis neget?
Sed ne putetis peßimè hac ſuccedere,
Sponſis adhuc mihi pugna ſupereſt cum nouis:
Ingens futurus eſt labor cum affinibus.
Credis tyranno quiſſe me palparier,
Ni ſubfuiſſet ſpes lucri, uel ſpes doli?
Supplex fuiſſem? contigiſſem illi manum?
At ille tanta præditus uecordia eſt,
Vt cum liceret obuiàm conatibus,
Si me expuliſſet, ire, permiſit diem
Hunc me manere: tres ego hoſtes qua meos
Mactabo, patrem, filiam, meum uirum.
Sed tanta leti cum facultas ſuppetat,
Vnde inchoabo, dubia, amicæ, fluctuo.
Subdámne thalamis nuptialibus faces?
An ferro acuto rupta fodiam pectora,
Ingreſſa furtim tectum ubi torus ſternitur?
Sed me moratur una res: ſi capta ſim
In tecta ſcandens, per dolum dum rem gero,
Perempta riſus exhibebo maleuolis.
At uſitatam præſtat inſiſtere uiam,
Cuius perita ſum, necandi pharmacis.
Eſto, perierint: quod recipiet me oppidum?
Quod erit aſylum? fida quæ fidi hoſpitis
Domus patebit, protegétue perfugam?

Nuſquam

N usquam est.manebo paulalum,dum stabilia
A licunde nobis praesidia sese offerent.
D olis adoriar,clamque perfungar nece.
S i pellat hinc me fors ineluctabilis,
M ucrone peragam facinus ipsa uel palàm.
L ubens peribo,modò queam illos perdere.
A d culmen imus praecipitis audaciae.
R egina nobis culta semper unicè
H ecate triformis,artis adiutrix meae,
T e iuro,nostra quae colis penetralia,
N ostro è dolore nemo referet gaudium.
H is luctuosas atque acerbas nuptias,
A ffinitatem funebrem,& meam fugam
R eddam.eia cunctis utere simul artibus
M edea,cuncta conuoca consilia.age,
A ggredere facinus.nunc opus constantia,
A nimoque forti.quae feras,uides.caue
V t ne propines risui nepotibus
T e Sisyphaeis,nuptijsque Iasonis,
T e,patre claro,Soleque proauo editam.
P erita es ipsa,deinde nata foemina.
» *I gnaua quibus est mens honesta ad omnia,*
» *A d turpe superest facinus omne audacia.*
ch. *R etro ad fontes sacra feruntur*
F lumina,ius & fas uertuntur.
H ominum plena dolis consilia.

N ec pacta fides dijs sat certa est.
A udiet ex hoc muliebre bene
G enus.accrescet gloria nobis.
N on iam deinceps fama sinistra
T raducet fœmineum sexum.
E x hoc mutabit Musa modos
V atum priscorum,qui cantu
M uliebrem celebrant perfidiam.
A t si cœleste melos citharæ
N os docuisset carminis author
P hœbus, paria audisset
P rogenies uirûm.
S ed multa potest longior ætas
N obis exprobrare, uirisque.
A t tu patriam deseruisti
A nimi uecors,uecta gemellos
T rans scopulos ponti,ac peregrinam
H abitas terram,orbata cubilis
T ædis uidui, ac misera hinc exul
E ijciere ignominiose.
P eriјt reuerentia iurisiu-
randi.nullus superest Graijs
P udor,in cælum sed reuolauit.
T ibi uerò nec patria domus est
I nfelix,in quam ceu portum
P erfugias è thalami curis.

sed

S ed regina potentior
O ccupat aulam.

Ias. N on nunc,sed antè sæpe perspectum est mihi
» Q uàm sit malum impotens & immedicabile
» I ra aspra.licitum fuerat & terra,& domo
H ic tibi frui,siquidem tulisses molliter
P otentiorum imperia,quæ nunc exulas
O b uana uerba,quæ molestiam mihi
M inimè facessunt.perge,uti facis,dicere,
L ongè uirorum pessimum esse Iasonem.
A t quæ in tyrannos blatterasti,si exul es
O b hæc, recense pro lucro iussam fugam.
E go sæuientum molliebam principum
A nimos feroces,ne exulares:tu tamen
S tulta esse pergis,prodigens conuitia,
D irisque reges deuouens.itaque exulas.
N ec ista amicos me mouent ut deseram.
A dsum,tuisque commodis mulier uaco,
V t ne recedas hinc inops cum liberis,
» E géns ue rerum.multa secum incommoda
» F erre fuga sueuit.sed nec indignè fero,
N ec uelle possum male tibi,etsi me oderis.

Med. O pessime undequaque.nam imbecillitas
C onuitiari me sinit tantùm mea.
M e adisti,adisti, maximè mortalium
E xose dijsque,mihique,cunctisque hominibus.

» Non fortitudo est ista, non fiducia,
» Læsos amicos contueri comminus,
» Sed morbus unus omnium grauissimus
» Additus hominibus, impudentia. id tamen
Abs te probè actum est, quòd adieris: ego ut leuem
Animum dolore, iurgia in te congerens:
Et tu uicissim sentias molestiam.
Et primùm, ut à primis initijs ordiar,
Salutis author tibi fui, ut Graij sciunt,
Quoscunque tecum uexit Argo Pelias.
Flammam uomentes iussus es tauros iugo
Supponere, & letale sulcis condere
Semen, draconem sæpe in orbes nexilem,
Circunuolutum uellus auro fulgidum, &
Sopore nunquam fessa uictum lumina
Fallere: perempto tibi dedi illo cernere
Vitale lumen: prodito patre, & domo,
Applicui Iolchon te secuta, tibi nimis
Hic obsecundãs, ac mihi parum prouidens.
Peliam peremi, morte qua nulla grauior,
Manu suorum liberorum. sustuli
Tibi metum omnem. tu tot ob beneficia
Nos prodidisti, prædo perfidissime,
Nouas secutus nuptias, post liberos
De me creatos. orbus etenim si fores,
Veniam dedissem coniugis cupido nouæ:

Dein

Dein peieratis dijs fides fluxa; ac satis
Statuere nequeo, quos putabas tum deos
Regnare, credas nunc quoque, an potius nouum
Ius esse fasque traditum mortalibus,
Vt qui tibi ipsi es conscius periurij.
O tacta sæpe dextera, ô sæpe genua
Frustra prehensa tibi manu infidißima,
Vt spes fefellit! age, uelut amicũ alloquar,
Sperantis instar aliquod abs te commodum.
Etenim rogando detegam scelus tuum.
Quò nunc reuertar? spreta quò me conferã?
An ad penates patrios, ac patriam,
Quam, te secuta, prodidi? an potius petam
Peliæ misellas filias, quæ me hospitem
Tractent benignè patris ob necem sui?
Sic est, amicos perdidi domesticos:
Quos non decebat afficere me iniuria,
Te propter, hostes uniuersos reddidi.
Ergo beatam inter Pelasgidas nurus
Me reddidisti pro his beneficijs. uirum
Sum singularem nacta, fidumque misera.
Si profuga cogor hoc solo egredier, inops,
Deserta amicis, sola, solis liberis
Comitata, pulchrum elogium erit sponso nouo
Mendica proles, exulans, cum coniuge,
Qui debet, aura quòd fruitur. O Iuppiter

" Adulterini indicia cur certa hominibus
" Auri dedisti, sed uirûm in corpore nota
" Impressa nulla est unde noscantur mali?
Ch. Grauis ira res est, & malum insatiabile
" Amici amicis conserunt cum iurgia.
Ias. Me, ut uideo, oportet eloquendi esse haud rudem,
Verùm gubernatoris instar callidi
Effugere summa linteorum margine
Loquacitatem mulier istam futilem.
Ego, beneficium quandò nimium exaggeras,
Venerem salutis autumo authorem meæ,
Ducemque cursus, nec deûm aut hominum alteri
Debere ob illa sentio me gratiam.
Ingenij acumen acre suppetit tibi: at
Orationis arrogans iactantia est,
Ea cum recenses, quæ coacta feceras
Amore, duris nos ut è laboribus
Eruere posses. illa tamen examine
Librare nolo exactiore. sicubi
Profueris, agnosco libens beneficium.
At, ut docebo te, incolumitate ex mea
Plus quàm dedisti, ad te redundat commodi:
Primùm, Pelasgam, patria pro barbara,
Terram colis, ubi lex & æquitas uigent,
Nec iura cedunt gratiæ uel uiribus.
Omnesque doctam te esse Graij intelligunt:

Famaque

Famaque flores. finibus si in ultimis
Orbis habitares, mentio haud fieret tui.
Mihi nec aurum sit domi aggestum, neque
Orphea canendo suauitas quæ uicerit,
Splendore si non sortis hæc decoret fauor.
Hac dicta nostris sint super laboribus,
Contentionem quandò ad hanc me prouocas:
At quæ exprobrasti regijs de nuptijs,
Primùm, reperies hic sapere me, dein uirum
Et temperantem, & tibi, meisque liberis
Fidelem amicum. sed quiesce tu interim.
Vt me Corinthon ex Iolcho contuli,
Cumulo malorum inexplicabili obrutus,
Quid comminisci commodum potui magis,
Quàm si puellam regiam exul ducerem?
Non (quod tibi ægre est) quòd torum odissem tuũ,
Sponsæque amore saucius forem nouæ,
Nec numero ut ulli liberûm contenderem.
Sat liberorum est. de sobole nil conqueror.
Sed, quod putandum plurimi est, ut splendidè
Aeuum exigamus, neue penuria premat,
Quippe indigentes qui fugere procul sciam
Cunctos amicos: utque familiæ meæ
Pro dignitate, liberos educerem,
Ex teque natis gignerem fratres, pares
Quos simul honorum per gradus producerem,

M eamque postquam constabilijssem domum,
F elix ut essem. liberis sanè tibi
H aud est opus alijs: mihi uerò utile est
C onsulere natis per futura pignora.
N um cogitasse uideor absurde? torus
M odò ne angat animum, haud istud ipsa dixeris.
» A t eò mulierum creuit impotentia:
» S i coniugalis salua sit fides tori,
» T um cuncta rectè creditis succedere.
» S in hac sinistrè parte quidquam euenerit,
» Q uæ chara fuerant, sunt statim inimicissima.
» A t quàm fuisset procreasse liberos
» A liunde melius, nec fuisse fœminas?
» E xempta quantis uita foret hominum malis!
Ch. H ac pulchrè Iason perpolita oratio est,
A t mihi uidere (inuita quamuis, proloquar)
E gisse iniquè, coniugem cum proderes.
Med. Q uàm nostra uulgo dissidet sententia!
» O rationis qui probus erit artifex,
» F actisq; iniquis, hunc reor grauissima
» P œna esse dignum. nam quæ iniqua comere
» S e gloriatur lingua, non maleficio
» V llo abstinebit, ac uacua sapientiæ est.
I gitur omitte splendidis coloribus
F ucare uerum, & eloquendi uiribus.
V erbo quidem uno te subitò confecero.

siquidem

Siquidem fuisses uir bonus, te oportuit
Non hæc amicis clam peregisse, at prius
Me persuasa nuptias facere nouas.

Ias. Quin paruisses mihi suadenti probè,
Siquidem indicassem nuptias, quæ nec modò
Tumidi minuere pectoris bilem potes.

Med. Non hæc mouebat causa te, sed barbaras
Tædas senectam adusque, fore putaueras
Parùm decoras. Ias. Tibi uelim id persuadeas,
Non me secutum regijs his nuptijs
Cupidinem uxoris, sed, uti dixi prius,
Tuæ saluti consulebam, ac liberis
Meis, uti de stirpe fratres regia
Domui futuros præsidia progignerem.

Med. Ne mihi dolori iuncta sit felicitas,
Opesque, quæ cor triste curis ulcerent.

Ias. Hæc uota uertes, tibique melius consules
Precando, ne quod utile est, triste id putes:
Nec cum secundæ res erunt, te esse miseram.

Med. Illude. perfugium tibi inuentum est. ego
Deserta cogor his profugere finibus.

Ias. Tibi author ipsa es, ne alteri id des crimini.

Med. Quinam? nouis quòd prodidi te nuptijs?

Ias. Diris tyrannos execrandis deuouens.

Med. Et execratur uestra me inuicem domus.

Ias. Quot his supersunt plura, quæ haud redarguo?

At siqua poscis præsidia tuæ fugæ,
Natisue, nostris ex opibus accipere, age
Profer, parato liberali dextera
Donare, nostros tesseras ad hospites
Dare, ut exulantem recipiant humaniter.
Hæc si recuses mulier, haud rectè sapis.
Iram remitte: consules tibi melius.

Med. Tuis nec uti uolumus hospitibus, neque
Accipere quicquam, nec dederis aliquid mihi.
" Nam quæ mali dant dona prosunt nemini.

Ias. At ego deorum sancta testor numina,
Natis paratum cuncta me dare, tibiq́ue.
Sed tu recusas optima, & ferocia
Fugas amicos, ac malo id quidem tuo.

Med. I, sponsam amatam uise. nimium demoror
Ab eius oculis te procul. agite, nuptias
Facite. fauentes fortè si respexerint
Nos dij, pigebit apparasse nuptias.

Ch. Si iusto amores acrius
Humana corda uulnerent,
Virtus faceßit, deperit
Famæ decus. sed si Cypris
Gradu modesto uenerit,
Nèmo deorum est gratior.
Regina Cypris, aureo
Ex arcu ineuitabilem

In me

I n me sagittam haud torseris,
A moris unctam nectare.
M i grata temperantia,
M unus deûm pulcherrimum.
I nfrenis iracundia,
R ixosaque æmulatio,
M entem mihi ne saucient
V lla dolentem pellice,
O sancta Cypru, quæ toros
A mas carentes litibus:
P arata promptè expendere
L ecti iugalis crimina.
O patria, ô ædes meæ,
N unquam exul, & consilij inops
A euum molestè transigam,
C onfecta miseris luctibus.
ↄ fata, fata tollite
x hoc prius me lumine.
nter molesta cuncta nil
olestius cognouimus,
li solo quàm patrio.
id relatu didicimus
ius. haud te ciuitas
tur, aut æqualium
am grauißimis malis
.malê pereat miser,

» Miserabilisque nemini,
» Qui, cum licet, nullo colit
» Officio amicos: nec aperit
» Syncera claustra pectoris.
Mihi quidem amicus nunquam erit.
Aeg. Medea salue. hoc pulchrius procemium
Nemo habet, amicos quo salutarit suos.
Med. Salue propago prouidi Pandionis
Aegeu. unde in istud contulisti te solum?
Aeg. Phœbi uetustum deserens oraculum.
Med. Cur umbilicum faticanum adisti soli?
Aeg. Prolis cupido consulere adegit deum.
Med. Et sobolis orbus, per deos, æuum exigis?
Aeg. Orbus, uoluntas quandò sic tulit deûm.
Med. Cœlebs ne, uinctus an iugali copula?
Aeg. Haud nuptialis fuimus expertes tori.
Med. Quid tandem Apollo rettulit de liberis?
Aeg. Carmen facultatem supra humani ingeni.
Med. Responsa nobis nosse num fas est dei?
Aeg. Fas est. peritæ nanque mentis indiget.
Med. Quid ergo dixit? scire si fas est, refer.
Aeg. Vtri emmentem soluere uetuit pedem.
Med. Nempe ante quã facias quid, aut quem adeas locũ.
Aeg. Prius paternam quàm adiero rursus domum.
Med. Tu cuius ergô ad hancce tellurem uenis?
Aeg. Pittheus tyrannus quispiam est Trœzenius.

Pelopis

Med. Pelopis, ut aiunt, filius sanctissimus.
Aeg. Communicare oraculum cum illo uolo.
Med. Sane peritus talium & gnarus uir est.
Aeg. Mihique amicos inter acceptissimus.
Med. Sit auspicatum quicquid animo destinas.
Aeg. Cur corpus, oculusque ita tuus contabuit?
Med. Aegeu, maritus pessimus hominum est meus.
Aeg. Quid ais? apertè profer aegritudinem.
Med. Immeritam Iason afficit me iniuria.
Aeg. Quinam? profare quicquid est, apertius.
Med. Habet supra me coniugem domus heram.
Aeg. Nempe ausus istud facinus est foedissimum?
Med. Sic est. priores nunc amicos despicit.
Aeg. Amore captus, an torum exosus tuum?
Med. Ingenti amore, nec suis fidus manet.
Aeg. ... alcat, malitia si modò est quà praedicas.
Med. ... ffinitatem concupiuit regiam.
Aeg. ... uis coniugem illi dederit, hoc edissere.
Med. ... qui Corinthi sceptra moderatur Creon.
Aeg. ... iam meretur mulier iste tuus dolor.
Med. ... ec & exul hoc misera pellor solo.
Aeg. ... recens hoc denuo narras malum.
Med. ... exulare me Creon isto iubet.
Aeg. ... c Iason? nec equidem hoc facinus probo.
Med. ... pugnat, exigi re non uetat.
... istud oro mentum, per tua

T e genua supplex, supplices tendo manus,
M iserere, miserere mulieris miserrimæ:
N ec orbam amicis, exulemque despice.
R egno domoque contubernalem excipe.
S ic efficacem sortiantur exitum
Q uæ à dijs petisti liberis super, ipseque
M oriare felix. comminisci haud alteram
Q ualis reperta est sponte, potuisses uiam.
D ehinc faxo ne sis sterilis, & sobole domum
F undabo uestram. tale noui pharmacum.
Aeg. P ermulta sunt cur facere tibi gratum hic uelim.
P rimùm deorum, liberûm dein gratia
Q uos polliceris. muneri nanque huic ego
I nefficax sum totus. ita profectò habet.
T u si Cecropium adueneris solum, hospitem
R ecipere nitar, cultor ut iusti unicè.
P ræmoneo tantùm id te mulier, ex hoc solo haud
T e duco: uerùm sponte si perueneris
N ostras ad ædes, tuta mecum manseris.
N ec uim time. te neutiquam dimisero.
Q uin effer ipsa sponte gressum hinc. nam id uelim,
M e criminandi ne sit hospitibus locus.
Med. I d fiet: at si dederis, ita fore hæc, fidem,
V otis abunde satis erit factum meis.
Aeg. M ihi ne parum credis? quid hic est scrupuli?
Med. C redo: sed odit me domus Peliæ, & Creon:

Nec me

N ec me ut reuellant hi tuo fines solo,
I uratus, ac uinctus sacramento mihi.
V erbis ligatus, testibusque dijs, meus
F ies amicus, nec fidem præconibus
Q ui me reposcent, facilè habebis. nanque ego
I nfirma sum: illis regna, uires, oppida
L argè supersunt, ac opes tyrannicæ.
P robè elocuta es mulier, atque prouidè.
E t quandò uisum est sic tibi, non abnuo.
A duersus hostes hunc tuos prætendere
· otero colorem; tutiusque istud reor.
ræsidia muni, uerbaque ac deos præi.
ura solum terræ, patremque mei patris
olem, deorumq; uniuersum adijce genus.
uid præbiturum, uel negaturum? refer.
uòd non repelles exulem regno tuo:
: si meorum quispiam uelit hostium
icere, haud id uiuus & uolens sines.
urem & almum deiero Solis iubar,
que cunctos, firma fore quæ postulas.
.quid autem pœnæ erit si peieres?
eierantes pœna consequi solet.
secundis perge, cuncta rectè habent.
euisam protinus, ubi fecero
inaui, & quæ uolebam, ubi assequar.
fer hinc Mercurius

I ncolumem ad tua tecta reducat.
Q uæque agitas animo, perficere
D eï tibi. nam generosus
M ihi uir uisus es Aegeu.

Med. O Iuppiter, Iouisque fas, faxque aurea
P hœbi, trophæum nunc feram illustrißimum.
N unc rectà ad ipsam tendimus uictoriam.
S pes expetendi de hoste supplicij datur.
N am quà pericli supererat uel plurimum,
P ortus repertus natus est Pandionis.
P osthac rudentem principem ligabimus,
C ursum tenentes rectà ad urbem Palladis.
N unc cuncta prodam, mente quæ cælaueram.
A c dicta crede seriò, quæ proloquar.
M ittam è ministris quempiam, qui Iasonem
A ccersat ad me. pòst ubi peruenerit,
O ratione blandiore colloquar.
R ectè uideri nuptias & ordine
F actas, quibus me bene merentem prodidit,
N ec parua secum ferre dicam commoda:
P etamque natis hic licere uiuere:
N on quòd relinqui liberos uelim meos,
E t hostium hic exponier ludibrio:
S ed ut puellam regiam perimam dolo.
N am dona sponsæ quæ ferant, natis dabo,
S ubtile peplum, cum corona nexili

E x auro

E x auro, ut isthoc munere redimant fugam.
Q uòd si recepta dona corpus tetigerint,
P eribit ipsa, & quisquis admorit manum.
S ic imbuentur efficaci pharmaco.
A tque hic loquendi de his mihi statuam modum.
S ed corda mœror obruit, cum cogito
Q uantum supersit perpetrandum dehinc scelus.
M actabo natos: nec manu quisquam mea
H os liberabit. pòst ubi turbauero
enitus Iasonis domum, uertam solum
rofuga, peremptis liberis charissimis,
æde inquinata dexteram nefaria.
on est ferendum, fœminæ charissimæ,
sus ut hosti materia sim. sic eat.
id enim relictum est cur iuuet dehinc uiuere?
n nec patria, nec mihi domus, nec miseriæ
igia restant ulla, tunc insanij,
os penates cum reliqui, credula
ui Pelasgo, qui fauente numine
rependet. nam nec ex me liberos
idebit dehinc, nec è sponsa noua
uenenis sed mala peribit malis.
posthac insimulet ignauiæ,
cillem desidémue censeat.
rà amicis beneuolam, hostibus grauem.
uis istis præditus erit moribus,

A euum perenni laude clarum transiget.
A rcana nobis quandò credis pectoris,
P rodesse cupio tibi, ac tueri publicum
M ortalium ius, fasque. quare suadeo
N e tam nefando scelere te contamines.
Med. H æc fixa perstant. ac tibi ignosci potest
I sthæc loquenti, quæ pari haud premeris malo.
Ch. M actare sobolem mulier audebis tuam?
Med. I d nempe coniux maximè indignè feret.
Ch. E t tu miserijs maximis cumulaberis.
Med. S ic eat. inanis omnis est oratio,
A b instituto quæ refrenet. uerùm age,
O pera fideli semper utimur tua
A d cuncta, tectam quæ fidem desiderant.
A dduc maritum. at ne reuela regibus
C onsilia nostra, si sapis, & es fœmina.
Ch. C ecropidæ, quondam felices,
E t sancta deûm soboles,
A rua inuicta ac sacra colentes,
A urea quos sapientia pascit,
L ucida puræ per spacia æthræ
T raducentes molliter æuum.
V bi castas quondam Pieridas
F ama nouem peperisse
Narrat flauam Harmonien,
V bi pulchriflui flumina propter

C ephisi Venerem aiunt fessam
M ollibus exhalando flabris,
E t blandum spirantibus auris
C ampos afflauisse beatos,
D um nectit purpuream roseo ac
S uaueolenti è flore coronam
A mbrosiæ comæ.
I n quam, ut referunt, comites sophiæ
M isit amores, omnigenæ essent
V t uirtutis opitulatores.
Q uinam sacrorum fluuiorum
rbs, & cunctis hospita tellus
e uenientem accipiet, sobolis
xecranda cæde cruentam?
uin expende hic inter amicos
antum aggrediare nefas. animum
fer ad tristia funera prolis.
per genua oramus pariter
cte, ne progeniem perimas.
hæc cruda audacia cordi?
hæc cæca temeritas? natis
e inferre manum pote proprijs?
n immunes fletibus oculos
um funere habebis?
cumbet soboles supplex
em, miseranda animi

Sanguine poteris tingere dextram.
Ias. Aduenio iussus. quamlibet succenseas,
Hic tibi deesse nolui. sed expedi
Ecquid requiras modò nouæ ex nobis rei.
Med. Iason, oro, quicquid in te dixerim,
Ignosce. nostra siquid iracundia
Asperius egit, te remittere id decet
Beneficiorum memoriæ communium.
Nanque ipsa mecum sola dum ratiocinor,
Me me reprendi. misera, cur insanio?
Infensa cur sum recta consulentibus?
Hostis tyrannis sum, uiroque, qui facit
Quod utilissimum est mihi, sociam tori
Dum rege natam ducit, ac natis meis
Fratres creabit. non furoris impetum
Frenare par est? quid fero, cum præbeant
Dij cuncta abundè? non mihi sunt liberi?
Orbos amicis uideo nos, & exules.
Hæc mente uoluens, quanta uis insaniæ
Me tenuit, iramque immerentem intelligo.
Quin laudo nunc te, prouidumque iudico,
Qui tam potentem affinitatem adiunxeris.
Ego stulta certè, consili quæ particeps
Istius esse, quæ ministra debui
Adstare lecto coniugis nouæ, atque ei
Gratum quod esset, facere. uerùm nos sumus

" N non dico pestis quanta, certè fœminæ.
S ed te malorum non decet fieri æmulum:
E t stulta stultis dicta dictis reddere.
I nsaniebam, fateor, antè: cedo nunc.
C onsultius deliberaui. ô liberi,
O liberi, huc accedite, exite huc, domo
P rodite, complectamini, alloquamini
C um matre patrem: pristinum deponite
O dium in amicos cum parente pristinos.
I am fœdus ictum est. ira cessit. dexteram
P rehendite. hei mihi, subit animum mali
M emoria tecti. O liberi, an superstites
xporrigetis dexteras charas diu?
ei misera, lachrymis nuper obsita & metu,
dium paternum tempus ubi iam leniit,
gare fletu cogor ora denuo.
nostra liquidis ora fletibus madent,
sente maius ne quod accidat nefas.
laudo mulier. illa nec grauiter fero.
st profectò fœmina uti succenseat
s marito contrahenti nuptias.
iora consilia tuus animus
t: ipsaque admonente tempore
em percipis sententiam:
se munus fœminæ arbitror probæ.
anter filij charissimi

V estræ salutis inita ratio est à patre,
S iquidem fauentes habeat inceptis deos.
N am spero terræ uos adhuc Corinthiæ
O lim futuros principes cum fratribus.
S ed crescite modò:cætera expediet pater,
D iuumque quisquis nos benignus aspicit.
V tinam ex ephebis exeuntes uos probè
V ideam institutos,superioresque hostibus.
S ed cur tenellas uda lachrymis genas
M œres,retrorsum flexa uultus candidos?
N ec hæc libenter auribus uerba imbibis?
Med. N il. liberorum memoria animum perculit.
Ias. B ono animo es.istis ego probè prospexero.
Med. F iet,tibi parebo.uerùm fœmina
" S um.natus autem sexus hic ad lachrymas.
Ias. C ur tantopere uerò ingemiscis pignora?
Med. E a nempe peperi.cum precarer prosperè
H is,me subibat tacita commiseratio,
A n certa sint hæc uota.sed qua gratia
H uc te uocaui, ex parte dictum:cætera
E go in memoriam suggeram.cum regibus
V isum sit isto me relegare è solo,
I d esse uideo commodissimum mihi,
P rincipibus ut ne sim impedimento, & tibi,
H ic commorando:quippe cum infensa uidear
A ulæ.exulatum propero.uerùm liberi

V t educari patria poßint manu,
R oga Creontem ne iubeat eßse exules.
Ias. C ertum experiri, at nescio an persuasero.
Med. A t tu iubeto sponsa genitorem ut roget,
H inc exulatum ne releget liberos.
[Ia]s. F iet. & opinor impetraturam, nisi
A ceterarum discrepabit moribus.
[Me]d. E t ego laboris huius adiutrix ero.
N am dona mittam, pulchrius quibus nihil
N unc inter homines est, sat id scio, peplum
T enue ferentes filios, & aureum
O rbem coronæ. sed ministrorum illico
A liquem necesse est ferre mundũ hunc muliebrem.
F elicitate non fruetur simplice,
[S]ed mille sanè commodis cumulabitur,
[Qu]e nacta thalamo coniugem, uirum optimum,
[a]depta cultus quos patris mei pater
[Ph]œbus, ferendos posteris dedit suis.
[h]c capite manibus dona nuptialia
[...]i, ac beatæ ferte sponsæ regiæ.
[...] respuenda capiet utique munera.
[...]psa tete stulta spolias his? putas
[...]gere regiam peplis domum,
[...]e? serua, ne dederis hæc. sat scio,
[...]s esse si putabit me preci,
[m]aritum sponsa longè præferet.

Med. O mitte, flecti muneribus aiunt deos.
» O ratione qualibet potentius
» A pud homines aurum est. fouet felicior
I llam aura sortis. cuncta fortunat deus
I lli. puella regnat, ego fugam haud modò
A uro sed anima liberûm redimam lubens.
A t uos propinquas filij ingressi domos,
N ouam, parentis coniugem, dominam meam,
O rate, deprecamini ne uertere
S olum necesse sit, offerentes in manum
H æc dona. multum nanque nostra id interest,
I llius isthæc munera accipi manu.
I te, & peracta re probè ex sententia,
M atri referte nuntium qualem cupit.
Cho. N ulla dehinc superest spes pueros
V icturos, ad cædem properant.
S ponsa coronam fuluam accipiet.
M isera accipiet miserum exitium,
F lauæque comæ dirum ornatum
A cceptum, capiti imponet.
G ratia pepli, & nitor ambrosius
A uro tempora cingere coget.
S ponsa ornabitur Orco.
T ales cadet in laqueos,
M isero & fato defungetur.
N ec mortis patet exitus usquam.

Tu uerò

T u uerò ô miser, ô infelix
S ponse, affinis dum uis regum
E sse, calamitatem imprudens
A ccersis natis, ac sponsæ
M iserum exitium. O miserāda parens
P uerorum, tua lugeo fata,
Q uæ thalamos geniales propter,
D ulcia priues pignora uita.
Q uos tibi uir linquens iniustè
N uptæ thalamo alterius fruitur.

Pæd. N atis remissum est ô hera exilium tuis.
R egina munus in manum accepit lubens.
T ranquilla pueris cuncta sunt illinc tuis.

Med. H ei. Pæd. Quid gemiscis, cuncta cum feliciter
C edant? quid ora uertis illuc candida?
M eum nec audis mente læta nuntium?

Med. Ae, æ.

Pæd. H æc cum relatis nuntijs haud congruunt.

Med. V æ denuo, uæ. Pæd. Num fefellit opinio
M ea me, malumque nuntium inuitus fero?

Med. Q uæ nunciata, nuntiata. haud culpo te.

Pæd. D eiecta uultus ergo quid fletu mades?

Med. H uc multa cogunt ô senex, nanque & dei
H uc impulere, & stultitia simul mea.

Pæd. A nimo bono es, per liberos potentiæ
A dhuc prioris magna superest portio.

Med. A lios quidem prius misera deducam ego.
Pæd. N on sola natis segregaris.calamitas
„ M odicè ferenda est tibi, genita cum sis homo.
Med. I d fiet.at tu protinus in ædes abi,
P uerisque solitum præpara diarium.
I am parta uobis ciuitas ô filij,
F ilij,domusque,quam colatis me sine,
O rbi parente sempiternùm.at exulem
M e capiet alia terra, fructus antè quàm
C apiam expetitos,quàm beatos uidero,
L ectos prius quàm,nuptialesque thalamos,
S ponsasque uobis præparem,ac tollam facem.
O iam sinistram contumaciam meam.
F rustra educaui filij uos,pertuli
F rustra labores, anxia incassum fui,
F rustra dolores passa sum puerperi.
O spes inanes sæpe de uobis meas,
F ore uos senectæ præsidia nostra,& manu
V estra sepulchro mortuam me contegi,
Q uæ prima ferme uota sunt mortalibus.
E xtincta nunc est dulcis expectatio.
N am mœsta,uobis orba uitam transigam,
E t luctuosa: nec deinceps cernere
V obis parentem suauibus oculis licet,
A d institutum transeuntibus nouum.
E heu quid in me respicitis ô filij

Risu

R isu renidentes mihi nouissimo?
H ei misera, quid agam? mulieres, mihi deficit
C or, intuendo blanda lumina liberûm.
N equeo. priora consilia ualeant. solum
M ecum relinquent. quid? dolore dum patrem
A fficio, duplo grauius accersam malum
M ihi ipsa? minimè. consilia ualeant. mihi
Q uid contigit cur torpeam? ludibrio
M e patiar esse meis inultis hostibus?
A udenda sunt hæc. sed meæ est ignauiæ
H oc crimen: animo molliora suggero
erba. introite. siquis est cui non licet
is interesse sacris, ipse uiderit.
eam profectò dexteram non polluam.
h facinus anime ne istud admittas caue.
os omitte, misera parce liberis.
æ leuamen exulantes unà erunt
ræ. Per atræ noctis ultores deos
sic abibit, ut meorum ego hostium
s relinquam obnoxios libidini.
e mortem non queunt. quò nos trahit
, sequamur. sortiantur terminum
cis, unde ceperint primordium.
t sunt hæc. fixa stat sententia.
emo reddet irritam. iam uertice
rona: sponsa peplis regia

P erit inuoluta: sat scio, ingrediar iter
M iserrimum iam, miserius etiam meos
M issura natos per iter. alloqui lubet.
D ate, date matri dexteram, amplectamini
N ati parentem. O mihi manus charissima, ô
C harissimum os. O forma, grataque facies.
F elicitatem, sed ibi, uobis comprecor.
N am quicquid hic supererat, abstulit pater.
O molle corpus, grataque amplexatio,
B landumque spirans suauis oris halitus.
A bite, abite, contueri non queo
V os iam. malorum cedo magnitudini,
V ideoque quantum perpetrabitur nephas.
" S ed pessimorum facinorum genitor furor
R atione maior me retrorsum distrahit.
Cho. M ecum sæpe exactius
S um conata expendere, ac
S ubtili librare examine,
N um deceat disquirere fœminas
D e rebus subtilibus anxiè.
" N ec nobis musarum aliena
" S unt commercia. Sunt sapientiæ
" C orda capacia, non tamen omnibus:
" S ed rara inter copia fœminas
" I ndulget studijs sapientiæ.
" I llud uerò ausim contendere,
" H is cum longè actum felicius,

Quibus

» Quibus æuum penitus transigere
» Contigit orbis sobolis,
» Quàm quibus est numerosa propago
» Sorte data: orbi quòd inexperti
» Ignorent, an dulce, an amarum
» Sit genuisse: anxietatibus
» Vacui innumeris uiuant. soboles
Queis numerosa est, anxia curis
Degunt miseræ tempora uitæ.
Primùm ut honestè educent, uitæ-
que necessaria subsidia parent.
) einde accedit ad alias curas
llud, sint'ne futuri (incertum)
alè compositis moribus, an boni.
d quoque postremum mortalium
ulli non graue proloquar, etsi
etera uitæ commoda suppetant,
pubentes iam perueniat
pus ad annos, moribus optimis
ulto ingenio, dea inutilis
a si illa incumbet Mors, dulces
iittat sub tartara liberos:
uit utile, pignora propter
adiectum à dijs, mortalibus
randum luctus cumulum?
dum, amicæ, opperior exitum rei,

F ortuna quò se uertat illic, præstolans.
A tqui è ministris cerno quendam Iasonis
G ressus ferentem ad nos anhelo spiritu.
M ali uidetur fore recentis nuntius.
Nũt. O perpetratrix facinoris nefarij
M edea, fuge, fuge, classe seu cita licet,
S eu uecta curru corripe celerem fugam.
Med. Q uæ digna causa cogit ad properam fugam?
Nũt. R egia puella modò perijt, atque genitor
C reon, uenenis illiti pariter tuis.
Med. G ratum attulisti nuntium. deinceps meos
I nter beneuolos, ac amantes nostri eris.
Nũt. Q uid? mente sana mulier es? an desipis?
D omum tyranni funditus cum uerteris,
A udire gaudes, nec facinus istud paues?
Med. N on deest ad ista quod queam rependere.
S ed ne grauere tantulum nobis moræ
D are, pereundi donec explices modum.
N am morte functos si sciam miserrima,
C umulabis animum gaudio duplice meum.
Nũt. V t gemina proles cum patre aduenit tua,
E t coniugalis attigit limen domus,
F amuli, dolori quibus erat tuus dolor,
G audemus, aures omnium citò peruolat
R umor, maritum teque pacto fœdere
C onsopiisse pristinam discordiam.

Hic

H ic tangere manus, ille flauum uerticem
M ulcere pueris. ipse quoque præ gaudio
P ueros gynæceum usque lætus prosequor.
A t hera colenda quæ tui nobis loco
S uccessit, antequam puerulos uiderat,
V ultu renidenti intuens Iasonem
H ærebat: at pòst mœsta tristis lumina
A bscondit, ora retro flectens candida,
Q uippe puerorum grauiter aduentum ferens.
S ed leniebat molliter puellulæ
I ras Iason, differendo talibus:
A duersum amicos ne fueris aspera. animum
: ompone. rursus flecte uultus, ac puta
os esse amicos, quos maritus diligit.
t dona suscipe, & patrem exora tuum,
inc ne releget pignora, meam in gratiam.
illa mundum ut uidit, haud uiro amplius
rare quicquam sustinuit. ac antequam
tis abessent genitor & nati procul,
cta peplis ipsa uersicoloribus,
m corona pressit aurea comam,
itentis ante specli splendidum
r refingens: ac renidens suauiter,
bat umbram corporis inanimem sui.
de sese subleuans è regia,
graditur læta donis, molliter

E burna terræ collocans uestigia;
E t colla fixo sæpe spectans lumine.
A t triste post hæc incidit spectaculum.
C olore mutato subitus iterum tremor
O bliqua membra uexat: ac ægrè throno
P ræoccupato potuit efficere ne humi
P rolapsa rueret. tum pedissequa quædam anus
I ram esse Panos, aut deûm cuiuspiam
R ata, eiulauit lugubre. antè candidis
N am tincta spumis ora uidit, & oculis
C ircunrotari pupulas; & sanguinis
I nane corpus. eiulatum flebilem
D ein excipit ploratus. alia ipsum ad patrem
F estinat, alia calamitatem coniugis
N ouum ad maritum currit ut recenseat.
T ota in tumultus uersa uarios regia
S trepebat. & iam cursor accelerans gradum
L assus citatum, ad terminum peruenerat.
H æc muta, clauso quæ iacebat lumine,
S uspiria trahens grauiter, expergiscitur.
M isera gerebat cum duplice bellum malo.
N am quæ premebat uerticem auro tortili
C orona, mirum, flammeam scaturiginem
V oracis ignis euomebat. at pepli
T enues, tuorum liberorum munera,
N iueum exedebant corpus, & miseræ cutem.

Porrò

Porrò illa surgens è throno, comam igneam
Rotat, huc & illuc usta iactans tempora,
Quærens coronam excutere: at insolubilis
Aurum tenebat nexus: & quoties comam
Quatiebat, ignis sæuiebat acrius
Duplo. mali tum uicta magnitudine
Cecidit, parenti cognitu tantùm suo
Facilis: nec oculis forma constabat sua,
Decor nec oris. uertice è summo cruor
Stillabat igne mixtus. auulsa oßibus
Caro, uenenis per genas tacitis fluit,
Ceu tæda lentis læsa sudat lachrymis.
Res dira uisu, terror omnes occupat,
Tangere cadauer nemo ut ausit. scilicet
Magistra sors aduersa nos erudierat.
Ignarus autem genitor infœlix mali,
/t tecta primùm contigit, cadaueri
nfusus ingemuit, & ulnis comprimens,
tque osculatus, soluit ora talibus:
nata misera, quis deorum perdidit
ic morte fœda te? quis orbauit senem
ıpulo propinquum, tristeque silicernium?
inam liceret nata tecum commori!
lachrymis & luctibus fecit modum,
ıle corpus alleuare dum cupit,
'is adhæsit tenuibus, uti laureis

R amis adhæret hedera.tum certaminis
H orrenda facies oritur:ille tollere
G enua experitur,illa contrà nititur.
S in uim parabat,uiua uellens uiscera
N udabat ossa,deinde sensim languit.
F ugiente uita spiritum tandem miser
E fflauit,impar inualescenti malo.
I am iuncta genitor nataque cadauera iacent,
D ignum profectò lachrymis spectaculum.
D e te quid opus oratione? senties
P œnæ expetitæ iam uicissitudinem.
» H aud primitus nunc esse res mortalium
» V mbras fugaces credo.nec dubitauerim
» H os qui uidentur sapere, uerborum aucupes,
» H os curiosos,asseuerare omnium
» I ure esse habendos optimo stultissimos.
» C ertè beatus nullus est mortalium.
» V t affluunt res,ille fortunatior
» I llo putetur,haud beatus sit tamen.
Cho. I ure,ut uidetur, plurimum hodie congeret
D eus malorum in Iasonem.infortunij
T ui misertum est ô Creontis filia
M isella,thalamis quæ procul ab Iasonis
A d tecta Ditis functa fato duceris.
Med. C ertum est,amicæ fœminæ,celerrimè
N atis peremptis hoc solo discedere.

Nec

N ec ociose desidendo dexteræ
I nfestiori dare necandos filios.
M ori necesse est liberos penitus meos.
Q uandò id necesse est, nos trucidemus utique,
Q ui progenuimus. uerùm age anime, accingere.
E cquid moramur dira patrare scelera,
E t quæ necesse est perpetrare? age ô manus
M ea misera ensem cape, cape, ac ad carceres
P rogredere uitæ tristis, ac ne desice.
N ec subeat animum liberorum memoria
Q uos edidisti, ô chara, & obliuiscere
F uisse natos breuiculum hunc diem tuos.
P òst deinde luge. nam tametsi occideris,
C hari fuerunt, mulier autem misera ego.
O terra, lucidumque
P hœbi iubar, uidete,
A spicite pestilentem
H anc fœminam, & cruentam,
an um trucem priusquam
n liberos uerterit:
ui de tua stirpe aurea
ucunt originem.
uam metuo, deûm
e imbuat hominum sanguis dextram!
tu cæligenæ moderator
is, cohibe, reprime, furiam

P elle cruentam & miseram tectis
E feralibus.incassum labor
D eperit ob natos susceptus.
P ignora frustra chara genueras.
O Symplegadum inhospita saxa,
Q uæ deseruisti,angustas fauces,
M isera unde tibi furor hic animi?
V nde atrox cædes cumulatur?
" Q uisquis consanguinea terram
" I mbuerit cæde,ac macularit
" S anguine dextram,uindicta comes
" V rget sæua, ac dij mala plurima
" H inc domibus cælitus immittunt.
Puer. Q uid agam? parentis quomodo hei fugiã manus?
Alter I gnoro frater chare,perijmus utique.
Ch. A udis puerorum audis uocem
O misera, ô infelix mulier,
T ectum ingrediar,pignora rapiam è
C æde nefanda.
Puer. P er ô deorum numen opitulamini
D um licet, in ipsis penè retibus sumus.
Ch. M isera aut ferrum aut silicem gestas
P ectore,quæ propria mactabis
D extra, pignora quæ peperisti.
V nam secula memorant,unam
I no,quam fœdasse cruore

sui recen-

Sui recensent pignoris charam manum,
Nec spontè, diro sed furore percitam,
Insanientem Iuno cum miseram domo
Exegit. oblita cæde natorum impia
Perijt peremptis liberis mortis comes,
Progressa littus ultra, in æquor decidens.
Quid sceleris iam restat inausum?
" O fœminei thalami curæ
" Pleni anxiferæ, quanta è uobis
" Homines torquet lerna malorum!

Ias. Quæ statis hasce propter ædes fœminæ,
Est'ne intus author facinoris nefarij
Medea, sese an abripuit aliò fuga?
Tellure sese ni recondat obrutam,
Pennáue liquidas ætheris findat plagas,
Domui rependet capta pœnas regiæ.
An se, interempta stirpe regum, credidit
Impune tectis hisce posse euadere?
Nec illius me cura, sed sobolis coquit.
Nanque illa pœnas soluet his quos læserat,
Sed liberorum huc uenio uitæ ut consulam:
Ne scelera matris uindicantes impiæ
Genere propinqui aduersus illos sæuiant.

Ch. Nescis malorum quò redactus sis miser
Iason, aliàs ista nunquam diceres.

Ias. Quid est? an etiam me interimere cogitat?

Ch. C æsi occiderunt liberi matris manu.
Ias. H ei mihi, quid ais? ut me iugulasti fœmina.
Ch. V t luce caßis cogita de liberis.
Ias. V bi eos peremit? intus, an foris? refer.
Ch. F oribus reclusis funera intuebere.
Ias. A uferte uectes, tollite hinc repagula
S tatim ministri, scelus ut aspiciam duplex,
I llos peremptos, hanc, uti pœnam exigam.
Med. Q uid frustra in istas arietas pulsans fores,
C æsos que, me que cædis authorem petens?
L aborem omitte hunc: me que, si qua in re est opus,
A ffare: manibus haud licebit tangere.
T alem parentis Sol pater currum mihi
Q uo me tuerer è manu hostili, dedit.
Ias. O dira, dijs ô mulier immortalibus
E xosa, mihi que, & omnibus mortalibus:
Q uæ sustinebas liberorum pectori
I nserere ferrum mater, orbum & perdere
M e! & his patratis intueri sustines
S olem, solum que, facinus ausa peßimum?
M alè peri. ego resipisco nunc: insanij
T um, cum paternis ædibus te barbaro
G raias ad urbes è solo aduexi, malum,
P estem que, patris proditricem, & patriæ
Q uæ te educauit. supplicia de me expetunt
S celerum tuorum, uindices Erinnyes.

Nam

Nam fratre caeso, sanguinis socio, ratem
Mecum decoram ingressa es Argo Peliam.
Hinc orsa es: inde coniugali copula
Mihi iuncta, de me sustulisti liberos:
Offensa tadis quos peremisti nouis:
Quod Graia nulla perpetrasset fœmina,
Quibus ego spretis prætuli thalamos tuos,
Affinitate pestilente me illigans
Saeuae leaenae, haud fœminae: quae pectore
Scyllae cruentos ferreo uincis canes.
Sed nulla mentem commouent opprobria:
Ita impudenti obduruisti audacia.
Pereas, cruenta liberorum carnifex.
Lugere superest mihi meum infortunium:
Qui nec recenti perfruar connubio,
Nec quos creaui & educaui liberos,
Iam morte raptos, alloqui uiuos licet.
Med. *Quàm multa contrà suppetunt quae redderem,*
Si non utrinque testis esset Iuppiter
Quam debuisti, ac retulisti gratiam.
Spretisne nostris nuptijs tu molliter
Vitam perageres, mihiqúe miserae illuderes?
Regiaque uirgo, & qui dedit nuptū hanc, Creon,
Impune an unquam me expulissent hoc solo?
Igitur leaenam me uoca, aut Scyllam, ut lubet,
Thuscum obsidentem littus. ut par est, tuum

A nimum uicißim perculi molestijs.
Iaſ. A ngeris & ipsa, & es malorum particeps.
Med. M odò ne dolentem irrideas, iuuat dolor.
Iaſ. O matre nati filij nepharia!
Med. O filij, ut uos perdidit scelus patris!
Iaſ. N on hos peremit nostra certè dextera.
Med. S ed culpa, lectumque in iugalem iniuria.
Iaſ. T orúmne propter ausa es illos perdere?
Med. A n hunc dolorem mulieri reris leuem?
Iaſ. S i qua est modesta, tu undequaque es peßima.
Med. I lli occiderunt: hoc habet te peßimè.
Iaſ. C apiti imminebunt uindices umbræ tuo.
Med. D ijs primus author notus est iniuriæ.
Iaſ. D ijs nota mens est execrabilis tua.
Med. M ihi es molestus, & odiosa oratio.
Iaſ. E t tua uicißim mihi, sed hac molestia
F acilè carebis. Med. quomodo? id nanque unicè
C upio. Iaſ. Remitte flenda mihi cadauera,
A c sepelienda. Med. Minimè. eos nanque hac manu
I unonis alto sepeliam sanctæ sacro,
S epulchra ne fortè hostis insolentia
V iolet superbi, Sisyphíque posteris
C ædis nefandæ sacra dabo piamina,
F estáque dicabo in posterum solennia.
A t ipsa Erechthei propero ad urbem, ubi Aegeo
I ungar marito, filio Pandionis.

Tu uerò,

Tu uerò,ut æquum est te,peribis pessimè,
Argus reliquijs tempora effractus tuæ,
Finem nefastum sentiens thalami mei.
Ias. At te cruentæ filiorum Erinnyes
Perdant,& ultrix iustitia cædis feræ.
Med. Ecquis deorum te audiet,uel dæmonum,
Periure,fallax,hospitumque proditor?
Ias. Ah ah nefanda liberorum carnifex.
Med. Proficiscere domum,conde tumulo coniugem.
Ias. Natis orbus geminis abeo.
Med. Nondum luges.senium expecta.
Ias. O charissima pignora. Med. Matri
Chara profectò, patri minimè.
Ias. Tamen extinxti. Med. Te ut cruciarem.
Ias. Heu me miserum. tangere chara
Cupio natorum ora meorum.
Med. Nunc alloqueris,nunc amplecti
Optas,dudum quos repulisti.
Ias. Per ô deorum numen id tribue mihi,
Vt molle corpus liberûm tangam manu.
Med. Minimè.incassum uerba profundis.
Ias. Iuppiter hóc ne,ut spernimur, audis,
Quæque scelesta patrauerit in me
Lea,natorum cæde cruenta?
Quod licet unum,fleo,uociferor,
Testesque deos aduoco,natos

Quòd me attingere manibus prohibes
Abs te occisos, quòd mihi tollis
Funeris arbitrium. quos utinam
Nunquam ego genuissem, abs te ut cæsos
Cernere cogerer ipse superstes.

Ch. Dispensat mortalia cuncta
" Cælo Iuppiter, inopina dei
" Plurima peragunt. spes euentu
" Fraudant sæpe suo. quæ credas
" Fieri haud posse, expediet deus, ut
Finem hæc nunc sortita est fabula.

Acta fuit Burdegalæ an. M. D. XLIII.